

A background image showing a person's hand pointing upwards. The person is wearing a light-colored sweater. The background is a plain, light-colored wall.

Ny start med Ny GIV?

Kartlegging av intensivopplæringen i regi av
Ny GIV-prosjektet skoleåret 2010/11

MIRAABOEN SLETTEN, ANDERS BAKKEN & HEDDA HAAKESTAD

RAPPORT
NR 23/11

Ny start med Ny GIV?

Kartlegging av intensivopplæringen i regi av
Ny GIV-prosjektet skoleåret 2010/11

MIRA AABOEN SLETTEN
ANDERS BAKKEN
HEDDA HAAKESTAD

Norsk institutt for forskning om
oppvekst, velferd og aldring
NOVA Rapport 23/2011

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) ble opprettet i 1996 og er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Instituttet er administrativt underlagt Kunnskapsdepartementet (KD).

Instituttet har som formål å drive forskning og utviklingsarbeid som kan bidra til økt kunnskap om sosiale forhold og endringsprosesser. Instituttet skal fokusere på problemstillinger om livsløp, levekår og livskvalitet, samt velferdssamfunnets tiltak og tjenester.

Instituttet har et særlig ansvar for å

- utføre forskning om sosiale problemer, offentlige tjenester og overføringsordninger
- ivareta og videreutvikle forskning om familie, barn og unge og deres oppvekstvilkår
- ivareta og videreutvikle forskning, forsøks- og utviklingsarbeid med særlig vekt på utsatte grupper og barnevernets temaer, målgrupper og organisering
- ivareta og videreutvikle gerontologisk forskning og forsøksvirksomhet, herunder også gerontologien som tverrfaglig vitenskap

Instituttet skal sammenholde innsikt fra ulike fagområder for å belyse problemene i et helhetlig og tverrfaglig perspektiv.

© Norsk institutt for forskning om oppvekst,
velferd og aldring (NOVA) 2011
NOVA – Norwegian Social Research
ISBN 978-82-7894-402-8
ISSN 0808-5013

Illustrasjonsfoto: © colourbox.no
Desktop: Torhild Sager
Trykk: Allkopi

Henvendelser vedrørende publikasjoner kan rettes til:

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
Munthesgt. 29 · Postboks 3223 Elisenberg · 0208 Oslo

Telefon: 22 54 12 00
Telefaks: 22 54 12 01
Nettadresse: <http://www.nova.no>

Forord

Ny GIV er en satsing fra regjeringen for å øke gjennomføringsgraden i videregående opplæring. Denne rapporten handler om Overgangsprosjektet i Ny GIV. En mer omfattende evaluering av Overgangsprosjektet er planlagt fra 2012. Forut for denne fikk NOVA i oppdrag å kartlegge intensivopplæring i skriving, lesing og regning i siste halvdel av 10. trinn, som gjennomføres i regi av Ny GIV. Formålet har vært å gi en bred beskrivelse av de sentrale aktørenes erfaringer med tiltaket, hvordan tiltaket har vært organisert på skolene, samt å etablere et register over deltagende elever.

Det er gjennomført spørreundersøkelser blant elever, lærere og skoleledere på skolene som deltok i Ny GIV. Vi ønsker å rette en stor takk til ungdomsskolene som sa ja til å delta, og til lærere, elever og skoleledere som tok seg tid til å besvare spørreskjemaene. En spesiell takk også til kontaktlærerne som hadde ansvaret for gjennomføringen av elevundersøkelsen på skolene. Når det gjelder opprettelsen av elevregisteret, vil vi særlig takke fylkes-koordinatorene for Overgangsprosjektet i Ny GIV. Disse har samlet inn informasjon om deltagende elever og slik hatt en helt avgjørende rolle i opprettelsen av registeret. De har også hjulpet oss å informere elever og foreldrene deres om registeret.

Fra NOVA har Mira Aaboen Sletten vært prosjektleder og hatt hovedansvaret for innsamling av data samt arbeidet med rapporten. Anders Bakken har bidratt i alle deler av prosjektet og hatt et særlig ansvar for analysene i kapittel 8. Hedda Haakestad har stått for mye av den praktiske organiseringen og kontakten med de deltagende skolene. I tillegg har hun bidratt til teksten i deler av rapporten og gitt kommentarer til hele rapporten. På NOVA vil vi også takke Niklas Jakobsson for nyttige kommentarer til rapporten og Torhild Sager for redigering av manuskriptet.

Oslo, november 2011

Mira Aaboen Sletten   Anders Bakken   Hedda Haakestad

Innhold

Sammendrag	7
Rapportens hovedfunn	8
Lærere og elever – motivasjon og forventninger i forkant.....	9
Organisering og gjennomføring	10
Opplevd utbytte og opplevde konsekvenser av tiltaket.....	12
Sommerferieaktiviteter	13
Ny GIV-elevenes fravær og karakterer.....	14
1 Innledning	17
Intensivopplæringen.....	18
Om denne rapporten.....	21
2 Datainnsamlingen	22
Elev- og lærerundersøkelsene	23
Skolelederundersøkelsen	28
Sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV	29
Elevregisteret	29
3 Elevundersøkelsen	32
Hva elevene har fått opplæring i.....	32
Organisering av undervisningen.....	33
Motivasjon i forkant	34
Opplevd utbytte.....	37
Stigmatisering	40
«Jeg elsker Ny-Giv <3»	41
4 Lærerundersøkelsen	44
Hvilke ferdigheter lærerne underviste i.....	44
Motivasjon og forventninger i forkant.....	45
Opplevd effekt.....	47
Organisering og gjennomføring	48
Skolering i regi av Ny GIV.....	53
Hva har fungert, hva har ikke fungert?	56
5 Lærere som ikke underviste i Ny GIV	59
Vurdering av tiltaket	59
Opplevd effekt.....	60
Konsekvenser for ordinær undervisning.....	61
Hva har fungert, hva har ikke fungert?	62

6 Skolelederundersøkelsen	65
Rekruttering og deltagelse	65
Organisering av undervisningen	68
Motivasjon og opplevd effekt	73
Kjennetegn ved Ny GIV-lærerne	75
7 Sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV	79
8 Elevregisteret	85
Kjennetegn ved Ny GIV-elevene	86
Karakterer i forkant av opplæringsperioden	91
Karakterutvikling – første termin til standpunkt	96
9 Avslutning	105
Godt mottatt av elever, lærere og skoleledere	106
Bredere rekruttering enn intensjonen	107
Samlet har karakterene økt noe mer blant elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV, men dette varierer i forhold til fag	108
Summary	111
Referanser:	113
Vedlegg 1: Svar på dispensasjonssøknad fra KD	115
Vedlegg 2: Informasjonsskriv til elever og foresatte	123

Sammendrag

Ny GIV er en treårig satsing fra regjeringen for å øke gjennomføringsgraden i videregående opplæring. Denne rapporten omhandler Overgangsprosjektet i Ny GIV, hvor målet er å øke elevenes forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring. Et hovedgrep er å tilby de svakest presterende elevene i 10. trinn intensivopplæring i lesing, skriving og regning. Målgruppen for tiltaket er i utgangspunktet de ti prosentene med dårligst karakterer etter første termin i 10. trinn. Overgangsprosjektet inkluderer også opplæring og motivasjonsaktiviteter i sommerferien mellom 10. trinn og første trinn i videregående (Vg1).

NOVA har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å gjennomføre en kartlegging av erfaringene i Overgangsprosjektets første fase i 2011. Målet med forskningsprosjektet har vært å gi en bred beskrivelse av de sentrale aktørenes erfaringer med intensivopplæringen, hvordan opplæringen har vært organisert på skolene, samt å beskrive hvilke elever som har deltatt i tiltaket. En viktig målsetting har vært å gi et bilde av hvordan Ny GIV-elevenes karakterer har utviklet seg i løpet av den perioden intensivopplæringen har vart. I tillegg omfatter kartleggingen en beskrivelse av aktiviteter (sommer-skole, forkurs til videregående, sommerjobb) som fylkene har tilbudt Ny GIV-elevene i overgangen mellom 10. trinn og Vg1.

Datainnsamlingen har bestått av tre hoveddeler. For det første spørreskjemaundersøkelser til elever, lærere og skoleledere på skoler som har deltatt i Ny GIV. For det andre registerinformasjon om deltakerne i Ny GIV, blant annet om karakterer og fravær i skolen. For det tredje en spørreskjemaundersøkelse til fylkene om gjennomføring av sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV. Datakildene er beskrevet mer utførlig i rapporten.

Resultatene fra dette prosjektet må sees i sammenheng med at det fra 2012 skal gjennomføres en omfattende forskningsbasert evaluering av Overgangsprosjektet. Evalueringen vil bygge på NOVAs kartleggingsprosjekt, men vil være mer omfattende og gi anledning til å gå dypere inn i mange av de spørsmålene som denne rapporten berører, ikke minst spørsmålet om effekter av tiltaket.

Rapportens hovedfunn

De viktigste funnene i kartleggingsundersøkelsen er som følger:

- 1) Ny GIV hadde stor oppslutning blant elever, lærere og skoleledere på de skolene der intensivopplæringen ble gjennomført. Forventningene var høye i forkant, og det store flertallet av lærere og skoleledere mente tiltaket hadde fungert godt for mange elever. Flertallet av elevene mente de hadde blitt flinkere på skolen. Samtidig var det få elever som opplevde negative konsekvenser og stigmatisering som en følge av deltagelsen i Ny GIV. Et stort flertall av lærerne ga likevel uttrykk for at tiltaket kom for sent i skoleløpet.
- 2) Rekrutteringen av elever til Ny GIV har vært bredere enn intensjonen om å nå de ti prosent av elevene med svakest karakterer. Bare 40 prosent av elevene som deltok i Ny GIV, hadde et karaktersnitt etter første termin (i de teoretiske fagene) som tilsvarte de ti prosent svakeste blant elever flest. Dette betyr at en del av elevene som karaktermessig befant seg blant de ti prosent svakeste på skoler som var med i prosjektet ikke, deltok i opplæringen, samtidig som en del av elevene i den «nest svakeste gruppen» ble inkludert. Årsakene er mest sannsynlig sammensatte, men må blant annet sees i sammenheng med at deltagelsen var frivillig for elevene, og at skoler og fylker i mange tilfeller har brukt skjønnsmessige kriterier (ikke kun karakterer) i utvelgelsen av elever.
- 3) Elever som deltok i Ny GIV hadde en gjennomsnittlig framgang i løpet av det siste halvåret i 10. trinn på 0,10 karakterpoeng i åtte fag. Dette er noe lavere enn karakterutviklingen for elever med tilsvarende karakternivå på skolene som ikke deltok i Ny GIV. Det er likevel vanskelig å trekke noen entydige konklusjoner når det gjelder virkninger av intensivopplæringen på elevenes læring og motivasjon. For det første er resultatet mer nyansert når vi ser på enkeltkarakterer. Ny GIV-elevene hadde større framgang i matematikk enn tilsvarende elevgrupper på skoler som ikke var med i Ny GIV. Det er samtidig ingen forskjeller i norsk og engelsk skriftlig, mens det er en relativt lavere framgang i fagene RLE, samfunnsfag og engelsk muntlig som gjør at Ny GIV-elevene samlet sett kommer dårligere ut. For det andre har vi i denne undersøkelsen ikke god nok kontroll på seleksjonen til tiltaket – verken på skole- eller elevnivå – til å trekke konklusjoner om kausale virkninger av tiltaket.

Funnene i rapporten er beskrevet mer detaljert nedenfor.

Lærere og elever – motivasjon og forventninger i forkant

Kartleggingen viser at antallet elever som deltok i intensivopplæringen per skole lå rundt ti. I underkant av 90 prosent av deltakerne i Ny GIV fikk intensivopplæring i lesing og skriving og 75 prosent i regning. To av tre elever fikk undervisning både i regning og i lesing/skriving. Seks av ti Ny GIV-elever var gutter.

Utvelgelsen av Ny GIV-elever har på de fleste skoler både tatt utgangspunkt i elevenes prestasjoner etter første termin og i anbefalinger fra klasse-lærere. Omtrent halvparten av skolene inkluderte elever med rett til spesialundervisning, mens en av fire skoler hadde elever med rett til særskilt språkopplæring blant Ny GIV-elevene på sin skole. For disse elevene var det sjelden slik at Ny GIV-timene gikk på bekostning av timer som var planlagt til spesialundervisning eller særskilt språkopplæring. De kom snarere som et supplement.

På de fleste skolene var det to lærere som ga Ny GIV-undervisning, og det typiske var at en av dem ga opplæring i regning, mens en annen ga opplæring i lesing og skriving. Mannlige lærere var overrepresentert i regning, mens kvinnelige lærere var overrepresentert blant de som underviste i lesing/skriving.

Motiver i tråd med intensjonene

Spørreskjemaundersøkelsen rettet mot elevene som deltok i Ny GIV, viser at langt de fleste var glad for å få tilbud om å delta i intensivopplæring, men ikke alle fikk med seg at deltagelsen var frivillig. For mange av elevene var muligheten til å forbedre karakterene en viktig motivasjon for å delta i Ny GIV, noe som er i tråd med intensjonene i tiltaket. Samtidig oppga mange at valget var påvirket av foreldrenes ønsker og av anbefalinger fra lærerne.

Godt skolerte og motiverte Ny GIV-lærere

Kartleggingen viser at langt de fleste av lærerne som underviste i Ny GIV hadde pedagogisk utdanning og spesialisering enten i matematikk eller norsk. Ifølge skolelederne hadde mange også særlig god kompetanse i å undervise elever med svake regne-, lese- og/eller skriveferdigheter. De fleste av lærerne oppga at de ble valgt ut til tiltaket fordi ledelsen mente at de var spesielt

egnet eller at de selv ønsket å bruke sin spesialkompetanse i å undervise skolesvake elever. Langt de fleste blant Ny GIV-lærerne oppga også at de valgte å delta i intensivopplæring fordi de syntes det hørtes ut som et bra tiltak. Svært få ga uttrykk for at de egentlig ikke ønsket å delta i tiltaket.

Nyttig skoleringsseminar

To lærere fra hver av skolene som deltok i Ny GIV, fikk tilbud om til sammen seks dager skolering i forbindelse med tiltaket. Hovedinntrykket fra undersøkelsen er at skoleringskursene var svært vellykket. Nesten alle lærerne mente at de kunne bruke – i hvert fall noe – av det de lærte på skoleringskursene i Ny GIV-undervisningen. Mange mente også at noe av lærdommen fra kursene kom til nytte i ordinære timer. Klart flest var fornøyd med innholdet i undervisningen, mens færrest var fornøyd med informasjonen i forkant. Majoriteten var imidlertid ganske fornøyd også med sistnevnte. Lærerne som fulgte skolering i regneundervisning var samlet sett litt mer fornøyd enn de som fulgte skolering i lese-/skriveundervisning, og særlig så dette ut til å gjelde tilgjengelige læremidler / pedagogisk materiell.

Tiltaket ble godt mottatt på skolene

Både elevene og lærerne fikk spørsmål om hvilke forventninger de hadde til intensivopplæringen i forkant. Intensivopplæringen var noe langt de fleste både blant lærere, elever og skoleledere oppfattet som en god idé og tok godt imot. De aller fleste forventet også at opplæringen ville gjøre en forskjell. En klar majoritet av elevene forventet å bli flinkere på skolen. Over halvparten forventet også at de skulle bli mer motivert. Selv om majoriteten av lærerne ga uttrykk for at de ikke forventet at *alle* elevene skulle bli mer motivert og heve skoleprestasjonene, forventet langt de fleste at intensivopplæringen skulle ha en slik effekt i hvert fall for *noen* Ny GIV-elever.

Organisering og gjennomføring

Til tross for at det ikke var klare føringer for ekstra tilskudd til skolene i forbindelse med Ny GIV-opplæringen har de aller fleste av skolene i undersøkelsen fått en form for tilskudd i den første fasen av prosjektet. Mest vanlig var det at skolene mottok støtte til kompetanseheving blant lærerne. Dette

gjaldt 66 prosent av skolene. Langt de fleste Ny GIV-elever og/eller deres foreldre har undertegnet kontrakt med skolen om sin deltagelse i tiltaket.

Varigheten av tiltaket

Undersøkelsen viser at varigheten av intensivopplæringen var litt ulik. Omtrent halvparten av elevene fikk intensivopplæring i en periode på 13 uker eller mer. Mange av skolene startet intensivopplæringen i uke 10, og den vanligste uken for avslutning var uke 20.

Ved de fleste skolene fikk elevene mellom seks og sju klokketimer Ny GIV-undervisning per uke. Dette gjaldt totalt for opplæring i regning, lesing og skriving.

Det vanligste var videre at intensivopplæringen fant sted innenfor den ordinære timeplanen, men ved knapt 30 prosent av skolene fikk elevene også Ny GIV-undervisning før eller etter ordinære timer.

Mange lærere mener Ny GIV burde starte tidligere

De aller fleste lærerne mente antall timer som var satt av til intensivopplæringen fungerte fint. Derimot var det svært få som mente at starttidspunktet for intensivopplæringen burde være som i dag. Majoriteten mente opplæringen burde starte tidligere, og én av tre mente den burde startet allerede i 9. trinn.

Undervisning i små grupper

Ny GIV-undervisningen har i all hovedsak foregått i egne grupper utenfor ordinære klasser/grupper. Stort sett ble undervisningen gitt i en samlet gruppe for Ny GIV-elever. Mange av lærerne oppga dessuten undervisning i mindre grupper som en suksessfaktor for Ny GIV-undervisningen. Flere antydte at rundt ti elever var en optimal gruppestørrelse.

Alternative læremidler, konkretisering og trivsel i fokus

Undersøkelsen viser at nesten 90 prosent av lærerne brukte andre pedagogiske metoder enn de gjør i ordinære timer. De fleste lærerne beskrev undervisningsgrep som gjorde opplæringen mindre teori- og tekstbasert. Konkretisering var et stikkord som gikk igjen i lærernes beskrivelser.

Samtidig inkluderte mange elementer av lek, og la vekt på trivsel, motivering og personlig oppfølging av Ny GIV-elevne.

Ifølge halvparten av skolelederne ble det i stor grad brukt lærebøker som var spesielt tilrettelagt for elever med svake grunnleggende ferdigheter i Ny GIV-undervisningen. Det var imidlertid bare en mindre andel av skolene som systematisk brukte digitale læremidler spesielt utviklet for elever med svake skoleprestasjoner.

Det meste har fungert; mer å hente på hjem–skolesamarbeid

En klar majoritet av lærerne – også de som ikke selv underviste i Ny GIV – mente at intensivopplæringen i den første fasen fungerte godt. Mange ga uttrykk for at størrelsen på undervisningsgruppene og muligheten til etterutdanning/skolering fungerte godt og et flertall var fornøyd med organiseringen, gjennomføring av planlagt undervisning, tilgjengelighet på læremidler / pedagogisk materiell og samarbeidet med foreldrene. Hjem-skole-samarbeidet var likevel det færrest var fornøyd med.

«Regnelærerne» var noe mer fornøyd både med størrelsen på undervisningsgruppene, gjennomføringen av planlagt undervisning og tilgangen på læremidler og pedagogisk materiell, enn lærerne som ga Ny GIV-undervisning i lesing/skriving. Likevel var det stort sett de samme sidene ved gjennomføringen som fungerte best, ifølge begge grupper.

Mens to av tre lærere mente intensivopplæringen fungerte godt på deres skole, gjaldt det samme mer enn fire av fem skoleledere. At skolelederne var mer fornøyd med gjennomføringen enn lærerne, kan tyde på at en del lærere har opplevd utfordringer ved gjennomføringen som ikke har nådd fram til skolelederne.

Opplevd utbytte og opplevde konsekvenser av tiltaket

Elever, lærere og skoleledere tror på effekt – i hvert fall for noen

Flertallet av elevne som deltok i undersøkelsen, mente de ble flinkere på skolen i løpet av prosjektperioden. Knappt halvparten mente også at motivasjonen for å jobbe med skolearbeidet hadde økt. Lærernes og skoleledernes svar stemte i stor grad med inntrykket fra elevundersøkelsen. De færreste mente at *alle* Ny GIV-elevne ble mer motivert og forbedret prestasjonene i

de ferdighetene de fikk intensivopplæring i. Derimot ga de aller fleste uttrykk for at tiltaket fungerte for *noen* av elevene. Lærerne og skolelederne var noe mer usikre på om tiltaket hadde effekter for prestasjonene ut over fagene norsk og matematikk.

Få opplevde at tiltaket var stigmatiserende

Bare en av fire elever krysset av for at de syntes det var flaut å bli valgt ut til å delta i Ny GIV, og få opplevde å bli ertet eller mobbet fordi de var med. Tilsvarende var det få av Ny GIV-lærerne som mente at deres elever ble ertet/mobbet for sin deltagelse i Ny GIV. Dette var en forståelse de delte med sine kollegaer som ikke selv underviste i intensivopplæringen.

Få mente tiltaket hadde negative konsekvenser for ordinær undervisning

Konsekvensene av tiltaket for den ordinære undervisningen var mer positive enn negative, skal vi tro lærernes beskrivelser. Flertallet av lærerne som ikke selv underviste i intensivopplæringen, var helt eller litt enig i at det var lettere å undervise resten av klassen når Ny GIV-elevne ble tatt ut i enkelte timer. Samtidig var over halvparten uenig i at Ny GIV-undervisningen gjorde det vanskeligere å ha kontinuitet i undervisningen i de ordinære timene. Kun et mindretall både blant lærere og skoleledere mente at vurderingsgrunnlaget for å sette standpunktkarakterer på Ny GIV-elevne ble svekket som en følge av tiltaket. Samtidig var det også noen lærere som påpekte at ordinær undervisning ble tappet for lærerressurser i Ny GIV-perioden.

Sommerferieaktiviteter

Det var særlig tre typer av sommeraktiviteter Ny GIV-elevne fikk tilbud om i overgangen fra ungdomskolen til Vg1: mini-folkehøyskole, ulike typer forkurs til videregående/sommerskole og sommerjobb/arbeidstrening. Mini-folkehøyskoletilbudene hadde det sosiale, motiveringsarbeid og samhandlingsøvelser i sentrum. Forkursene til videregående og sommerskoletilbudene inkluderte også slike elementer, men disse kursene var i større grad lagt opp som en forsmak på videregående og som målrettet ferdighetstrening. Tilbudene om sommerjobb varierte fra å være ren arbeidstrening til også å inkludere elementer av skole. Det vanligste var at fylkene ga tilbud om to

typer av aktiviteter. Samlet fungerte aktiviteter av typen forkurs til videregående, sommerskole og sommerjobb/arbeidstrening best. Dette kom både til uttrykk ved andelen planlagte aktiviteter som ble gjennomført, og ved andelen fylkeskoordinatorer som mente aktivitetene var vellykket.

Ny GIV-elevenes fravær og karakterer

Høyt fravær på ungdomstrinnet blant Ny GIV-elevene

En sammenligning av fraværet til Ny GIV-elevene med opplysninger om det generelle fraværet for avgangskullene fra grunnskolen i 2009 og 2010 tyder på at Ny GIV-elevene hadde et høyere fravær på ungdomstrinnet enn elever flest. Omtrent ingen av Ny GIV-elevene hadde null i fravær, mot mer enn en av ti i sammenligningsgruppa. Ti prosent blant elever flest i avgangskullene for 2009/2010 hadde et fravær på mer enn 32 dager og/eller 32 timer, mot hele 27 prosent av Ny GIV-elevene. Siden vi kun har opplysninger om fraværet for hele ungdomstrinnet, var det ikke mulig å undersøke om fraværet ble redusert som en følge av tiltaket.

Bredere rekruttering til Ny GIV enn intensjonen

Målgruppen for Ny GIV var i utgangspunktet de ti prosentene med dårligst karakterer etter første termin i 10. trinn. Analysene viser at bare 40 prosent av Ny GIV-elevene hadde et karakternivå som tilsvarte karakternivået til de ti prosent svakeste blant elever flest (ved skoler som ikke var med i Ny GIV). En ikke ubetydelig andel (20 prosent) hadde et karaktersnitt over 3,3 etter første termin i 10. trinn (nivået som skiller de 30 prosentene med dårligst karaktersnitt fra de 70 prosentene med best karakterer blant elever flest). Det ser imidlertid ut til å være en klar sammenheng mellom hvilke ferdigheter elevene fikk opplæring i, og karakterer i enkeltfag. Elever som fikk opplæring i regning, hadde de dårligste karakterene i matematikk, mens elever som fikk opplæring i lesing/skriving, hadde de dårligste karakterene i norsk etter første termin.

Kriteriene for utvalg av elever ble tolket noe ulikt fra fylke til fylke og fra skole til skole. Noen fylker forholdt seg utelukkende til elevenes karakterer etter første termin, mens det i andre fylker var opp til skolene å vurdere

hvilke elever som kunne ha nytte av tiltaket. Kanskje har denne typen skjønnsmessige vurderinger ført til at en del av de «nest svakeste» elevene fikk tilbudet framfor de «aller svakeste»? Endelig er det grunn til å tro at en del elever som fikk opplæring både i regning og lesing/skriving, primært var rekruttert til Ny GIV fordi de trengte å få styrket en av disse ferdighetene, men at de av praktiske årsaker fikk intensivopplæring i alle tre emner.

Samlet økte karakterene noe mer blant elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV, men Ny GIV-elevene gikk mest fram i matematikk

I rapporten sammenlignes de gjennomsnittlige karakterendringene til Ny GIV-elever – fra første termin i 10. trinn til standpunkt – med utviklingen blant elever flest på skoler som ikke var med i tiltaket. Sammenligningen viste at karaktergjennomsnittet (basert på åtte fagkarakterer) til elever på skoler som ikke var med i Ny GIV, økte noe mer enn karaktergjennomsnittet til Ny GIV-elevene. Generelt var karakterframgangen i løpet av andre halvdel av 10. trinn større desto bedre utgangspunkt elevene hadde ved terminoppgjøret. En direkte sammenlikning mellom Ny GIV-elever og elever generelt gir derfor et fordreid inntrykk av forskjellene, siden Ny GIV-elevene startet med et svakere utgangspunkt. Noe av forskjellen består imidlertid også etter en justering for elevenes karakternivå etter første termin.

Resultatet er mer nyansert når vi ser på enkeltkarakterer. I matematikk finner vi at Ny GIV-elevene går mer fram enn elever med tilsvarende karakterutgangspunkt, ved andre skoler. I norsk hovedmål skriftlig og muntlig, engelsk skriftlig og for naturfag var det ingen signifikante forskjeller i karakterutvikling mellom Ny GIV-elevene og elever på andre skoler. Derimot gikk Ny GIV-elevene mindre fram enn andre elever i RLE, samfunnsfag og i engelsk muntlig. Det at Ny GIV-elevene hadde noe mindre framgang i de sistnevnte fagene – og kun større framgang i ett fag – førte til at de *samlet sett* hadde mindre framgang enn andre elever.

Analysene antyder en positiv effekt av intensivopplæringen for prestasjonene i matematikk, men ikke i norsk. Sannsynligvis er norskkarakteren basert på langt mer enn grunnleggende ferdigheter i lesing/skriving, mens det er grunn til å tro at en forbedring av grunnleggende regneferdigheter vil være

mer direkte relatert til prestasjoner i matematikkfaget – i hvert fall for de elevene som i utgangspunktet har de dårligste karakterene.

Det er ellers verdt å merke seg at selv om Ny GIV-elevne totalt ikke gikk mer fram i norskfaget (enn elever med et tilsvarende karakterutgangspunkt ved skoler som ikke var med i Ny GIV) viste analysene at Ny GIV-elever som kun fikk intensivopplæring i norsk, gikk mer fram i norskfaget enn andre Ny GIV-elever. Tilsvarende gikk Ny GIV-elever som kun fikk opplæring i regning, mest fram i matematikk.

Rapporten gir også noen første analyser av forskjeller mellom skolenes implementering av intensivopplæringen. Analysene viste ingen signifikante forskjeller i karakterutvikling etter om elevene/foreldrene hadde undertegnet kontrakt med skolen, skolenes kriterier for valg av elever til tiltaket eller hvordan undervisningen var organisert på skolen. Bare antall uker elevene hadde fått intensivopplæring ga signifikant utslag. Elever på skoler der undervisningsperioden for Ny GIV var færre enn 13 uke hadde mindre framgang enn elever der Ny GIV-perioden var lengre.

Til slutt er det viktig å merke seg at dataene i denne rapporten ikke gir grunnlag for en effektstudie i tradisjonell forstand. Til det har vi ikke god nok kontroll på seleksjonen av skoler/elever til tiltaket. Det er for det første mulig at vår justering for karakterer etter første termin ikke fanger opp alle relevante kjennetegn ved Ny GIV-elevne som påvirket elevenes utgangspunkt for å heve sine prestasjoner. Vi har for eksempel ikke kunnet kontrollere for elevenes fraværsliv og for sosiale bakgrunn. Vi har heller ikke fullstendig informasjon om organiseringen av prosjektet på skolene. Når vi bruker begrepet «sammenlignbare» elever på skoler som ikke var med i Ny GIV, er det kun når det gjelder karakternivået etter første termin at disse er sammenlignbare. Våre undersøkelser kan derfor kun gi en første indikasjon på læringsutbyttet av tiltaket, noe den kommende evalueringen av Ny GIV vil gi større mulighet til å undersøke nærmere.

1 Innledning

I denne rapporten presenteres resultater fra en kartlegging av Overgangsprosjektet i Ny GIV skoleåret 2010/11. Ny GIV er en satsing fra regjeringen for å øke gjennomføringsgraden i videregående opplæring. Høsten 2010 inviterte Kunnskapsdepartementet alle landets fylkeskommuner og Oslo kommune til et samarbeid for å få ned frafallet i videregående skole. Partnerskapet består av to store prosjekter; Overgangsprosjektet og Oppfølgingsprosjektet. Målet med overgangsprosjektet er å øke elevenes forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring, ved å gi elever med spesielt svake skoleprestasjoner intensivopplæring i basisferdighetene skrivning, lesing og regning siste halvdel av 10. trinn. Den andre delen av Ny GIV, Oppfølgingsprosjektet, er rettet mot unge som står utenfor videregående opplæring og arbeid. Gjennom å styrke samarbeidet mellom videregående skole, den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten (OT), fagopplæringen og NAV, er målet at ungdom som har falt utenfor skole og arbeidsliv motiveres til å komme tilbake til videregående skole eller til arbeid.

Ny GIV er et treårig prosjekt. Kunnskapsdepartementet finansierer fylkeskommunal prosjektledelse, og en samlet prosjektledelse på kommunalt nivå i hvert fylke. Når det gjelder Overgangsprosjektet, ble fylkeskommunene i første omgang oppfordret til å etablere et samarbeid med kommuner som dekket 30–50 prosent av ungdomskoleelevene i fylket. I den første fasen ble totalt 205 grunnskoler inkludert, og etter planen skal prosjektet trappes opp til å omfatte alle landets kommuner i løpet av 2012 og 2013. Etter prosjektperioden skal det foreligge permanente samarbeidsrelasjoner mellom kommunene og fylkeskommunene om alle elever i målgruppen.

Fra 2012 vil det bli igangsatt en omfattende evaluering av Overgangsprosjektet, hvor det blant annet vil bli undersøkt hva slags effekter dette tiltaket har hatt på ungdommenes prestasjoner, skolemotivasjon og gjennomføring i videregående opplæring.

Førut for denne evalueringen har NOVA fått i oppdrag å gjennomføre en kartlegging av Overgangsprosjektets første fase i 2011. Formålet med

denne rapporten er å gi en bred beskrivelse av de sentrale aktørenes erfaringer med tiltaket, hvordan tiltaket har vært organisert på skolen, samt å gi en beskrivelse av hvilke elever som har deltatt i Overgangsprosjektet. Det er gjennomført spørreundersøkelser til elever, lærere og skoleledere på deltagende skoler. Videre er det innhentet informasjon om opplæring og aktiviteter i regi av Ny GIV i sommerferien mellom 10. trinn og VG1. Endelig er det også etablert et individbasert register over elever som har deltatt i Overgangsprosjektet skoleåret 2010/11. I dette registeret finnes opplysninger om elevenes deltagelse i prosjektet, karakterer før og etter intensivopplæringen, og fravær på ungdomstrinnet.

Intensivopplæringen

I følge Kunnskapsdepartementet bør innsatsen for å heve gjennomføringsgraden i videregående starte *før* de unge begynner i videregående. Tidligere forskning viser en tydelig sammenheng mellom faglige prestasjoner på ungdomstrinnet og gjennomføring av videregående opplæring (Markussen 2009, Markussen m.fl. 2008). Utgangspunktet er at mange av avgangselevne i grunnskolen har for svake grunnleggende ferdigheter. En viktig komponent i Overgangsprosjektet er derfor intensivopplæring i regning, lesing og skriving for de svakest presterende elevene i ungdomsskolen.

I føringene fra departementet spesifiseres det at intensivopplæringen skal starte etter jul i 10. trinn, og videreføres etter behov i overgangen til, og i videregående opplæring. Undervisningen på ungdomstrinnet skal ikke overstige 7,5 klokketimer per uke. Det legges videre til grunn at timene som brukes til Ny GIV-opplæring i størst mulig grad skal tas fra norsk, matematikk og engelsk/norsk fordypning i 10. trinn. For øvrig står skolene fritt til å organisere undervisningen på egnet måte, enten som forsterket opplæring innenfor den vanlige klassen/gruppen, eller som undervisning i egne grupper.

Kommunene som deltar i Overgangsprosjektet kan søke om at Ny GIV-undervisningen defineres som et sentralt initiert forsøk etter opplæringsloven § 1-4. Totalt gjennomførte 46 av 50 kommuner intensivopplæringen som forsøksvirksomhet. Dette innebærer at skolene har mulighet til å avvike enkelte bestemmelser i opplæringsloven med forskrifter. Det er

særlig første ledd, annet og tredje punkt, i opplæringsloven §8-2 (om organisering av elever i grupper) og forskrift til opplæringsloven §1-1 første punktum (om at opplæringen i grunnskolen skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet), det kan være aktuelt å fravike. Ifølge opplæringsloven §8-2 skal organiseringen av undervisning til vanlig ikke skal skje etter faglig nivå, kjønn eller etnisk tilhørighet. Ved at skolene som deltar i Ny GIV er med i et sentralt initiert forsøk der det gis unntak fra denne bestemmelsen, har skolene imidlertid anledning til å organisere undervisningen i grupper på bakgrunn av elevenes faglige nivå. For elevene som deltar i tiltaket har de videre anledning til å legge opp innholdet i undervisningen slik at det avviker fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet, for eksempel ved at elevene får intensivopplæring i norsk og matematikk på bekostning av andre fag.

For å øke graden av forpliktelse både fra skolens, elevens, og de foresattes side, har departementet oppfordret fylkeskommunene til å utvikle et system der skolene inngår forpliktende avtaler med elever/foresatte. Avtalene bør tydeliggjøre målet med Ny GIV, virkemidlene og hva som kreves av alle involverte parter.

Elever i målgruppen

Målgruppen for intensivopplæringen er de ti prosent svakest presterende elevene etter 1. termin i 10. trinn i hver av de kommunene som fylkeskommunene inviterer til å delta i prosjektet. I følge retningslinjene fra departementet kan utvelgelsen av elever også baseres på skjønn. Elever som mottar spesialundervisning og har individuelle opplæringsplaner (IOP), er i utgangspunktet med i målgruppen for prosjektet, men det skal vurderes i hvert enkelt tilfelle om de vil ha bedre nytte av tiltakene i Ny GIV enn den IOP de har.

Kunnskapsdepartementet har lagt opp til at fylkene de første årene av Ny GIV skal drive en viss grad av utprøving både når det gjelder hvilke elever som rekrutteres, og hvordan undervisningen organiseres. Rapporteringen¹ fra fylkene viser i tråd med dette at kriteriene for å velge ut elever til tiltaket har

---

¹ Dette gjelder rapporteringer om gjennomføringen fra fylkeskoordinatorene for Ny GIV til prosjektleder i Kunnskapsdepartementet sommeren 2011.

varierte både mellom fylker og mellom skoler i samme fylke. Fylkene Hedmark og Rogaland representerer i denne sammenheng to ytterpunkter. Om utvelgelsen av elever i Hedmark, skriver fylkeskoordinatoren følgende: «*Skjønnsmessige vurderinger gjennom dialog og samarbeid mellom skoleledere/ rektorer, trinn/team, rådgiver, kontaktlærer og Ny GIV-lærer fram til endelig liste*», og «*Skjønnsmessige vurderinger med blikk for hvilke elever som en tror har potensial for større faglige utbytte enn de har klart å vise på ungdomsskolen fram til januar i 10. klasse. (...)*». I Rogaland foregikk uttrekket av elever derimot sentralt i kommunen og var utelukkende basert på karakterer. Fylkeskommunen skriver følgende om prosessen: «*Utvelgelsen av de elevene som fikk tilbud om å delta i Overgangsprosjektet ble gjort sentralt i kommunen. Det har medført at alle elevene som deltok har hørt til blant de ti prosentene som hadde dårligst gjennomsnittskarakter til jul*».

I tillegg til variasjoner mellom fylker og mellom skoler når det gjelder hvilke elever som har fått tilbud om å delta i tiltaket, kommer det at noen av elevene som får tilbud ikke ønsker å delta. Kunnskapsdepartementet har satt som betingelse at skolene innhenter skriftlig samtykke fra elever og foreldre før elevene kan inkluderes i tiltaket. I Kunnskapsdepartementets brev til deltakende kommuner av 22. desember 2010, heter det: «Samtykket skal være frivillig og alle parter må være godt informert om forutsetningene for forsøket og aktuelle konsekvenser av deltagelsen». Selv om vi kan anta at de fleste elevene som har deltatt i intensivopplæringen befinner seg innenfor målgruppen til tiltaket, må vi altså regne med at ikke *alle* elever blant de ti prosent svakest presterende på de utvalgte skolene har deltatt.

Lærerskoleringen

Kunnskapsdepartementet har finansiert felles skoleringer av opp til to lærere fra skoler som er med i Ny GIV. Skoleringssamlingene er holdt felles for lærere fra grunnskolen og videregående skole. Hver lærer har fått tilbud om et tredagers og et todagers kurs med ca. seks ukers mellomrom. I tillegg har de fått tilbud om et endags kurs i regi av fylkeskommunene.

Målet med skoleringssamlingene har vært å styrke lærernes opplærings- og vurderingspraksis slik at de i større grad blir i stand til å motivere elevene i målgruppa og møte deres læringsbehov. Lærere som underviser i lesing

/skrivning, og lærerne som underviser i regning, har vært på de samme seminarer. Noe av opplæringen har foregått i plenum (temaer som læringsmiljø, klasseledelse, vurdering for læring etc.), men det meste har foregått i separate grupper inndelt etter undervisningsområde (lesing/skriving og regning).

Sommeraktiviteter

I Overgangsprosjektet er det også satt av økonomiske midler til opplæring og motivasjonsaktiviteter rettet mot Ny GIV-elevene i overgangen mellom 10. trinn og Vg1. Tilskuddet er beregnet ut fra antallet Ny GIV-elever som mottok intensivopplæring på 10. trinn i hvert enkelt fylke. I instruksjonen til fylkene står det at midlene skal *«finansiere sommerskole, forkurs til videregående opplæring og/eller tilskudd til lønn for elever som av ulike grunner ikke vil få sommerjobb på ordinært vis»*.

Om denne rapporten

Rapporten har følgende struktur. Først blir det redegjort for de ulike datainnsamlingene i kartleggingen. Deretter analyseres resultatene fra spørreskjemaundersøkelsene til elever, lærere og skoleledere i kapittel tre, fire, fem og seks. I kapittel sju skisserer fylkeskommunenes tilbud om sommerferieaktiviteter til Ny GIV-elever. I rapportens nest siste kapittel presenteres analyser av elevregisteret. Her undersøkes blant annet karakterutvikling til Ny GIV-elevene i løpet av tiltaksperioden. Rapportens siste kapittel samler og diskuterer resultatene fra kartleggingen.

2 Datainnsamlingen

NOVAs kartlegging av Overgangsprosjektet består av tre deler. For det første en bred beskrivelse av erfaringene med gjennomføring av intensivopplæringen skoleåret 2010/11. Denne delen av kartleggingen handler om hvordan elever, lærere og skoleledere opplevde gjennomføringen av prosjektet, hvordan de vurderer utbyttet for involverte elever, samt konsekvenser av tiltaket for skolen som helhet. I tillegg har formålet vært å undersøke hvordan intensivopplæringen har vært organisert, og kartlegge hvilke lærere og andre ansatte som underviste i intensivopplæringen. Erfaringer med gjennomføringen er innhentet gjennom spørreskjemaundersøkelser rettet mot de sentrale aktørene i prosjektet: 1) elever som mottok intensivopplæring, 2) lærere som ga intensivopplæring, 3) lærere med Ny GIV-elever i klassen, men som ikke underviste i intensivopplæringen, og 4) skoleledere ved Ny GIV-skoler.

For det andre består kartleggingen av en redegjørelse for fylkenes sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV. Opplysninger om dette er hentet blant annet fra fylkeskoordinatorenes rapporteringer til prosjektleder i Kunnskapsdepartementet. I tillegg svarte fylkene på en kort elektronisk spørreskjemaundersøkelse i september 2011.

For det tredje inneholder kartleggingen også etableringen av et register over alle elever som har deltatt i intensivopplæringen. Registeret inneholder opplysninger om elevenes deltagelse i intensivopplæringen, karakter og fraværsopplysninger hentet fra VIGO² samt informasjon fra spørreskjemaundersøkelsen til skolelederne. Datasettet skal blant annet brukes til å analysere karakterutviklingen for Ny GIV-elevne (før og etter intensivopplæringen).

---

² VIGO er fylkeskommunenes inntakssystem for videregående opplæring. I den forbindelse har Utdanningsdirektoratet inngått et samarbeid med fylkeskommunene om drift og utvikling av en sentral database (VIGO-sentralbasen) som blant annet inneholder karakter- og fraværsopplysninger om avgangselever i grunnskolen.

Nedenfor gis en nærmere beskrivelse av de ulike datainnsamlingene i prosjektet.

Elev- og lærerundersøkelsene

Det er verdt å merke seg at tiden fra oppstart av prosjektet til elev- og lærerundersøkelsene måtte være gjennomført, har vært svært knapp. Arbeidet med spørreskjemaundersøkelsene ble startet opp etter påske, og datainnsamlingen måtte være ferdig i løpet av 7–8 uker (fram til slutten av skoleåret). I denne perioden skulle kontaktinformasjon til skolene innhentes, deltagende skoler skulle informeres og rekrutteres, elevenes foreldre skulle få informasjon og spørreskjemaer skulle utarbeides, i tillegg til selve gjennomføringen av undersøkelsene. Det er videre slik at datainnsamlingen har vært lagt til en periode i skoleåret som er særlig hektisk for skolene. Dette har skapt ekstra utfordringer både for rekruttering av deltagere og for gjennomføringen av spørreskjemaundersøkelsene.

For å gjennomføre elev- og lærerundersøkelsen var vi avhengig av at skoleledelsen godtok deltakelsen, og i tillegg var behjelpelige med å oppnevne en kontaktlærer for elevundersøkelsen, samt formidle nødvendig kontaktinformasjon til lærere som skulle delta i de to lærerundersøkelsene. I følge Kunnskapsdepartementets oversikt skulle 205 ungdomsskoler tilby intensivopplæring i basisferdighetene regning, lesing og skriving skoleåret 2010/2011. NOVA valgte å utelate 28 av disse skolene fra kartlegging fordi de parallelt deltok i en liknende evalueringsundersøkelse i NOVAs regi (evaluering av forsøket med arbeidslivsfag, alf). Vår erfaring er at ungdomsskolene generelt opplever å få mange henvendelser om å delta i denne typen spørreundersøkelser. Siden tiden fra påske og fram til sommerferien i tillegg er en travel periode i skoleåret, ønsket vi ikke å belaste disse skolene med to kartleggingsundersøkelser på samme tidspunkt. Med tanke på gjennomføring av framtidige undersøkelser er det viktig både for NOVA og for våre oppdragsgivere å ivareta et godt forhold til skolene.

Etter at de 28 alf-skolene var trukket fra satt vi igjen med 177 skoler, noe som utgjør 86 prosent av alle Ny GIV-skolene i departementets oversikt. Den første henvendelsen til skolelederne gikk ut per e-post i uke 17 og genererte først kun 30 positive svar. For at skolene skulle få tid til å

gjennomføre elevundersøkelsen før sommerferien, måtte vi avbryte rekrutteringen av skoler etter fire uker. Etter flere purringer per e-post og telefon i denne perioden, oppnådde vi kontakt med totalt 143 skoler. Blant disse var det 13 skoler som ikke hadde Ny GIV-elever våren 2011³ eller de oppga at de kun hadde én Ny GIV-elev dette skoleåret. Disse 13 skolene er utelatt fra elev- og lærerundersøkelsene, og populasjonen av skoler er dermed 164. Videre var det fem skoler som aktivt takket nei til å delta i undersøkelsen og 38 skoler oppnådde vi ikke kontakt med. Totalt 121 skoler sa ja til å delta i elev- og lærerundersøkelsene.

Tabell 2.1. Oversikt over antall skoler og andel av skolepopulasjonen (N=164) som sa ja til å delta.

	Antall skoler	Andel av populasjon
Skoler som takket nei	5	3 %
Skoleledere vi ikke fikk kontakt med	38	23 %
Skoler som sa ja til å delta	121	74 %
Populasjonen	164	100 %

De 121 skolene som sa ja til deltagelse, utgjør 74 prosent av de 164 skolene i den justerte populasjonen. I overkant av 70 prosents oppslutning må regnes som bra sett i forhold til den korte rekrutteringsperioden. Vi tror imidlertid det ville vært mulig å få med flere skoler hvis kartleggingsprosjektet og rekrutteringsfasen hadde startet tidligere. Sammenlignet med liknende undersøkelser NOVA har gjennomført, gikk rekrutteringen noe tregt. Vårt inntrykk er at dette i all hovedsak skyldtes at ukene etter påske er en travel tid i skoleverket, og at tidspunktet for rekruttering og kontakt med skoleledelsen dermed ikke var det beste. I tillegg tror vi at et tettere samarbeid med fylkeskommunale og kommunale prosjektledere for Ny GIV kunne ført til økt oppslutning om elev- og lærerundersøkelsen fra skolelederne. I ettertid vet vi at minst fem av fylkene (Akershus, Hedmark, Rogaland, Troms og Oslo) har gjennomført egne spørreundersøkelser til skoleledere, lærere

³ Skolene som ikke hadde Ny GIV-elever våren 2011 oppga ulike grunner til dette, men de fleste av skolene fortalte at de skulle iverksette slik opplæring skoleåret 2011/2012.

og/eller elever som har deltatt i Ny GIV. Det er mulig at slik dobbelt-rapportering også kan ha svekket interessen for å delta blant skolene.

Gjennomføring av elevundersøkelsen

Skoleledere som sa ja til å delta i elevundersøkelsen ble bedt om å oppnevne en kontaktlærer, fortrinnsvis en lærer som selv underviste i Ny GIV. Kontaktlæreren ble vårt bindeledd til skolene og var ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av undersøkelsen blant elevene. Han eller hun fikk tilsendt all nødvendig informasjon for gjennomføringen av undersøkelsen via e-post, og fikk beskjed om å gjennomføre undersøkelsen blant Ny GIV-elevne senest innen utgangen av skoleåret. Foruten ansvaret for den praktiske gjennomføringen, hadde kontaktlærer ansvar for å informere elever og foresatte i forkant. Det var ikke påkrevet med aktivt samtykke fra foreldre, men vi vurderte det som etisk riktig at foresatte fikk mulighet til å reservere sitt barn fra deltagelse. Det ble derfor utarbeidet et informasjons-skriv til foreldrene som kontaktlærer fikk beskjed om å dele ut senest en uke før gjennomføring av undersøkelsen på skolen.

Selve undersøkelsen ble gjennomført ved at elevene logget seg inn på en nettside med lenke til et elektronisk spørreskjema. I forkant skulle kontaktlærer lese opp en tekst der det framgikk hva undersøkelsen handlet om, at elevene svarte anonymt og at det var frivillig å delta. Kontaktlærer ble videre instruert til at elevene skulle fylle ut skjemaet på skolen med en voksen tilstede, og at elevene ikke skulle snakke sammen underveis. Det ble også oppfordret til at fraværende elever besvarte undersøkelsen på et senere tidspunkt. Spørreskjemaet var utformet slik at undersøkelsen skulle ta omlag fem minutter å besvare. For å sikre størst mulig deltagelse la vi vekt på at spørreskjemaet var formulert på en lettfattelig måte. Dette var særlig avgjørende fordi undersøkelsen ble gjennomført i den mest eksamens-intensive perioden i skoleåret.

Datainnsamlingen for elevundersøkelsen pågikk i totalt ni uker. Undersøkelsen var elektronisk og åpen for innlogging fra midten av uke 20 til og med uke 25. Totalt fikk vi inn 603 svar til elevundersøkelsen. Elevenes svar i spørreskjema er anonyme. Siden antallet elever per skole som deltar i Ny GIV er relativt lavt, ville det vært vanskelig å sikre anonymitet i besvarelsene

hvis elevene skulle gi opplysninger om skoletilhørighet. Vi har derfor ingen eksakt informasjon om hvilke skoler som faktisk gjennomførte elevundersøkelsen eller hvor mange elever per skole som svarte. Vi oppfordret imidlertid kontaktpersonene om å gi beskjed til NOVA når de hadde gjennomført undersøkelsen. Etter purringer var det totalt 85 skoler som bekreftet at elevundersøkelsen var gjennomført på deres skole, noe som utgjør 52 prosent av den justerte populasjonen på 164 skoler. Velvilligheten hos skolelederne til å delta i kartlegging var altså noe større enn antallet skoler som ga beskjed om at de faktisk hadde gjennomført undersøkelsen blant Ny GIV-elevne.

Tabell 2.2 Oversikt over antall elever i målgruppen og andelen svar.

	Elevtall	Andel svar
Ny GIV-elever totalt	2049 ^a	29 %
Antall elever på skoler som sa ja til å delta i elev-/lærerundersøkelsen	1422 ^b	42 %
Antall elever på skoler som bekreftet deltagelse i elevundersøkelsen	1005 ^b	60 %
Antall elever som deltok i elevundersøkelsen	603	

^aBasert på opplysninger fra elevregisteret

^bBasert på opplysninger fra skolelederne på disse skolene.

Skoleledere som takket ja til å delta i elev- og lærerundersøkelsene skulle også oppgi antall Ny GIV-elever på deres skole. Antallet elever på skoler som sa ja til å delta og elevantallet på skoler som bekreftet deltagelse i tabell 2.2, er basert på disse opplysningene. Som det framgår av tabellen utgjør de 603 elevene som svarte på elevundersøkelsen i underkant av 30 prosent av det totale antallet Ny GIV-elever som var rapportert inn til Kunnskapsdepartementet fra fylkeskoordinatorene for Ny GIV. Som skissert ovenfor har vi utelatt noen Ny GIV-skoler fra populasjonen, den justerte elevpopulasjonen er derfor lavere enn antall Ny GIV-elever totalt. Svarprosenten på elevnivå må imidlertid justeres ytterligere i forhold til antall elever som faktisk fikk tilbud om å delta i undersøkelsen på sin skole. Som nevnt var det 85 skoler som bekreftet deltagelse, noe som tilsvarer om lag 1000 elever. Hvis vi tar utgangspunkt i dette tallet utgjør de 603 svarene 60 prosent av Ny GIV-elevne som fikk tilbud om å delta i undersøkelsen.

Det kan være flere grunner til at antall svar er lavere enn antall Ny GIV-elever som er innrapportert fra skolene som deltok i undersøkelsen. For det første er det grunn til å tro at dette er en elevgruppe med et noe høyere fravær enn gjennomsnittseleven i ungdomsskolen. I tillegg ble undersøkelsen gjennomført i en tidsperiode med mye ekstraordinær aktivitet i skolen knyttet til eksamener, utflukter og lignende. Underveis fikk vi tilbakemeldinger fra en del av kontaktlærerne om at de kunne få problemer med å nå alle Ny GIV-elevene samtidig. Beskjeder som «vi skal gjennomføre undersøkelsen blant de av Ny GIV-elevene som er på skolen» er eksempler på dette. Til slutt er det verdt å understreke at deltagelse i undersøkelsen var frivillig for elevene. Mange av Ny GIV-elevene har i utgangspunktet svake ferdigheter i lesing og skriving. Kanskje har de i tillegg et anstrengt forhold til skolen. Det kan derfor være at en større andel blant disse elevene enn det som er vanlig blant elever flest, har takket nei til å delta.

Gjennomføring av lærerundersøkelsene

I likhet med elevundersøkelsen, ble lærerundersøkelsene gjennomført elektronisk. Alle skolelederne som sa ja til at skolen deltok i elev- og lærerundersøkelsen, oppga e-post adresser til lærerne som underviste i intensivopplæringen på skolen. Antallet lærere per skole varierte fra en til fem. Totalt mottok 235 Ny GIV-lærere en e-post med forespørsel om å delta samt en lenke der de kunne klikke seg inn til spørreskjemaundersøkelsen. Undersøkelsen var åpen fra uke 22 til slutten av skoleåret. Etter to purringer (per e-post) hadde det kommet inn 157 svar, noe som tilsvarer 67 prosent av Ny GIV-lærerne som fikk tilbud om å delta. Mens om lag 40 prosent av lærerne som fikk invitasjon til å delta i undersøkelsen var menn, var det om lag 30 prosent mannlige lærere blant de som svarte på undersøkelsen. Det kan slik se ut som de kvinnelige lærerne var litt mer villige til å svare, enn de mannlige.

I tillegg til undersøkelsen blant Ny GIV-lærerne ble det laget en egen undersøkelse til lærere med Ny GIV-elever i klassen, men som ikke selv underviste i intensivopplæringene. Skolelederne ble bedt om å formidle to e-postadresser til lærere i denne gruppen. For å unngå uheldige seleksjonseffekter i utpekingen av lærere, ble de bedt om å velge ut de to lærerne med

etternavn som kom først i alfabetet. Hensikten var å unngå at lærere med spesielt sterke synspunkt skulle bli plukket ut som respondenter. Totalt fikk vi 218 e-poster til denne lærergruppen. Hvis alle skolene som ønsket å delta hadde oppgitt e-postadresser til to lærere, hadde antallet vært 248. Noen få skoleledere utelot imidlertid å oppgi e-postadresser til disse lærerne, mens andre bare oppga e-postadresse til én lærer. Også denne undersøkelsen var åpen fra uke 22. Etter to purringer (per e-post) var det registrert 97 svar, noe som tilsvarer 44 prosent av lærere (som ikke underviste i Ny GIV) som fikk tilbud om å delta i undersøkelsen. At svarprosenten er noe lavere for lærere som ikke selv underviste i Ny GIV, skyldes sannsynligvis at disse lærerne ikke er direkte involvert i prosjektet og dermed opplever mindre grad av forpliktelse til å delta.

Skolelederundersøkelsen

Skolelederundersøkelsen har en litt annen innretning enn elev- og lærerundersøkelsen. For det første var det viktig å få så mange skoleledere som mulig til å delta. Bakgrunnen var at vi ønsket å få undersøkt om organiseringen av intensivopplæringen hang sammen med elevenes læringsutbytte, og på sikt gjennomføringen av videregående opplæring og overgang til arbeidsmarkedet. Derfor gikk vi bredt ut og inkluderte alle skoler som hadde hatt Ny GIV-elever våre 2011. For det andre ble undersøkelsen gjennomført på et senere tidspunkt i prosjektet, noe som førte til at vi hadde bedre tid til å forberede undersøkelsen og dessuten større mulighet til å følge opp skoleledere som ikke svarte i første runde.

Skolelederundersøkelsen ble åpnet i uke 23⁴. Etter to purringer hadde 133 av 195 skoleledere på skoler med Ny GIV-elever besvart det elektroniske spørreskjemaet. Dette ga en svarprosent på 68. For å øke utvalget av skoler ble det i perioden fra uke 33 til 37 gjennomført en ekstra oppfølging av de skolelederne som ikke svarte. Tidspunktet ble vurdert som gunstig i og med at de fleste skolelederne ville være på plass igjen etter ferien, mens elever og lærere ikke var på skolen i den første uken. Etter at denne oppfølgingsrunden

---

⁴ Vi valgte å åpne denne sist, fordi vi vet at skolelederne generelt tar ferie senere enn lærere og elever.

var avsluttet, hadde 171 skoleledere⁵ besvart undersøkelsen, noe som dekker 88 prosent av alle skoler med Ny GIV-elever skoleåret 2010/11.

Sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV

Informasjon om opplæring og aktiviteter for Ny GIV-elevene i sommerferien mellom 10. trinn og oppstart i videregående skole, ble innhentet i september 2011. NOVA sendte en elektronisk spørreundersøkelse til samtlige fylkeskoordinatorer der de ble spurt om hvilke aktiviteter som var tilbudt Ny GIV-elever i deres fylke, hvilke aktiviteter som faktisk ble gjennomført og om deres opplevelse av hvor vellykket de ulike aktivitetene var. Alle fylkene besvarte undersøkelsen. For å få utfyllende informasjon om planlagte sommerferieaktiviteter i hvert enkelt fylke, har vi i tillegg gått gjennom administrative rapporter fra fylkeskoordinatorerne til prosjektadministrasjonen i Kunnskapsdepartementet.

Elevregisteret

Som et siste ledd i kartleggingen er det etablert et register over elever som deltok i Ny GIV skoleåret 2010/11. Registeret skulle inneholde opplysninger om elevenes deltagelse i prosjektet, opplysninger om karakterer og elevenes generelle fravær på ungdomstrinnet. Et viktig formål er at opplysningene skal brukes til å undersøke om karakterutviklingen til Ny GIV-elevene skilte seg fra karakterutviklingen til elever i målgruppen som ikke hadde fått intensivopplæring. I tillegg skulle registeret etableres på en slik måte at det kunne brukes til å undersøke framtidige effekter av intensivopplæringen.

For å få tilgang til karakter- og fraværsopplysninger var det nødvendig å registrere elevenes personnummer. Personopplysninger av denne typen må behandles konfidensielt. I forarbeidet til datainnsamlingen måtte prosjektet derfor meldes til Norsk Samfunnsvitenskaplig Datatjeneste (NSD) og det ble innhentet en tilrådning. Før Utdanningsdirektoratet kunne utlevere karakter- og fraværsinformasjon til NOVA måtte det dessuten gis en dispensasjon fra

---

⁵ Ytterligere tre skoleledere fra skoler på departementets liste over Ny GIV-skoler, besvarte undersøkelsen. Disse er utelatt fordi de ikke hadde Ny GIV-elever våren 2011 (Rykkinn i Akershus, Kjerringøy og Leirfjorden i Nordland).

taushetsplikten. NOVA sendte en søknad til Kunnskapsdepartementet vedrørende dispensasjon fra taushetsplikten i uke 19. I tillegg søkte NOVA om at aktørene (fylkeskommunene og kommunene) som satt på opplysninger om Ny GIV-elevens navn, personnummer og skoletilhørighet, om elevenes kontrakt med skolen og om omfanget av elevenes intensivopplæring, ble fritatt for eventuell taushetsplikt for disse opplysningene. Søknaden ble innvilget i uke 21 (vedlegg 1).

Opplysninger om navn, personnummer og skoletilhørighet for alle Ny GIV-elevene ble innhentet via fylkeskoordinatorene for prosjektet. I tillegg skulle fylkeskoordinatorene merke av for hvilke uker elevene hadde begynt og sluttet intensivopplæringen, og for om eleven/hjemmet hadde undertegnet kontrakt med skolen eller ikke. Dataene fra fylkeskoordinatorene ble formidlet til NOVA på flere måter: Personlig (på papir eller minnepenn), som kryptert vedlegg til mail, som kryptert fil på minnepenn sendt i rekommandert post og via en Ftp-server. Mange av fylkene hadde dataene lett tilgjengelig i ønsket format, mens det for en del av koordinatorene førte til noe merarbeid. Alle var imidlertid svært behjelpelig med å få registeret på plass.

Kunnskapsdepartementets avgjørelse om dispensasjon fra taushetsplikten, var betinget av at NOVA på egnet måte ga elevene relevant informasjon om opprettelsen av registeret. NOVA var ikke pålagt å kontakte den enkelte elev direkte og det ble foreslått at informasjonen for eksempel kunne spres via fylkeskoordinatorene for Ny GIV. Vi ba derfor fylkeskoordinatorene hjelpe oss med å informere om opprettelsen av elevregisteret. De fikk tilsendt et ferdig informasjonsskriv (vedlegg 2) som skulle formidles til elever og foreldre via skolene. I dette skrevet ble det forklart hva registeret skulle brukes til, og elever/foreldre ble oppfordret til å ta kontakt med NOVA hvis de ikke ønsket å stå i registeret. Tolv elever/foreldre brukte denne avmeldingsmuligheten.

Totalt fikk vi opplysninger om 2 049 elever fra fylkeskoordinatorene. Sju av disse manglet personnummer og etter å fjernet de tolv som ikke ønsket å stå i registeret, satt vi igjen med 2 030 elever. Personnumrene til disse elevene ble gitt til utdanningsdirektoratet som koblet på karakteropplysninger (1. og 2. termin i 10. trinn, standpunkt- og eksamenskarakterer),

samt opplysninger om fravær på ungdomstrinnet (hele dager og timer) fra VIGO-systemet.

For 29 av personnumrene vi fikk av fylkeskoordinatorene fantes det verken opplysninger om karakter og fravær i VIGO. Etter at disse var trukket fra, utgjør elevregisteret 2001 Ny GIV-elever. Endelig har vi også koblet opplysninger fra skolelederundersøkelsen til elevregisteret. Totalt samtykket 159 av 171 deltagende skoleledere til at deres svar om organiseringen av tiltaket på skolen ble koblet til elevregisteret. Antall elever som fikk koblet på opplysninger fra skolelederundersøkelsen var da 1 570.

I tillegg til karakteropplysninger om Ny GIV elevene, har vi fått tilgang til aidentifiserte karakteropplysninger for alle avgangselever i grunnskolen som gikk på skoler som *ikke* hadde Ny GIV-elever skoleåret 2010/11. Her inngår karakteropplysninger om 44 500 elever. Dette datasettet brukes som sammenligningsgrunnlag når Ny GIV-elevenes karakterutvikling vurderes. Vi har ikke fått tilgang til karakteropplysninger om elever ved Ny GIV-skolene som ikke deltok i Ny GIV, og det har derfor ikke vært mulig å sammenligne Ny GIV-elevenes karakterutvikling med karakterutviklingen for hele elevpopulasjonen. I prosjektet har vi heller ikke fraværsopplysninger fra ungdomstrinnet om andre enn Ny GIV-elevene.

3 Elevundersøkelsen

Dette kapittelet gir en oversikt over hvordan elevene som deltok i Ny GIV selv opplevde og vurderte intensivopplæringen på sin skole. Hva var motivasjonen, og hvilke forventninger hadde de i forkant? Var de tilfreds med opplegget? Opplevde de at de var mer aktive, og lærte de mer i Ny GIV-timene enn i ordinære timer? Til slutt undersøker vi i hvilken grad elevene opplevde det som stigmatiserende å bli plukket ut til å delta i et tiltak for de minst skoleflinke.

Hva elevene har fått opplæring i

Blant de 603 Ny GIV-elevene som deltok i elevundersøkelsen, var to av tre gutter (392 gutter og 211 jenter). På spørsmål om hva slags ferdigheter de fikk Ny GIV-opplæring i, svarte nærmere 90 prosent regning, mens to av tre fikk opplæring i lesing og to av tre i skriving. Det kan også være verdt å merke seg at noen flere av guttene enn jentene som deltok i undersøkelsen fikk intensivopplæring i lesing og skriving, mens det ikke er store kjønnsforskjeller når det gjelder regning.

Tabell 3.1 Andelen som fikk Ny GIV-undervisning i ulike ferdigheter etter kjønn. Prosent.

Hva får du Ny GIV-undervisning i?	Gutt	Jente	Alle
Regning	88	92	89
Lesing***	68	52	62
Skriving***	70	54	64
N	392	211	603

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Nesten alle som fikk undervisning i lesing fikk også undervisning i skriving. I de videre analysene har vi derfor slått sammen elever som fikk undervisning i disse to ferdighetene. Vi har delt elevene inn i tre grupper:

- (1) de som fikk undervisning både i regning og lesing/skriving
- (2) elever som kun fikk undervisning i regning
- (3) elever som kun fikk undervisning i lesing/skriving

Tabell 3.2 viser at 60 prosent av Ny GIV-elevene i undersøkelsen har fått undervisning både i regning og lesing/skriving. Relativt mange (30 prosent) fikk kun undervisning i regning, mens bare 11 prosent kun mottok undervisning i lesing/skriving. Andelen som fikk undervisning i flere ferdigheter er størst blant guttene, mens det er relativt flere jenter enn gutter som utelukkende fulgte Ny GIV-undervisning i regning.

Tabell 3.2 Andelene som får undervisning i ulike ferdigheter etter kjønn.

Hva får du Ny GIV-undervisning i?	Gutt	Jente	Alle
Regning og lesing/skriving	64	52	60
Kun regning	24	40	30
Kun lesing/skriving	12	8	10
Totalt	100	100	100
N	392	211	603

Signifikansnivå $p < 0,001$

Organisering av undervisningen

Selv om Overgangsprosjektet åpner for å gruppere elever som deltar i Ny GIV i egne grupper, er det ingen sentrale føringer når det gjelder hvorvidt Ny GIV-opplæringen skal gjennomføres innen eller utenfor den ordinære klassen eller gruppen som elevene tilhører. For å få en oversikt over hvordan Ny GIV-undervisningen er organisert i grupper, ble elevene spurt om opplæringen foregikk sammen med resten av klassen, eller om elevene stort sett fikk Ny GIV-undervisning i egne grupper.

Tabell 3.3 Svar på spørsmål om organisering av Ny GIV-undervisningen. Prosent.

Hvor foregår Ny GIV-timene?	Som regel	Av og til	Aldri	Ikke svart	Total	N
Utenfor klassen	88	6	3	4	100	603
Sammen med resten av klassen	6	4	27	63	100	603

Svarfordelingen i tabell 3.3 viser at nokså mange av ungdommene hoppet over ett av spørsmålene om organisering av undervisningen. Trolig opplevde mange det som lite relevant å svare på om undervisningen foregikk sammen med resten av klassen, når de allerede hadde krysset av for at den foregikk utenfor klassen.

En klar majoritet av Ny GIV-elevene, hele 88 prosent, oppga at undervisningen foregikk utenfor ordinære klasser og bare tre prosent at den aldri gjorde det. Kun seks prosent av elevene oppga at undervisningen som regel foregikk sammen med resten av klassen, mens ytterligere fire prosent krysset av for at dette skjedde av og til.

Tabell 3.4 viser hvordan undervisningen var organisert for elever som fikk opplæring i ulike ferdigheter.

Tabell 3.4 Om undervisningen foregår utenfor klassen etter hvilke emner elevene fikk undervisning i. Prosent.

Undervisningen foregår utenfor klassen	Regning og lesing/skriving (60 %)	Kun regning (30 %)	Kun lesing og/eller skriving (10 %)	Alle
Som regel	93	85	70	88
Av og til	3	7	17	6
Aldri	2	4	3	3
Ikke svar	3	4	10	4
Totalt	100	100	100	100
N	351	170	58	579

Signifikansnivå $p < 0,001$

Selv om det store flertallet fikk Ny GIV-undervisning utenfor klassen uavhengig av hvilke emner de fulgte undervisning i, er det likevel noen forskjeller. Det har vært vanligst å organisere undervisningen utenfor ordinær klasse for de elevene som fikk undervisning både i regning og i lesing/skriving. Blant elever som kun fikk undervisning i lesing/skriving, har organiseringen i noe større grad vært organisert som en kombinasjon av undervisning i og utenfor den ordinære klassen.

Motivasjon i forkant

Intensivopplæring i regi av Ny GIV er et frivillig tilbud til elevene. Selv om deltagelsen i utgangspunktet er frivillig, er det grunn til å tro at både lærere og foreldre i mange tilfeller har hatt innflytelse på ungdommenes valg. Noen har kanskje heller ikke oppfattet at intensivopplæringen var noe de hadde anledning til å si nei til. Vi har derfor ønsket å undersøke i hvilken grad valget om å delta var påvirket av foreldre og lærere. I tillegg ville vi undersøke om ungdommenes egne motiver for å delta i intensivopplæringen var i tråd med målsetningen bak tiltaket.

I spørreundersøkelsen ble ungdommene spurt om hvorfor de ble med i Ny GIV. Det ble listet opp ulike motiver og nesten alle (90 prosent) krysset av for at de ble med i Ny GIV for å få bedre karakterer. Dette er indikasjon på at elevenes motiver langt på vei var i tråd med en viktig målsetning i tiltaket, nemlig å forbedre skoleprestasjonene til elevene med de dårligste karakterene.

Tabell 3.5 Andelen som er enig i ulike påstander om hvorfor de sa ja til å bli med i Ny GIV etter kjønn. Prosent.

Hvorfor ble du med i Ny GIV?	Gutter	Jenter	Alle
For å få bedre karakterer	90	90	90
N	(382)	(207)	(589)
Foreldrene mine ville at jeg skulle bli med	70	73	71
N	(362)	(186)	(548)
Lærerne mine ville at jeg skulle bli med*	66	75	69
N	(360)	(188)	(548)
For å slippe vanlig undervisning**	33	21	29
N	(358)	(174)	(532)
Jeg trodde at jeg måtte bli med	24	25	24
N	(355)	(177)	(532)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Mange har også oppgitt at de ble med fordi foreldrene (71 prosent) eller lærerne deres (69 prosent) ville at de skulle bli med. Omtrent like mange gutter som jenter har krysset av for at de ble med fordi foreldrene ville det, mens litt flere jenter enn gutter la vekt på lærernes anbefalinger. Tre av ti oppga at de ble med for å slippe ordinær undervisning, et motiv flere gutter enn jenter (33 mot 21 prosent) oppga. Det er ellers verdt å merke seg at til tross for at deltakelse i opplæringen er frivillig, oppfattet én av fire Ny GIV-elever undervisningen som obligatorisk.

Samlet gir svarene inntrykk av at det var en viss variasjon i elevenes motivasjon for å være med, samtidig som det store flertallet oppga motiver i tråd med intensjonen bak tiltaket. Resultatene viser også at foreldre og lærere spilte en viktig rolle når det gjelder å motivere elevene til å delta. At foreldrenes ønsker var viktig for mange, kan være et argument for å trekke disse tidlig inn i rekrutteringen av elever i målgruppen.

For å få et bredere inntrykk av elevenes innstilling til Ny GIV før de startet opp, har vi spurt hva de syntes om å bli valgt ut til å delta i prosjektet.

I spørreskjemaet var det oppgitt tre påstander: «Jeg ble glad», «Jeg syntes det var flaut» og «Jeg skulle ønske at jeg ikke ble valgt ut». Elevene skulle svare på om de var enig eller uenig i hver av disse tre. Resultatene vises i tabell 3.6.

Tabell 3.6. Andelen som er enig i ulike påstander om hva de følte da de ble valgt ut til å delta i Ny GIV etter kjønn. Prosent.

Hva synes du om å bli valgt ut til å delta i Ny GIV?	Gutter	Jenter	Alle
Jeg ble glad	79	83	81
N	(375)	(202)	(577)
Jeg synes det var flaut	22	29	25
N	(359)	(180)	(539)
Jeg skulle ønske at jeg ikke ble valgt*	18	11	15
N	(353)	(173)	(526)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Alt i alt tyder ungdommenes svar på at de var positivt innstilt til prosjektet i utgangspunktet. Klart flest har sagt seg enig i at de ble glad for å få tilbud om å delta i Ny GIV. Totalt har hele 81 prosent krysset av for dette, og andelen enige er omtrent lik blant gutter og jenter. Én av fire oppgir at de syntes det var flaut å bli valgt ut, mens 15 prosent skulle ønske at de ikke ble valgt ut.

Tabell 3.7. Andelen som er enig i ulike påstander om forventet utbytte av intensivopplæringen etter kjønn. Prosent.

Før du begynte i Ny GIV, hva trodde du at du ville få ut av det?	Gutter	Jenter	Alle
At jeg skulle bli flinkere på skolen	88	87	88
N	(377)	(200)	(577)
At jeg skulle få mer lyst til å jobbe med skolearbeidet**	58	69	62
N	(367)	(191)	(558)
Jeg trodde ikke at jeg skulle få noe ut av det	23	21	22
N	(359)	(185)	(544)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Ny GIV-elevne ble videre bedt om å svare på hvilke forventninger de hadde til utbyttet av intensivopplæringen før de startet opp. Elevene ble presentert for de tre påstandene som er oppgitt i tabell 3.7 og bedt om å svare på om de var enig eller uenig i disse. Ungdommenes svar viser først og fremst at forventningene stemmer godt med intensjonene bak tiltaket. De aller fleste (88 prosent) sa seg enig i at de trodde de skulle bli flinkere på skolen ved å delta i Ny GIV. Litt færre, men likevel godt over halvparten (62 prosent), forventet også at de skulle få mer lyst til å jobbe med skolearbeidet.

I motsatt ende av skalaen krysset én av fem av for at de ikke trodde de ville få noe ut av det. Mange av disse oppga imidlertid også at de trodde de ville bli flinkere på skolen eller få mer lyst til å jobbe med skolearbeidet. Det er mulig at disse elevene mener at de nok kunne bli flinkere og mer motivert, men at dette er noe de bryr seg lite om og at de derfor ikke forventet at de skulle få noe særlig ut av deltagelsen. Bare 46 av 603 elever (8 prosent) krysset av for at de ikke trodde de ville få noe ut av det, samtidig som de verken var enig i påstanden om at de trodde de skulle bli flinkere på skolen eller påstanden om at de skulle få mer lyst til å jobbe med skolearbeidet. Alt i alt, kan vi dermed konkludere med at de aller fleste av Ny GIV-elevne (som deltok i undersøkelsen) både var positivt innstilt og forventet at intensivopplæringen ville gi ønsket effekt. Samtidig er det viktig å huske på at dette ikke gjelder alle.

Opplevd utbytte

Fra å se på motivasjon og forventninger i forkant, skal vi nå gå over til deltagernes erfaringer med intensivopplæringen og deres opplevelse av utbytte etter å ha deltatt en stund. Vi har bedt elevene vurdere hvordan undervisningen i Ny GIV-timene var sammenlignet med andre timer de hadde, både når det gjelder lærernes undervisningspraksis og deres egen innsats. Resultatet presenteres i tabell 3.8 nedenfor.

Tabell 3.8. Andelen som er enig i ulike påstander om hvordan Ny GIV-undervisningen er sammenlignet med andre timer de har etter kjønn. Prosent.

Hvordan er Ny GIV-timene sammenlignet med andre timer du har?	Gutter	Jenter	Alle
Lærerne har større tro på at jeg kan gjøre det bra på skolen N	80 (364)	80 (194)	80 (558)
Lærerne er flinkere til å forklare N	78 (372)	79 (199)	79 (571)
Jeg er mer aktiv N	77 (377)	82 (200)	78 (577)
Jeg spør oftere om hjelp* N	59 (366)	69 (198)	62 (564)
Lærerne krever at jeg jobber hardere N	43 (358)	44 (192)	43 (550)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Elevenes svar vitner om at de fleste satt igjen med positive erfaringer, og at mye fungerte etter intensjonen. Fire av fem var enig i påstanden om at lærerne i Ny GIV-timene hadde større tro på dem enn lærerne i andre timer, omtrent like mange mente at lærerne i Ny GIV var flinkere til å forklare og at de selv var mer aktive i Ny GIV-timene enn i andre timer. Slik kan det se ut som Ny GIV-undervisningen bidro til at elevene følte at de ble mer sett og at undervisningen i større grad var tilrettelagt dem. Tre av fem mente også at de spurte oftere om hjelp i Ny GIV-timene, mens litt under halvparten (43 prosent) opplevde at de måtte jobbe hardere i Ny GIV-timene enn i andre timer.

Det er små forskjeller mellom gutter og jenter i oppslutning om de ulike påstandene. Bare for påstanden «jeg spør oftere om hjelp» svarte gutter og jenter litt ulik. Andelen jenter (69 prosent) som var enig i denne påstanden var ti prosentpoeng høyere enn andelen blant guttene (59 prosent). En litt høyere andel blant jentene krysset også av for at de var mer aktive i Ny GIV-timene. Det kan derfor se ut som Ny GIV-undervisningen, som ofte foregikk i mindre grupper, særlig ga rom for at flere av jentene i målgruppa turte å være mer aktive og å be om hjelp.

Tabell 3.9. Andelen som er enig i ulike påstander om Ny GIV-undervisningen etter hvilke ferdigheter de får opplæring i. Prosent.

Hvordan er Ny GIV-timene sammenlignet med andre timer du har?	Regning og lesing/skriving (60 %)	Kun regning (30 %)	Kun lesing/skriving (10 %)	Alle
Lærerne har større tro på at jeg kan gjøre det bra på skolen	83 (335)	75 (159)	76 (62)	80 (556)
Lærerne er flinkere til å forklare*	81 (342)	77 (164)	65 (63)	78 (569)
Jeg er mer aktiv	80 (351)	76 (163)	74 (61)	78 (575)
Jeg spør oftere om hjelp	62 (338)	65 (163)	54 (61)	62 (562)
Lærerne krever at jeg jobber hardere	41 (326)	46 (159)	49 (63)	43 (548)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

I tabell 3.9 har vi holdt elevenes svar på spørsmålene om hvordan Ny GIV-undervisningen skiller seg fra ordinær undervisning opp mot opplysningene

om hvilke ferdigheter de fikk opplæring i. Hadde elever som kun fikk Ny GIV-undervisning i regning et annet inntrykk av undervisningen enn de som fikk undervisning i lesing/skriving?

Tabellen viser at andelen som var enig i at lærerne hadde større tro på dem, at lærerne var flinkere til å forklare og at de var mer aktive i Ny GIV-timene, var størst blant de som fikk Ny GIV-undervisning i flere ferdigheter. Når det gjelder elever som kun fikk undervisning i regning og elever som kun fikk undervisning i lesing/skriving, skiller disse seg særlig fra hverandre ved at en litt høyere andel i regnegruppen mente lærerne i Ny GIV-timer var flinkere til å forklare og ved at flere mente de spurte oftere om hjelp i Ny GIV-timene enn i andre timer. I og med at forskjellene er relativt små, og at de fleste elever fikk undervisning både i regning og i lesing/skriving er det likevel vanskelig å konkludere entydig med at Ny GIV-undervisningen i regning fungerte bedre enn undervisningen i lesing/skriving. Det er dessuten også mulig at forskjellene mellom elever som fikk opplæring i ulike ferdigheter skyldes kjennetegn ved elevene i de ulike gruppene.

Når flertallet av Ny GIV-elevene opplevde at Ny GIV-lærerne hadde større tro på hva de kunne få til og at de var flinkere til å forklare, i tillegg til at elevene selv spurte oftere om hjelp og var mer aktive, kan vi kanskje også forvente at tiltaket hadde ønsket effekt?

Vi har spurt elevene hva de selv mente om utbyttet av undervisningen, om de hadde fått mer lyst til å jobbe med skolearbeidet, blitt flinkere på skolen, eller om de ikke hadde fått noe ut av å delta i Ny GIV så langt. Tabell 3.10 viser andelen som sa seg enig i tre påstander om hva slags utbytte Ny GIV-opplæringer ga.

Tabell 3.10. Andelen som er enig i ulike påstander om utbytte av Ny GIV etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	
Jeg har fått mer lyst til å jobbe med skolearbeidet**	44 (369)	57 (191)	48 (560)
Jeg har blitt flinkere på skolen	65 (378)	66 (197)	65 (575)
Jeg har ikke fått noe ut av det	28 (364)	30 (190)	29 (554)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Det flest elever var enig i, var at de ble flinkere på skolen. Totalt krysset 65 prosent av for dette. Omtrent halvparten (48 prosent) krysset dessuten av for at de fikk mer lyst til å jobbe med skolearbeidet. Endelig mente tre av ti (29 prosent) at de ikke fikk noe ut av det. Flertallet av elevene som deltok i undersøkelsen så likevel ut til å mene at tiltaket hadde ønsket effekt: De opplevde at de ble flinkere på skolen i løpet av prosjektperioden. Mange syntes også at motivasjonen hadde økt. Gutter og jenter vurderte utbytte omtrent likt, bare når det gjaldt utsagnet om økt motivasjon til å jobbe med skolearbeidet var andelen enige jenter (57 prosent) markant høyere enn andelen blant guttene (44 prosent).

En nærmere analyse av sammenhengen mellom opplevd utbytte og hvilke ferdigheter elevene fikk undervisning i, viser en tendens til at elever som fikk undervisning både i regning og lesing/skriving relativt oftere opplevde at deltagelsen bedret prestasjonene på skolen. Forskjellene er imidlertid ikke statistisk signifikante på et fem prosent nivå og analysene vises ikke her.

Stigmatisering

Ifølge opplæringsloven § 8-2, om organiseringen av elever i grupper skal inndelingen av elever i undervisningsgrupper til vanlig ikke skje etter faglig nivå. Noe av begrunnelsen er at opplæringen skal være en møteplass for alle elever uavhengig av forutsetninger, og ivareta behovet for sosial tilhørighet. Forsøket med intensivopplæring i regi av Ny GIV innebærer at skolene kan søke om at opplæringsloven § 8-2 fravikes. Fordi det er elever med svake skoleprestasjoner som er rekruttert til Ny GIV, og fordi undervisningen i tillegg ofte foregår i egne grupper, er det en risiko for at tiltaket kan virke stigmatiserende. For å undersøke dette nærmere har vi spurt Ny GIV-elevne som deltok i undersøkelsen om de hadde opplevd å bli ertet eller mobbet fordi de var med i Ny GIV.

Tabell 3.11. Gutter og jenters opplevelse av å bli ertet/mobbet fordi de er med i Ny GIV. Prosent.

Har du blitt ertet eller mobbet fordi du er med i Ny GIV?	Gutt	Jente	Alle
Nei	83	91	86
Ja, en gang	7	2	5
Ja, noen ganger	6	6	6
Ja, mange ganger	4	1	3
Totalt	100	100	100
N	391	211	602

Signifikansnivå $p < 0,05$

Et mindretall av elevene oppga at de ble ertet eller mobbet på grunn av deltagelsen i Ny GIV. Totalt oppga 14 prosent at de hadde blitt utsatt for dette minst én gang, mens ni prosent hadde opplevd slik trakassering mer enn én gang. I likhet med de fleste undersøkelser av mobbing blant ungdomsskoleelever, viste også Ny GIV-elevenes svar mer erting og mobbing blant gutter enn jenter.

«Jeg elsker Ny-Giv <3»

For å måle elevenes generelle inntrykk av prosjektet, ble de bedt om å oppgi hvor fornøyde de alt i alt var med Ny GIV. Svarkategoriene var «svært fornøyd», «litt fornøyd» og «ikke fornøyd».

Tabell 3.12. Hvor fornøyd elevene er med Ny GIV, alt i alt, etter hva slags opplæring de har deltatt i. Prosent.

Alt i alt hvor fornøyd er du med Ny GIV?	Regning og lesing/skriving (60 %)	Kun regning (30 %)	Kun lesing og/eller skriving (10 %)	Alle
Svært fornøyd	60	58	53	59
Litt fornøyd	34	30	31	32
Ikke fornøyd	6	11	16	9
Totalt	100	100	100	100
N	360	175	64	599

Totalt oppga 59 prosent at de var svært fornøyd, mens bare ni prosent krysset av for «ikke fornøyd». Gutter og jenter svarte i stor grad likt på dette spørsmålet. Andelen fornøyd var størst blant elever som fikk intensivopplæring både i matematikk og i lesing/skriving, mens andelen fornøyd var lavest blant elever som kun fikk intensivopplæring i lesing/skriving. I og med

at det var få elever som kun fikk intensivopplæring i lesing/skriving (blant de som deltok i undersøkelsen), er forskjellene imidlertid ikke signifikante.

Til slutt i spørreskjemaet fikk elevene et åpent spørsmål der de ble oppfordret til å skrive noe mer utfyllende om hva de syntes om intensivopplæringen, hvis de ønsket det. Av totalt 180 elever som svarte på spørsmålet kom over halvparten med positive utsagn om Ny GIV-undervisningen. Mange oppga at de var veldig fornøyd med prosjektet og at de var glad for at de ble valgt ut. Flere forklarte også at de hadde forbedret karakterene sine eller lært mer på grunn av deltagelsen i intensivopplæringen. Noen var også opptatt av at det hadde vært hyggelig å delta i prosjektet, mens andre igjen kun skrev korte meldinger som «*Jeg elsker Ny-Giv <3*», «*NYGIV er bra!:D*», «*artig*» eller de laget ulike typer smilefjes i svarruta.

Tabell 3.13 Kategorisering av elevenes svar på åpent spørsmål: Hvis du har lyst til å skrive mer om hva du synes, kan du gjøre det her:

	Nevnt av antall elever*
Beskriver Ny GIV som et positivt tiltak	119
Beskriver Ny GIV som et mislykket tiltak	28
Rot i gjennomføring/dårlige lærere	11
Går ut over ordinære timer	5
Undervisning i regning har vært best	5
Undervisningen i lesing/skriving har vært best	3
Annet	12
Totalt antall elever som besvarte dette spørsmålet	180

*Noen utsagn sorterer i flere kategorier.

Selv om mange beskrev Ny GIV som et positivt tiltak, gjelder det på langt nær alle. 29 av elevene som svarte på det åpne spørsmålet uttrykte seg klart negativt om tiltaket. Mange av disse var opptatt av at de ikke hadde noe utbytte av Ny GIV-undervisningen (8), andre mente de ikke hadde behov for intensivopplæringen eller at de ble behandlet som om de ikke kunne noen ting. Blant annet skrev en av elevene følgende «*Vi kan 2+2!*», mens en annen skriver «*Alt kan vi fra før av*». Andre igjen var misfornøyd med lærerne eller de kom med utsagn av typen «*ny giv er bullshittttt!!!!!!!!!!!!!!*»

Utover klart positive eller negative bemerkinger, brukte en del elever det åpne spørsmålet til å kommentere ulike forhold ved Ny GIV-undervisningen på deres skole. De fleste av disse beskrev dårlig organisering eller at lærerne som underviste ikke fungerte bra i rollen. Noen forklarte også at Ny GIV-

undervisningen hadde gått på bekostning av vanlig undervisning. Et eksempel på dette er eleven som skrev: *«Dette er en god tanke, og jeg lærte litt. Men det tok altfor mye tid av min vanlige undervisning. Hvis det ikke hadde tatt av den vanlige undervisningen min hadde jeg gått på det hver gang med ett stort smil om munnen»*. Videre kommenterte noen elever at undervisningen i regning fungerte bedre enn undervisningen i lesing/skriving, mens andre igjen mente lese-/skriveopplæringen var bedre enn opplæringen i regning. Til slutt har vi gruppert tolv besvarelser i kategorien annet. De fleste av disse handlet om andre ting enn intensivopplæringen.

4 Lærerundersøkelsen

I likhet med elevundersøkelsen skal *lærerundersøkelsen* gi en oversikt over hvordan lærerne som underviste i intensivopplæringen opplevde og vurderte tiltaket. Hvilke forventninger hadde lærerne til prosjektet i forkant og hvordan har prosjektet fungert på deres skole? Målet har også vært å undersøke hvilke pedagogiske og faglige grep lærerne tok i bruk for å øke elevens grunnleggende ferdigheter, samt å undersøke lærernes opplevelse av skoleringskursene som har vært gjennomført i forkant av Ny GIV-undervisningen.

Hvilke ferdigheter lærerne underviste i

Omtrent halvparten av lærerne underviste i regning og halvparten i lesing og/eller skriving. Lærernes svar viste at de aller fleste som ga intensivopplæring i lesing også ga intensivopplæring i skriving. Bare 17 lærere krysset kun av for enten skriving eller lesing. Vi har derfor gruppert lærere som ga intensivopplæring i lesing og/eller skriving sammen. Tre av lærerne ga undervisning både i norsk og matematikk. Disse er utelatt fra analyser der vi ser på forskjeller i svaratferd mellom lærere som underviste i regning og lærere som underviste i lesing/skriving.

Tabell 4.1 Andelen som ga Ny GIV-undervisning i ulike ferdigheter etter kjønn. Prosent.

Hva gir du Ny GIV-undervisning i?	Mann	Kvinne	Alle
Regning**	67	39	48
Lesing/skriving**	37	62	54
Annet	2	6	5
N	49	108	157

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Andelen som ga intensivopplæring i regning var høyest blant de mannlige lærerne, mens andelen som ga intensivopplæring i lesing/skriving tilsvarende var høyest blant de kvinnelige.

I tillegg til regning, lesing og skriving, inkluderte vi også en «annet»-kategori, for å fange inn eventuelle alternative undervisningstilbud ved skolene. Dette var lite utbredt og bare sju lærere krysset av for «annet»⁶. Alle disse sju underviste i tillegg i lesing/skriving. Når de ble bedt om å spesifisere hva annet de underviste i, svarte to av lærerne engelsk, en annen lærer nevnte flere fag deriblant engelsk, mens de resterende beskrev ulike typer coaching, studieteknikk og sjangerlære.

Motivasjon og forventninger i forkant

For å måle lærernes generelle holdning til prosjektet har vi bedt dem om å ta stilling til følgende påstand «Det er en god idé å gi intensivopplæring til de svakeste elevene i 10. trinn». Hele 87 prosent var helt eller litt enig i dette. Nesten alle lærerne sluttet altså opp om ideen bak tiltaket, og det er naturlig å tenke seg at en slik positiv innstilling både hadde betydning for innsatsen og entusiasmen de la i arbeidet.

For å undersøke motivasjonen for å undervise i Ny GIV ba vi lærerne ta stilling til fire påstander om hvorfor de valgte å bli med i tiltaket.

Tabell 4.2 Hvorfor lærerne valgte å bli med i Ny GIV. (N=157). Prosent.

Hvorfor valgte du å bli med i Ny GIV?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Ikke svart	Totalt
Ledelsen mente jeg var spesielt egnet	51	34	4	3	7	100
Fordi jeg syntes det hørtes ut som et bra tiltak	48	32	6	2	11	100
Fordi jeg ønsket å bruke min spesialkompetanse i å undervise skolesvake elever	22	37	16	10	15	100
Jeg ønsket egentlig ikke å delta	4	11	13	55	18	100

Av de ulike grunnene for å være med i Ny GIV, var flest enig i utsagnet om at ledelsen mente de var spesielt egnet til å undervise i Ny GIV. Hele 85 prosent var helt eller litt enig i dette. Nesten like mange (80 prosent) syntes at det hørtes ut som et bra tiltak. 58 prosent valgte å bli med fordi de ønsket å bruke sin spesialkompetanse til å undervise skolesvake elever. Derimot var

⁶ Ytterligere to lærere krysset opprinnelig av for «annet», disse er flyttet til gruppen av lærere som gir undervisning i regning fordi de svarte «regning» og «regning, grunnleggende ferdigheter» da de ble bedt å spesifisere hva annet de underviste i.

det få av lærerne som ga uttrykk for at de egentlig ikke ønsket å delta. Bare 15 prosent var helt eller litt enig i dette.

Resultatene viser dermed at de aller fleste Ny GIV-lærerne både var motivert for å jobbe med intensivopplæringen, og opplevde at de var rekruttert fordi dette var noe de hadde kompetanse i. En nærmere analyse viser at kvinner og menn svarte omtrent likt på disse spørsmålene. Det var heller ingen systematiske forskjeller mellom lærere som underviste i henholdsvis regning og i lesing/skriving.

Lærerne ble videre bedt om å ta stilling til fire påstander om hvilke forventninger de hadde i forkant av opplæringsperioden. De ble bedt om å vurdere hvorvidt de antok at de fleste, noen eller ingen av elevene ville få utbytte av intensivopplæringen.

Tabell 4.3 Svar på spørsmål om forventet utbytte av Ny GIV-undervisningen. (N=157). Prosent.

Før prosjektet startet, hvilket utbytte forventet du at Ny GIV-elevene ville få?	Ja, de fleste	Ja, noen	Nei ingen	Vet ikke	Ikke svart	Total
At de skulle bli mer motivert til å jobbe med skolearbeidet	30	65	2	2	1	100
At de skulle bli flinkere i regning, lesing og skriving	26	68	3	3	-	100
At de skulle få bedre karakterer	7	60	25	7	1	100
Jeg trodde ikke de ville få noe faglig utbytte	5	31	43	15	8	100

De aller fleste krysset av for at de forventet at minst noen elever skulle bli mer motivert for å jobbe med skolearbeidet (95 prosent), og at de skulle bli flinkere i regning, lesing og skriving (94 prosent). To av tre (67 prosent) forventet også at minst noen elever ville få bedre karakterer. Mens 26 prosent forventet at de fleste Ny GIV-elevene ville bli flinkere i grunnleggende ferdigheter som regning, lesing og skriving, mente bare sju prosent at de fleste elevene skulle forbedre karakterene sine. Én av tre forventet også at minst noen av Ny GIV-elevene *ikke* vil få noe faglig utbytte, mens bare fem prosent forventet liten effekt for de fleste.

Alt i alt viser resultatene at lærerne som underviste i Ny GIV våren 2011 hadde nokså høye forventninger til tiltaket. I forkant av opplæringen, hadde

de tiltro til at prosjektet ville gjøre en forskjell både med hensyn til skolemotivasjon og grunnleggende ferdigheter – i det minste for noen av elevene.

Opplevd effekt

Hvordan samsvarer lærernes forventninger i forkant med de reelle erfaringene med Ny GIV-undervisningen? For å undersøke lærernes vurdering av om tiltaket hadde gitt ønsket effekt skulle de svare på følgende spørsmål: «*Nå som intensivopplæringen har pågått en stund, hva opplever du at den har ført til for Ny GIV-elevne?*» Lærerne ble bedt om å vurdere hvorvidt de fleste, noen eller ingen av elevene, ble mer motivert og forbedret sine skoleprestasjoner. De ble også bedt om å vurdere hvor mange av elevene som opplevde mobbing/erting i forbindelse med deltagelsen i Ny GIV.

Tabell 4.4 Svar på spørsmål om effekter av Ny GIV-undervisningen for elevene (N=156). Prosent.

Nå som intensivopplæringen har pågått en stund, hva opplever du at den har ført til for Ny GIV-elevne?	Ja, de fleste	Ja, noen	Nei ingen	Vet ikke	Totalt	N
Elevene har blitt mer motivert til å jobbe med skolearbeidet	16	73	6	5	100	156
Elevene presterer bedre i fagene/ferdighetene de får intensivopplæring i	15	66	7	12	100	156
Elevenes presterer bedre også i andre fag enn norsk og matematikk	3	46	9	42	100	155
Elevene har opplevd å bli ertet/mobbet fordi de er med i Ny GIV	2	7	76	15	100	156

Resultatene, gjengitt i tabell 4.4, er langt på vei i tråd med lærernes forventninger i forkant. Hovedbildet er at de fleste vurderer det slik at tiltaket hadde effekt, men først og fremst for noen av elevene. Omtrent én av seks mener samtidig at tiltaket hadde effekt for de fleste elevene, mens svært få mente tiltaket ikke ga effekt for noen av elevene. For eksempel mente bare seks prosent at ingen elever var blitt mer motivert. 81 prosent av lærerne mente at noen eller de fleste elevene presterte bedre i fagene/ferdighetene de fikk intensivopplæring i. På spørsmålet om elevene forbedret sine prestasjoner i andre fag enn norsk og matematikk, var lærerne nokså delt. Halvparten mente at Ny GIV påvirket elevprestasjonene i andre fag, ti prosent

mente det ikke gjaldt noen og 40 prosent hadde ingen mening om dette (de svarte «Vet ikke»). Nærmere analyser viste ingen statistisk signifikante forskjeller i hvordan lærere som underviste i henholdsvis regning og lesing/skriving vurderte effekten på elevenes motivasjon og læringsutbytte.

De aller fleste blant Ny GIV-lærerne trodde ingen elever ved deres skole opplevde trakassering fra medelever på grunn av Ny GIV. Ni prosent mente elever ble ertet/mobbet for sin deltagelse i Ny GIV, og bare to prosent krysset av for at alle, eller nesten alle, Ny GIV-elever på skolen opplevde dette. Sannsynligvis er mobbing en del av skolehverdagen det er vanskelig å ha full oversikt over for lærerne. Femten prosent av lærerne svarte «vet ikke» på dette spørsmålet, og det er dermed mulig at det har foregått en del erting/mobbing som lærerne ikke hadde kjennskap til. Samtidig er det verdt å merke seg at lærernes vurderinger ikke avviker mye fra resultatet i elevundersøkelsen når det gjelder omfanget av mobbing og trakassering fra medelever i forbindelse med Ny GIV.

Organisering og gjennomføring

Vi skal nå se på hvordan lærerne vurderte ulike sider ved gjennomføringen og organiseringen av Ny GIV-undervisningen på sin skole. Lærerne ble først bedt om å vurdere i hvilken grad prosjektet hadde fungert godt på deres skole, deretter skulle de vurdere Ny GIV-lærernes kompetanse og elevenes motivasjon.

Tabell 4.5 Svar på spørsmål om Ny GIV-undervisningen på skolen (N=157). Prosent.

Er du enig eller uenig i dette?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Ikke svart	Total
Intensivopplæringen i regi av Ny GIV fungerer svært godt på min skole	21	48	23	6	2	100
Lærerne som underviser Ny GIV-elever på skolen har kompetanse i å undervise denne elevgruppen	57	34	7	1	-	100
Elever som deltar i Ny GIV er svært motivert	15	39	33	12	1	100

En klar majoritet blant lærerne var helt eller litt enig i utsagnet om at intensivopplæringen fungerte svært godt. Få ga uttrykk for at eventuelle svakheter ved prosjektet skyldtes manglende kompetanse hos Ny GIV-

lærerne, i og med at langt de fleste (91 prosent) mente lærerne som underviste Ny GIV-elever på deres skole hadde kompetanse i å undervise denne elevgruppen. Derimot var det klart færre som opplevde at elevene som deltok i Ny GIV var svært motivert. Totalt var 54 prosent helt eller litt enig i utsagnet om at elever på deres skole var svært motivert, mens 45 prosent var litt eller helt uenig. Hvilke ferdigheter lærerne underviste i, hadde ingen signifikant sammenheng med hvordan de svarte i forhold til påstandene gjengitt i tabell 4.5.

For å undersøke ulike sider ved gjennomføringen ba vi lærerne vurdere hvor godt Ny GIV-undervisningen hadde fungert når det gjaldt gruppestørrelse, organisering og gjennomføring av planlagt undervisning, læremidler/pedagogisk materiell, mulighet til etterutdanning/skoleringskurs og samarbeidet med Ny GIV-elevens foreldre.

Tabell 4.6 Svar når det gjelder ulike sider ved gjennomføringen av Ny GIV-undervisningen på skolen. (N=156/157). Prosent.

Hvor godt vil du si at Ny GIV-undervisningen på din skole fungerer når det gjelder ...?	Svært godt	Ganske godt	Ganske dårlig	Svært dårlig	Vet ikke	N
Størrelsen på undervisningsgruppene	35	43	16	6	0	157
Muligheten til å ta etterutdanning og skoleringskurs i forbindelse med Ny GIV	33	36	9	3	19	156
Gjennomføringen av planlagt Ny GIV-undervisning	19	64	15	2	1	157
Organiseringen av Ny GIV-undervisningen	17	57	17	6	2	157
Tilgjengelig læremidler/pedagogisk materiell	11	58	23	8	0	156
Samarbeidet med foreldrene til Ny GIV-elever	7	46	24	8	15	156

Det klart flest av lærerne mente fungerte svært godt med Ny GIV-undervisningen, var størrelsen på undervisningsgruppene og lærernes muligheter til etterutdanning eller skolering. I den andre enden av skalaen var samarbeidet med foreldrene og tilgang på læremidler/pedagogisk materiell de punktene flest mente fungerte dårlig. Det er likevel verdt å merke seg at et flertall av lærerne krysset av for «svært godt» eller «ganske godt» på samtlige kategorier. Mye ser altså ut til å ha fungert bra, men flest lærere ga uttrykk for at tiltaket

hadde rom for forbedring når det gjaldt hjem–skolesamarbeidet og tilgangen på læremidler. Også på dette området er det bare mindre forskjeller mellom lærere som underviste i regning og lærere som underviste i lesing/skriving.

I følge retningslinjene fra departementet skal intensivopplæringen starte etter jul i 10. trinn. Det er imidlertid ikke gitt at lærerne opplever at dette er det mest gunstige tidspunktet å starte opp undervisningen. For å undersøke lærernes holding til oppstartstidspunktet inkluderte vi spørsmål om når de mente intensivopplæringen burde starte. Tabell 4.7 viser hvordan lærerne som underviste i regning og i lesing/skriving vurderte dette.

Tabell 4.7 Holdninger til når intensivopplæringen bør starte etter hvilke ferdigheter lærerne underviser i. Prosent.

Når mener du intensivopplæringen i regi av Ny GIV burde starte?	Regning	Lesing/skriving	Alle
I 9. trinn	39	29	34
Før høstferien i 10. trinn	17	26	21
Etter høstferien i 10. trinn	25	32	29
Etter juleferien i 10. trinn	13	11	12
Vet ikke	7	2	5
Totalt	100	100	100
N	72	82	154

Svært få av lærerne mente at starttidspunktet for intensivopplæringen burde være som i dag. Bare tolv prosent krysset av for at intensivopplæringen i regi av Ny GIV burde starte etter juleferien i 10. trinn. Derimot mente én av tre at slik opplæring burde starte opp allerede i 9. trinn, mens én av to syntes undervisningen burde starte i løpet av første termin i 10. trinn. Det er ellers verdt å merke seg at en litt høyere andel blant lærerne som underviste i regning sammenlignet med norsklærerne, mener intensivopplæring burde starte allerede i 9. trinn.

Når det gjelder antallet timer som er avsatt til intensivopplæringen, mente de fleste lærerne derimot at dagens ordning med inntil 7,5 klokke-timer i uka er et passe omfang for intensivopplæringen. Åtte prosent mente at tiltaket burde være mer omfattende, og tolv prosent mente at det burde inkludere færre timer enn i dag. Det var ingen store forskjeller mellom lærere som underviste i regning og lærere som underviste i lesing/skriving når det gjaldt holdninger til timeantallet per uke.

Tabell 4.8 Holdninger til hvor mange timer intensivopplæringen bør utgjøre per uke etter hvilke ferdigheter lærerne underviser i. Prosent.

Ordningen er i dag at Ny GIV-elever kan få inntil 7,5 klokketimer intensivopplæring per uke. Hva synes du om dette?	Regning	Lesing/skriving	Alle
Det burde vært færre timer	14	11	12
Antallet timer er passe	65	72	69
Det burde vært flere timer	7	9	8
Vet ikke	14	9	11
Totalt	100	100	100
N	72	82	153

Pedagogisk opplegg

Undersøkelsen fanger også opp hvilke pedagogiske og faglige grep lærerne har brukt i intensivopplæringen. Lærerne skulle for det første svare på om de brukte andre metoder i Ny GIV-undervisningen, enn de gjorde i ordinære timer. Hele 86 prosent av Ny GIV-lærerne svarte bekræftende på dette. Videre ble de bedt om å skissere (for eksempel med tre stikkord) hvilke pedagogiske og faglige grep de brukte i Ny GIV-undervisningen.

Tabell 4.9 Kategorisering av lærernes svar på åpent spørsmål: Kan du kort (for eksempel med tre stikkord) beskrive hvilke faglige/pedagogiske grep du bruker i Ny GIV-undervisningen?

Faglig/pedagogiske virkemiddel	Nevnt av antall lærere*
Konkretisering/praktiske oppgaver	65
Lek, spill, konkurranse, drama	33
Dialog og motivasjonsarbeid	32
Enklere framlegging og læringsmateriell	25
Studieteknikk og lesestrategi	18
Strukturert undervisning/repetisjon	17
Personlig tilrettelegging og oppfølging	16
Variert undervisning	11
Gruppearbeid	9
Elektroniske hjelpemidler	9
Fri skrivetrening	6
Trening i muntlig framføring og faglig refleksjon	4

I tabell 4.9 er det listet opp ti kategorier av pedagogiske grep/måter å undervise på som ofte gikk igjen i lærernes svar på dette åpne spørsmålet. Totalt var det 124 lærere som oppga minst ett stikkord.

Gjennomgangen viser at flest har beskrevet undervisningsgrep som gjør opplæringen mindre teori- og tekstbasert. 65 lærere nevnte praktiske oppgaver og konkretisering som et sentralt pedagogisk virkemiddel, mens 33 lærere oppga at de la vekt på alternative læringsstrategier som lek, drama, konkurranser og spill. Noen av disse nevnte eksplisitt at det var et poeng at læringen hadde et fysisk element, mens andre nevnte mer stillesittende former for lek, slik som bruk av kortstokk.

25 lærere beskrev ulike måter å gjøre det faglige innholdet mer lett-fattelig for elevene gjennom forenklet studiemateriell, noen ganger med vekt på visualisering. Lærerne var altså i stor grad samstemte i å legge opp undervisningen mer praktisk. Mens språklærerne forklarte at de gjorde dette via praktiske oppgaver og forenklet tekstmaterieell, nevnte noen matematikk-lærere at de la mindre vekt på algoritmer og mer vekt på praktisk hverdagsforståelse av regneoppgavene.

Mange lærere oppga også at personlig oppfølging av elevene var viktig. I tabellen over har vi kategorisert dette på to måter. På den ene siden har vi de lærerne som nevnte individuell faglig tilrettelegging og oppfølging (16 stk), på den andre siden har vi de som var opptatt av personlig dialog og motivasjon av elevene – som å spille rollen som «*coach*» ovenfor elevene. I denne kategorien har vi også plassert lærere som la vekt på «*trygghet, tillit og godt humør*» i arbeidet med Ny GIV-elevene.

Mange av de pedagogiske virkemidlene som ble nevnt, var altså rettet mot å øke lærelyst og motivasjon blant elever som slet på skolen. I tillegg nevnte flere lærere arbeid med studieteknikk som et viktig virkemiddel. En lærer karakteriserte eksempelvis undervisningsopplegget sitt slik: «strategi i fokus, framfor faglig innhold», og flere nevnte fokus på lesestrategi og studieteknikk. Noen lærere beskrev også mer tradisjonelle virkemidler som struktur, repetisjon og målrettet forberedelse til prøver.

Skolering i regi av Ny GIV

Som nevnt innledningsvis, er det gjennomført skoleringsamlinger for lærere som underviste i Ny GIV. Målet var at to lærere per skole skulle delta på skoleringsamlinger. Hver av de deltagende lærerne fikk tilbud om én tre-dagers og én todagers skolering med om lag seks ukers mellomrom. I tillegg fikk alle lærerne tilbud om et ett dagers kurs i regi av fylkeskommunen. På spørsmål om de hadde deltatt på skoleringsamlinger i regi av Ny GIV, svarte 135 av lærerne ja (86 prosent). Disse lærerne fikk oppfølgingsspørsmål om hvilke emner de hadde fulgt skoleringskurs i.

Tabell 4.10 Andelen som har fulgt skoleringskurs i ulike emner etter kjønn. (N=135). Prosent.

	Mann	Kvinne	Alle
Regning**	68	37	47
Lesing**	32	60	51
Skriving**	32	55	48
Annet	2	3	3
N	41	94	135

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Resultatene i tabell 4.10 viser at totalt 47 prosent fikk skolering i regneundervisning, mens 51 prosent fikk skolering i lese-/skriveundervisning. Ikke uventet var det slik at lærere som hadde fått skolering i leseundervisning også hadde fått skolering i skriveundervisning, mens ingen av lærerne som hadde fått skolering i lese-/skriveundervisning krysset av for skolering i regneundervisning. Blant de øvrige hadde 23 lærere ikke deltatt på skoleringskurs, mens to lærere kun krysset av for «annet» på spørsmålet om hvilke emner de fikk skolering i. Disse to lærerne er utelatt fra analyser der vi ser på forskjeller i svaratferd etter undervisningsområde.

Tabell 4.10 viser også at noen få lærere krysset av for annen type skolering enn skolering i regne-, lese- eller skriveopplæring. Disse ble bedt om å spesifisere hva «annet» de mottok skolering i. De fire lærerne som svarte skrev enten «generell samling» eller at de hadde fulgt skoleringskurs i «vurdering/motivasjon». Andelen som fulgte skolering i lese-/skriveundervisning var høyest blant kvinnelige lærere, mens andelen som fulgte skolering i regneundervisning var klart høyest blant mannlige lærere.

For å måle Ny GIV-lærernes inntrykk av skoleringen, ble de som deltok på skoleringssamlingene bedt om å oppgi hvor fornøyde de var med ulike sider av skoleringen. Svarene er gjengitt i tabell 4.11 nedenfor.

Tabell 4.11. Svaratferd når det gjelder hvor fornøyd lærerne er med ulike sider av skoleringen i regi av Ny GIV. (N=156/157). Prosent.

Hvor fornøyd er du med ulike sider av skoleringen i regi av Ny GIV?	Svært fornøyd	Ganske fornøyd	Ganske misfornøyd	Svært misfornøyd	N
Innholdet i undervisningen	46	50	4	0	133
Tidspunktet for skoleringskurset	28	53	16	3	132
Tilgjengelig læremidler/pedagogisk materiell	25	58	16	1	133
Informasjonen i forkant	21	54	20	5	132

Hovedinntrykket er at lærerne var ganske fornøyd. Særlig fornøyd var de med innholdet i undervisningen. Hele 46 prosent merket av for at de var svært fornøyd med dette, mens totalt 96 prosent var svært eller ganske fornøyd. Ingen av lærerne var svært misfornøyd. Fire av fem var også svært eller ganske fornøyd med tidspunktet for skoleringskursene og med tilgjengelige læremidler/pedagogisk materiell. Av de fire punktene som ble nevnt i spørreskjema, var lærerne minst fornøyd med informasjonen i forkant av skoleringen, totalt 25 prosent oppga at de var ganske eller svært misfornøyd med dette.

I tabell 4.12 sammenlignes svarene til lærere som har fulgt skoleringskurs i regneundervisning og lærere som har fulgt skoleringene i lese-/skriveundervisning. Her presenteres lærernes vurdering som et kontinuerlig mål som varierer mellom 0 og 3. Lærere som krysset av for at de var svært fornøyd har fått verdien 3, mens lærere som var svært misfornøyd har verdien 0. Vi har også laget et gjennomsnittsmål på hvor fornøyd den enkelte lærer var med skoleringen totalt sett. Vi ser at lærerne som fulgte skolering i regneundervisning gjennomgående var noe mer fornøyd med undervisningsopplegget. Særlig var lærere som fikk skolering i regneundervisning mer fornøyd med tilgjengelig læremidler og pedagogisk materiell, men de var også signifikant (0,05 nivå) mer positive til innholdet i undervisningen på

skoleringssamlingene. Bare når det gjelder tidspunktet for skoleringssamlingene brytes dette mønsteret.

Tabell 4.12 Gjennomsnittlig skåre (0-3) på hvor fornøyd lærerne er med ulike sider av skoleringen i regi av Ny GIV etter hvilke emner de har fulgt skolering i. (N=130/131).

	Skolering i regning		Skolering i lesing/skriving		Alle	
	Gjennomsnitt	N	Gjennomsnitt	N	Gjennomsnitt	N
Innholdet*	2,55 (0,50)	62	2,31 (0,60)	68	2,42 (0,57)	130
Tidspunktet	2,03 (0,78)	63	2,12 (0,69)	67	2,08 (0,73)	130
Læremidler/pedagogisk materiell***	2,29 (0,55)	63	1,88 (0,70)	68	2,08 (0,66)	131
Informasjon i forkant	1,98 (0,80)	62	1,84 (0,75)	68	1,91 (0,77)	130
Skoleringen totalt*	2,22 (0,46)	63	2,04 (0,41)	68	2,12 (0,44)	131

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*) Standardavvik i parentes.

Selv om det er noen forskjeller mellom lærergruppene, ga lærere i begge grupper stort sett uttrykk for at skoleringssamlingene fungerte bra. Om denne typen kurs er vellykkede eller ikke, må imidlertid også veies i forhold til nytteverdien. Ny GIV-lærerne ble derfor bedt om vurdere i hvilken grad de kunne bruke det de hadde lært på kursene i sin undervisningshverdag.

Tabell 4.13 Svar på spørsmål om lærerne har fått brukt det de har lært på skoleringen i regi av Ny GIV. (N=135). Prosent.

Har du fått brukt noe av det du har lært på skoleringen i regi av Ny GIV?	Ja, i stor grad	Ja, litt	Nei	N
I Ny GIV-timene	67	32	1,5	135
I andre timer	28	67	5	133

Nesten alle lærerne som deltok på skoleringssamlinger mente de kunne nyttegjøre seg av det de lærte på kursene i egen undervisning – i hvert fall litt. Hele 67 prosent mente de i stor grad kunne bruke lærdommen i Ny GIV-timene, mens 28 prosent krysset av for det samme når det gjaldt undervisning i andre timer.

Tabell 4.14 Andelen som mener de i stor grad har fått brukt det de har lært på skolering i regi av Ny GIV etter hvilke emner de har fulgt skolering i. Prosent.

Har du fått brukt noe av det du har lært på skoleringen i regi av Ny GIV?	Fulgt skolering i regning	Fulgt skolering i lesing/skriving	Alle
I Ny GIV-timene*	76	59	67
N	(63)	(69)	(132)
I andre timer	34	23	29
N	(61)	(69)	(130)

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*)

Som det framgår av tabell 4.14 opplevde lærere som fulgte skolering i regneundervisning noe større utbytte av denne, enn lærere som deltok på kurs knyttet til lese- og skriveopplæring. Hele 76 prosent av lærerne som fikk skolering i regneundervisning mente de i stor grad kunne nyttiggjøre seg av denne i Ny GIV-timene, mens 34 prosent mente det samme om sine ordinære timer. Blant lærerne som fulgte kurs i lese-/skriveopplæring, krysset henholdsvis 59 og 23 prosent av for det samme.

Hva har fungert, hva har ikke fungert?

Til slutt i spørreskjema fikk lærerne gjennom et åpent spørsmål, mulighet til selv å beskrive sider ved gjennomføringen av intensivopplæringen på deres skole som de mente hadde fungert spesielt bra. Dette ble fulgt opp med et spørsmål om sider ved gjennomføringen som de mente hadde fungert spesielt dårlig.

Totalt svarte 86 av 157 lærere på spørsmålet om sider ved gjennomføringen som hadde fungert bra. I tabell 4.15 nedenfor har vi gruppert lærernes beskrivelser i sju samlekategorier og angitt hvor mange av svarene som sorterer i de ulike kategoriene.

Tabell 4.15 Kategorisering av svar på åpent spørsmål: Er det noen sider ved intensivopplæringen i regi av Ny GIV på din skole som du synes fungerer spesielt bra?

	Nevnt av antall lærere
Godt organisert/tilrettelagt	25
Motivasjon og trivsel i klassen	22
Pedagogisk opplegg	19
Størrelse på undervisningsgruppen	15
Tidspunkt for undervisning	11
Organisering av Ny GIV-undervisningen	10
Annet	8
Totalt antall lærere som avga svar	86

Flest lærere ga uttrykk for at de var fornøyd med måten undervisningen var tilrettelagt på fra skoleledelsens side. I denne kategorien sorterer både de som nevnte at de var fornøyd med å ha blitt tildelt et fast undervisningsrom, og de som fortalte at dialogen med ledelsen og faglærerne hadde vært god. Elleve andre lærere nevnte spesifikt at tidspunktet Ny GIV-undervisningen var lagt til hadde fungert godt. Fem av disse trakk fram at det hadde fungert godt å legge Ny GIV-undervisningen etter ordinær skoletid.

Videre fremhevet 22 lærere at læringsmiljøet i Ny-GIV-klassene var godt. Av disse nevnte ti at elevene var faglig motiverte, mens tolv rapporterte om trivsel i klassen. En lærer fortalte at de hadde serveres kaffe, te og saft i Ny-GIV-timene, og at dette hevet statusen til gruppa i forhold til elever som ikke deltok i Ny-GIV. En annen lærer fortalte at deltagende elever ikke følte seg stigmatisert, og at elevene tvert imot hadde en positiv identitet knyttet til deltagelse i intensivopplæringen. Flere lærere beskrev også det pedagogiske opplegget som vellykket. Av tingene som ble nevnt spesifikt her, var systematisk jobbing mot tentamen og prøver. Flere fremhevet også hvor viktig det var at undervisningen hadde foregått andre steder enn i ordinære klasserom, eller at læringsarenaene varierte underveis i perioden. Mange rapporterte altså om et godt læringsmiljø og om at det pedagogiske opplegget fungerte bra. Flere ga også uttrykk for at små undervisningsgrupper og godt med lærerressurser per elev virket positivt for elevenes læring.

Totalt 108 lærere kommenterte sider ved opplæringen som fungerte dårlig på deres skole. I tabell 4.16 er svarene gruppert i sju kategorier.

Tabell 4.16 Kategorisering av svar på åpent spørsmål: Er det noen sider ved intensivopplæringen i regi av Ny GIV på din skole som du synes fungerer spesielt dårlig?

	Nevnt av antall lærere*
Dårlig tid	33
Lav motivasjon, oppmøte, gruppesammensetning	26
Dårlig organisering	21
Lite tilpasset timeplan	14
For store grupper	12
Ressursmangel	10
Annet	7
Totalt antall lærere som avga svar	108

Ny-GIV-lærerne nevnte både sider som angikk de eksterne rammene for prosjektet, og interne forhold på skolen. Hyppigst forekommende var tilbakemeldingen om at intensivopplæringen bar preg av å være et haste-prosjekt. Omlag halvparten av tilbakemeldingene under kategorien «lite tid» gikk på at skolene fikk kort tid til å forberede tiltaket. Noen fremhevet også at undervisningstiden var knapp. Andre tilbakemeldinger under kategorien «liten tid» handlet om perioden for gjennomføring av Ny GIV-undervisningen. 14 lærere nevnte at kombinasjonen av mange prøver og fridager gjorde siste semesteret i tiende klasse til et lite egnet tidspunkt for å iverksette slike tiltak (lite tilpasset timeplan). Flere av disse nevnte også at elever ble tatt ut av Ny GIV-timene for å være med på annen undervisning. Videre uttrykte flere lærere bekymring for at tiltaket kom for sent i studieløpet. En lærer etterlyste eksempelvis «*tidlig intervensjon*», i stedet for «*brannslukking*».

Den andre typen av tilbakemeldinger som berørte myndighetenes tilrettelegging av Ny GIV, gikk på ressurser knyttet til prosjektet. Ti lærere mente det var uheldig at det ikke automatisk fulgte penger til ekstra lærerressurser med prosjektet, og at Ny GIV slik gikk på bekostning av annen undervisning. Andre nevnte at Ny GIV ble en ekstra arbeidsbyrde som har kommet i tillegg til ordinære forpliktelser for de involverte lærerne.

Av tilbakemeldingene som angikk interne forhold på den enkelte skole, rapporterte 26 lærere om lavt oppmøte og det de opplevde som en uheldig sammensetning av elever. 18 av disse beskrev lav motivasjon hos elevene som et problem. Flere trakk også fram at stort fravær blant elevene gjorde det vanskelig å få nødvendig kontinuitet i undervisningen.

Videre mente 21 lærere at tiltaket var dårlig organisert. Blant begrunnelsene nevnte åtte lærere at det var et problem at Ny GIV ikke hadde et fast rom å drive undervisning i. Tolv lærere mente undervisningsgruppa var for stor på deres skole. Ikke alle spesifiserte hvor mange elever Ny GIV-gruppene talte, men det generelle inntrykket er at de fleste mente at undervisningsgruppene ikke burde overstige ti elever. Kategorien «annet» rommer tilbakemeldinger som angår kommunikasjon med kontaktlærere og foresatte, at ingen på skolen følte eierskap til prosjektet, eller at elevene viste svak faglig progresjon.

5 Lærere som ikke underviste i Ny GIV

Formålet med å gjennomføre en undersøkelse blant *lærere som ikke underviser i intensivopplæringen*, har vært å kartlegge hvordan disse vurdere intensivopplæringen generelt og effekten for Ny GIV-elevene spesielt. Et hovedpoeng har også vært å undersøke hvordan de vurderte konsekvensene av intensivopplæringen for den ordinære undervisningen, både undervisningen til Ny GIV-elever, og elever som ikke deltok i tiltaket.

Totalt hadde vi kontaktinformasjon til 218 lærere med Ny GIV-elever i klassen, men som ikke selv underviste i Ny GIV. Av disse svarte 51 menn og 46 kvinner på spørreskjemaet. Selv om disse lærerne ikke selv ga opplæring i Ny GIV, er undervisning i ferdigheter som regning, lesing og skriving en del av arbeidsoppgavene til de aller fleste. 84 av de 97 lærerne underviste selv i norsk og/eller matematikk, mens kun ni av de deltagende lærerne aldri hadde undervist i minst ett av disse fagene.

Vurdering av tiltaket

For å undersøke holdninger til prosjektet i lærerkollegiet spurte vi lærerne som ikke selv underviste i Ny GIV hva de synes om intensivopplæring for de svakeste elevene i 10. trinn, og om hvordan prosjektet hadde fungert på deres skole.

Tabell 5.1 Svar på spørsmål om Ny GIV-undervisningen på skolen. (N=157). Prosent.

Er du enig eller uenig i dette?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke	N
Det er en god idé at de svakeste elevene får intensivopplæring i 10. trinn	49	38	6	5	2	96
Intensivopplæringen i regi av Ny GIV fungerer svært godt på min skole	17	45	22	8	7	95

Nesten alle lærerne (87 prosent) var helt eller litt enig i at det var en god idé å gjennomføre intensivopplæring for elever med svake skoleprestasjoner i 10. trinn. Litt færre, men fremdeles en klar majoritet av lærerne, mente

intensivopplæringen på deres egen skole hadde fungert svært godt; 17 prosent var helt enig i dette, mens 45 prosent var litt enig.

Opplevd effekt

Målet med intensivopplæringen er at ekstra oppfølging og trening i grunnleggende ferdigheter skal påvirke elevenes skolemotivasjon og heve prestasjonsnivået. I en større sammenheng er målet også at prosjektet skal bidra til å styrke elevenes skoleprestasjoner generelt. Ser lærerne som ikke selv deltar i Ny GIV-prosjektet denne typen positive ringvirkninger av intensivopplæringen?

Tabell 5.2 Svar på spørsmål om effekter av Ny GIV-undervisningen for Ny GIV-elevne. Prosent.

Nå som intensivopplæringen har pågått en stund, hva opplever du at den har ført til for Ny GIV-elevne?	Ja, de fleste	Ja, noen	Nei ingen	Vet ikke	Totalt	N
Elevene har blitt mer motivert til å jobbe med skolearbeidet	13	67	11	8	100	97
Elevene presterer bedre i fagene/ferdighetene de får intensivopplæring i	7	57	19	17	100	97
Elevenes presterer bedre også i andre fag enn norsk og matematikk	1	30	30	39	100	97
Vurderingsgrunnlaget for å sette standpunktkarakterer er svekket	7	24	56	13	100	97
Elevene har opplevd å bli ertet/mobbet fordi de er med i Ny GIV	-	8	81	10	100	97

Tabell 5.2 viser at også lærerne som ikke selv underviste i Ny GIV så positive effekter av tiltaket. Fire av fem mente at minst noen av Ny GIV-elevne ble mer motivert til å jobbe med skolearbeidet. Det var også et klart flertall (64 prosent) som mente at minst noen elever presterte bedre i fagene/ferdighetene de fikk intensivopplæring i. Relativt færre så tydelig overførings-effekter til andre fag enn norsk og matematikk. Bare én prosent av lærerne mente Ny GIV-undervisningen førte til at de fleste av Ny GIV-elevne presterte bedre i andre fag, mens 30 prosent mente undervisningen førte til at noen elever gjorde det. Til sammenligning krysset nær 50 prosent av Ny GIV-lærerne av for at Ny GIV bidro til at minst noen elever forbedret sine

prestasjoner også i andre fag enn norsk og matematikk. Det er dermed mulig at Ny GIV-lærerne overvurderer effekten av intensivopplæringen noe.

Når det gjelder negative konsekvenser, krysset sju prosent av for at vurderingsgrunnlaget for å sette standpunktkarakterer var svekket for de fleste av Ny GIV-elevne, mens 24 prosent mente dette gjaldt for noen av prosjektelevene. For øvrig lignet disse lærerens svar ganske mye på svarene fra Ny GIV-lærerne når det gjaldt forekomsten av erting og mobbing. Bare 8 prosent trodde noen elever på deres skole hadde opplevd slik trakassering fordi de var med i Ny GIV. I likhet med Ny GIV-lærerne var det altså få blant lærerne som ikke deltok i tiltaket, som opplevde at tiltaket hadde negative konsekvenser av denne typen.

Konsekvenser for ordinær undervisning

Noen lærere opplever kanskje at elever med svake grunnleggende ferdigheter tar uforholdsmessig mye av lærerens tid, slik at det blir mindre tid igjen til å undervise de øvrige elevene. I slike tilfeller kan det at disse elevene tas ut av klassen frigjøre tid. Selv om det å ta Ny GIV-elevne ut av klassen kan gjøre undervisningen lettere, kan det også påvirke kontinuitet i undervisningen negativt. Lærerne fikk derfor spørsmål om hvilken innvirkning intensivopplæringen hadde for deres egen undervisning. Var det lettere å undervise resten av klassen når Ny GIV-elevne fikk intensivopplæring, eller ble det motsatt vanskeligere å ha kontinuitet i undervisningen?

Tabell 5.3 Svar på spørsmål om effekter av Ny GIV-undervisningen for egen undervisning. Prosent.

Nå som intensivopplæringen har pågått en stund, hva opplever du at den har ført til for Ny GIV-elevne?	Helt enig	Litt enig	Uenig	Vet ikke	Totalt	N
Det er lettere å undervise resten av klassen når Ny GIV elevene får undervisning i egne grupper.	16	43	32	7	100	97
Ny GIV-undervisningen gjør det vanskeligere å ha kontinuitet i undervisningen i de ordinære timene.	16	27	54	4	100	97

I tråd med det første resonnement ovenfor oppga 16 prosent av lærerne at de var helt enig i at det var lettere å undervise resten av klassen når Ny GIV-elevne fikk undervisning i egne grupper, mens 43 prosent var litt enig i

dette. Flertallet var dermed enig i at det å ta Ny GIV-elever ut i enkelte timer kunne ha positive effekter for den ordinære undervisning. Derimot var majoriteten av lærerne uenig i at Ny GIV-undervisningen svekket kontinuiteten i undervisningen. Bare 16 prosent av lærerne var helt enig i dette, mens ytterligere 27 prosent var litt enig.

Hva har fungert, hva har ikke fungert?

I likhet med Ny GIV-lærerne fikk også lærerne som ikke selv underviste i Ny GIV åpne spørsmål om sider ved intensivopplæringen på deres skole som de mente hadde fungert spesielt bra og spesielt dårlig. Bare 42 av 97 lærerne som ikke selv var direkte involvert i Ny GIV svarte på disse åpne spørsmålene. I tillegg til at mange har unnlatt å svare, ga flere uttrykk for at de ikke visste nok om opplegget til å uttale seg.

Tabell 5.4. Kategorisering av svar på åpent spørsmål blant lærere som ikke underviser i Ny GIV. Er det noen sider ved intensivopplæringen i regi av Ny GIV på din skole du synes fungerer spesielt bra?

	Nevnt av antall lærere
Motiverte og kompetente lærere	9
Bra pedagogisk opplegg/gode faglige resultat	8
Motiverte elever	5
Godt organisert	5
Annet	15

Når det gjelder positive sider ved Ny GIV, nevnte mange at de involverte lærerne på deres skole var motiverte og hadde den nødvendige kompetansen til å hjelpe svake elever til faglig forbedring. Flere lærere roste også det pedagogiske opplegget knyttet til intensivopplæringen. Et par lærere ga dessuten eksempler på hvordan Ny GIV hadde ført til positive faglige resultat hos elevene. En samfunnsfagslærer skrev eksempelvis følgende: «*De aktuelle elevene blir bedre i de grunnleggende ferdighetene, og når det gjelder evnen til å strukturere fagstoff, får det overføringsverdi til andre fag*». En annen lærer mente det var positivt at Ny GIV representerte en slags nivåinndeling av undervisningen. Vedkommende lærer skrev at «*det er lettere å holde undervisningen i ordinær klasse når Ny GIV-elevene får oppfølging på sitt nivå utenfor klasserommet. Det gagner alle.*»

Tabell 5.5. Kategorisering av svar på åpent spørsmål blant lærere som ikke underviser i Ny GIV. Er det noen sider ved intensivopplæringen i regi av Ny GIV på dn skole som du synes fungerer spesielt dårlig?

Negative sider ved Ny Giv	Nevnt av antall lærere
Dårlig tid	12
Går utover andre fag	8
Sjeler lærerressurser	7
Dårlig organisering	5
Motivasjon og fravær elever	4
Annet	3

Når det gjaldt sider ved tiltaket som fungerte mindre bra, var flest lærere som ikke underviste i Ny GIV, i likhet med Ny GIV-lærerne, skeptiske til tidspunktet og omfanget av intensivopplæringen. Av de tolv som nevnte dette, vektla halvparten at Ny GIV var lagt til en ellers travel periode og heller burde vært gjennomført tidligere i skoleåret. Den neste halvparten mente Ny GIV kom for sent i studieløpet til å ha noe reell faglig effekt.

Videre mente flere lærere at Ny GIV gikk ut over andre fag for de involverte elevene. Her nevnte noen at det var uheldig at elevene ble tatt ut av praktiske og populære timer som gym og kunst og håndverk. Andre syntes det var synd at elevene ble tatt ut av timer som var særlig relevante i forhold til de ferdighetene de skulle forbedre seg i (som norsk og matematikk). 7 lærere nevnte også at det var uheldig at det ikke var satt av ekstra lærerressurser til Ny GIV.

Under kategorien «dårlig organisering», sorterer tilbakemeldinger om vanskeligheter med å sette standpunktkarakterer. En av lærerne nevner for eksempel at intensivopplæringen bidro til å «*svekke læringsutbyttet samtidig som det gjør vurderingsarbeidet vanskeligere*». En annen lærer mener prosjektet var problematisk i seg selv fordi elever i målgruppen trengte struktur og forutsigbarhet, og at det derfor fungerte dårlig at elevene var ute av ordinær undervisning i noen timer, for så å være med i andre.

Selv om flere lærere som ikke selv underviste i Ny GIV nevnte problematiske forhold ved gjennomføringen ved deres skole, er hovedinntrykket at de vurderte tiltaket som vellykket. Lærerkollegiet var stort sett positive til tiltaket, og de opplevde intensivopplæringen som nyttig – i hvert

fall for noen av elevene som deltok. Samtidig er det i det videre arbeidet med prosjektet viktig at ta med seg lærernes erfaringer, slik at intensivopplæringen kan fungere enda bedre både for skolene som helhet og for de elevene som deltar.

6 Skolelederundersøkelsen

Formålet med skolelederundersøkelsen var å vise hvordan intensivopplæringen ble organisert på skolene. I tillegg skulle undersøkelsen kartlegge skoleledernes vurdering av tiltaket og gi en oversikt over kjennetegn ved Ny GIV-lærerne.

I dette kapittelet presenteres først opplysninger om elevene som var med i tiltaket og hvordan disse ble rekruttert på skolene. Deretter ser vi på organiseringen av tiltaket på skolene. Hvilke ferdigheter ble det gitt undervisning i, og hvor mange timer intensivopplæring fikk elevene per uke? Fikk eleven stort sett Ny GIV-undervisning i egne grupper, eller i form av ekstra lærerressurser i ordinære klasser? I hvilken grad ble det brukt alternative læremidler i intensivopplæringen, og mottok skolene tilskudd fra kommunalt nivå i forbindelse med gjennomføringen av Ny GIV?

Deretter følger analyser av skoleledernes vurderinger av tiltaket. Spørsmålene under dette punktet ligner på spørsmålene om forventninger og vurderinger av utbytte som ble stilt til deltagende elever og lærere. Til slutt ser vi på opplysninger om lærerne som underviste i intensivopplæringen. Hvilken formell kompetanse har Ny GIV-lærerne, og hvilke kriterier har skolene brukt for å velge ut deltagende lærere?

Rekruttering og deltagelse

På de 171 skolene som deltok i skolelederundersøkelsen var gjennomsnittlig antall elever som fikk tilbud om å delta i Ny GIV tolv. En tredjedel av skolelederne oppga at antallet elever var lavere, mens det ved knapt ti prosent av skolene var mer enn 20 elever som fikk tilbud om å delta. Ved 70 av skolene takket ingen elever nei, mens det ved de øvrige 101 skolene var mellom 1 og 24 elever som takket nei til tilbudet i følge skoleledernes svar. Etter at de som takket nei var trukket fra, var gjennomsnittlig antall Ny GIV-elever per skole 10. Ved flertallet av skolene (61 prosent) sluttet ingen elever underveis, ved 31 prosent av skolene sluttet 1–2 elever, mens de øvrige

skolelederne (8 prosent) oppga at mellom tre og ti elever hadde sluttet i løpet av prosjektet.

Vi har også bedt skolelederne oppgi hvor mange elever som har fått Ny GIV-undervisning i henholdsvis regning og lesing/skriving. Gjennomsnittlig antall elever som fikk Ny GIV-undervisning i regning er åtte, mens det tilsvarende tallet for lesing/skriving er ni. I likhet med resultatene fra elevundersøkelsen viste skoleledernes svar at mange av elevene fikk undervisning i både regning og i lesing/skriving.

Retningslinjer for valg av elever

For å undersøke hvordan elever i målgruppen faktisk ble valgt ut til prosjektet på den enkelte skole, ble skolelederne bedt om ta stilling til fire påstander om utvelgelsen av elevene som fikk tilbud om å delta i Ny GIV ved deres skole.

Tabell 6.1 Svar på spørsmål om hvordan Ny GIV-elevene på skolen ble valgt ut. (N=171). Prosent.

	Stemmer svært godt	Stemmer ganske godt	Stemmer ganske dårlig	Stemmer svært dårlig	Ikke svart	Totalt	N
Alle elever med karakteren 1 eller 2 i norsk/matematikk fikk automatisk tilbud om å delta	31	33	8	13	15	100	171
Elever som ble anbefalt av sine lærere fikk tilbud om å delta	44	36	5	6	8	100	171
Elevene tok selv initiativ til å delta	2	8	21	40	29	100	171
Foreldrene tok initiativ til at deres sønn/datter skulle delta	1	9	18	44	29	100	171

Flest skoleledere mente påstanden om at elevene ble valgt ut gjennom anbefalinger fra sine lærere, stemte svært eller ganske godt. Totalt krysset 80 prosent av for dette. Over halvparten (64 prosent) var også enig i at påstanden «alle elever med karakteren 1 eller 2 i norsk/matematikk fikk automatisk tilbud om å delta», stemte svært eller ganske godt. Derimot hadde få skoler en praksis der elever eller foreldre selv tok det første initiativet. Bare én av ti mente dette stemte svært eller ganske godt. Resultatene antyder slik at utvelgelsen av elever på de fleste skoler både har tatt

utgangspunkt i elevenes prestasjoner etter første termin og i anbefalinger fra klasselærere.

I tabell 6.2 har vi laget en samlevariabel basert på andelen skoleledere som mente det stemte svært eller ganske godt at Ny GIV-elevne ble valgt ut etter karakterer og anbefalinger fra lærerne.

Tabell 6.2 Andelen skoler der Ny GIV-elevne ble valgt ut etter karakterer og anbefalinger fra lærerne. (N=171). Prosent.

Hvordan Ny GIV-elevne ble valgt ut?	N	%
Både karakterer og anbefalinger fra lærere	85	50
Anbefaling fra lærere	53	31
Karakterer	24	14
Verken karakterer eller anbefaling fra lærere	9	5
Totalt	171	100

50 prosent av skolelederne var både enig i utsagnet om at elevene ble valgt ut etter karakterer og i utsagnet om at elevene ble anbefalt av sine lærere. Knappt en tredjedel mente utvelgelsene kun var gjort på bakgrunn av anbefalinger fra lærerne, mens 14 prosent kun var enig i utsagnet om at alle elever med karakteren én eller to i norsk/matematikk automatisk fikk tilbud om å delta. Det ser altså ut til at de aller fleste skolene utviste en viss grad av skjønn når det gjaldt hvilke elever som fikk tilbud om å delta i tiltaket.

Elever med rett til spesialundervisning og særskilt språkopplæring

I følge departementets retningslinjer skal det vurderes i hvert enkelt tilfelle om elever som er i målgruppen for tiltaket og som mottar spesialundervisning, vil ha bedre nytte av tiltakene i Ny GIV enn det opplæringstilbudet disse elevene allerede har. Hvor vanlig var det at skolene inkluderte elever med rett til spesialundervisning i Ny GIV? I underkant av halvparten (44 prosent) av skolelederne oppga at det fantes elever som mottok spesialundervisning blant Ny GIV-elevne ved deres skole, skoleåret 2010/11.

Skolelederne fikk også spørsmål om elever med rett til særskilt språkopplæring etter § 2-8, hadde deltatt i Ny GIV. Litt færre oppga at dette var tilfelle. Totalt hadde én av fire skoler (26 prosent) elever med rett til særskilt språkopplæring blant Ny GIV-elevne.

For å undersøke i hvilken grad Ny GIV-timer kom istedenfor spesialundervisning og særskilt norskopplæring, spurte vi videre hvor mange av Ny GIV-timene (for disse elevene) som var lagt til timer som opprinnelig var planlagt til spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Spørsmålene ble kun stilt til skoleledere som oppga at de hadde elever med rett til spesialundervisning eller særskilt norskopplæring blant Ny GIV-elevne ved sin skole.

Tabell 6.3 Svar på spørsmål om bruk av spesialundervisningstimer/timer til særskilt språkopplæring i Ny GIV-undervisningen. (N=75/44). Prosent.

	Alle timene	Et flertall av timene	Omtrent halvparten av timene	Et mindre tall av timene	Ingen eller noen få timer	Totalt	N
Tenk på Ny GIV-elever med rett til spesialundervisning. Hvor mange Ny GIV-timer er lagt til timer som opprinnelig var planlagt til spesialundervisning?	4	5	5	19	67	100	75
Tenk på Ny GIV-elever med rett til særskilt språkopplæring. Hvor mange Ny GIV-timer er lagt til timer som opprinnelig var planlagt til særskilt språkopplæring?	2	5	11	20	61	100	44

Det vanligste er at ingen (eller bare noen få) av Ny GIV-timene ble lagt til timer som opprinnelig var planlagt til spesialundervisning eller særskilt språkopplæring. Henholdsvis 67 og 61 prosent av skolelederne krysset av for dette. Bare 14 prosent oppga at halvparten eller flere av Ny GIV-timene ble lagt til timer som var planlagt til spesialundervisning, mens 18 prosent oppga at halvparten eller flere av Ny GIV-timene ble lagt til timer som opprinnelig var planlagt til særskilt språkopplæring. Det kan slik se ut som Ny GIV-timene kom som et supplement for de fleste Ny GIV-elever med rett til spesialundervisning og særskilt norskopplæring.

Organisering av undervisningen

Resultatene fra skolelederundersøkelsen viser at elevene som deltok i Ny GIV vanligvis mottok 6–7 klokketimer med intensivopplæring per uke. Hvor mye av denne undervisningen ble gitt innenfor elevenes ordinære timeplan (altså istedenfor andre timer)?

Tabell 6.4 Svar på spørsmål om hvor stor andel av Ny GIV-timene som er gitt utenom ordinær timeplan. (N=170). Prosent.

Hvor mange av Ny GIV-timene har blitt gitt som tillegg til elevenes ordinære timer (dvs. før eller etter ordinær timeplan)?	N	%
Vanligvis ingen timer	120	70
Vanligvis 1–2 timer	37	22
Vanligvis 3–5 timer	10	6
Vanligvis mer enn 5 timer	3	2
Totalt	170	100

Tabell 6.4 viser at sju av ti skoler utelukkende ga Ny GIV-undervisning innenfor elevenes ordinære timeplan. Bare 30 prosent krysset av for at noen av Ny GIV-timene ble gitt utenom (i tillegg til) ordinær timeplan. På 22 prosent av skolene gjaldt dette vanligvis kun én til to timer, mens det for åtte prosent gjaldt tre timer eller mer.

Ved en klart majoritet av skolene var det dermed slik at Ny GIV-undervisningen ble gitt innenfor elevenes ordinære timeplan. I hvilken grad ble majoriteten av Ny GIV-timene tatt fra matematikk- og norsktimer, og i hvilken grad ble disse timene tatt fra andre fag?

Tabell 6.5 Svar på spørsmål om hvilke fag Ny GIV-timene er tatt fra. Prosent.

Hvor mange av Ny GIV-timene har blitt gitt som tillegg til elevenes ordinære timer (dvs. før eller etter ordinær timeplan)?	N	%
De fleste Ny GIV-timene er tatt fra matematikk/norsk	27	23
De fleste Ny GIV-timene er tatt fra andre fag	9	8
Andre løsninger (både fra norsk/matematikk og andre fag)	81	69
Totalt	117	100

Skoleledernes svar tyder på at det ved de fleste av skolene verken har vært slik at majoriteten av Ny GIV-timene kun var tatt fra matematikk/norsk eller kun fra andre fag. Det er snarere slik at Ny GIV-undervisningen både har vært tatt fra matematikk/norsk og fra andre fag. Her er det viktig å huske på at skoleledernes svar gjelder situasjonen på skolen som helhet og ikke situasjonen for enkeltelever. På mange skoler vil Ny GIV-undervisningen omfatte elever med ulike timeplaner. Det er derfor grunn til å anta at Ny GIV-undervisningen ikke først og fremst var planlagt etter elevenes timeplan. Kanskje var det isteden lærernes timeplan og tilgangen på undervisningsrom

som fikk styre hvilke timer Ny GIV-undervisningen ble lagt til. Når det er sagt, viser tabell 6.5 også en større andel skoler der majoriteten av Ny GIV-undervisningen ble lagt til matematikk-/norsktimer, enn andelen skoler der majoriteten av Ny GIV-undervisningen ble tatt fra andre fag. Det er altså en tendens i materialet til at relativt mer av Ny GIV-undervisningen har gått parallelt med norsk/matematikk timer, sammenlignet med andre fag.

Vi skal gå videre til å se på organiseringen av Ny GIV-undervisningen. I likhet med elevene, fikk også skolelederne spørsmål om undervisningen stort sett foregikk i egne grupper eller om den stort sett ble gitt innenfor ordinære klasser. Tabell 6.6 viser skoleledernes svar på disse spørsmålene.

Tabell 6.6. Svar på spørsmål om organisering av Ny GIV-undervisningen (N=171). Prosent.

	Alle timene	Over halvparten av timene	Omtrent halvparten av timene	Under halvparten av timene	Ingen eller noen få timer	Ikke svart	Total
Innenfor ordinære klasser	2	2	1	7	44	43	100
I samlet gruppe (utenfor ordinære klasser)	59	15	5	5	4	12	100
Utenfor ordinære klasser i ulike grupper organisert etter hvilke ferdigheter elevene trenes i (f.eks. lese-, skrive- eller regnegruppe)	17	12	8	6	22	35	100

Som elevenes svar, viser resultatene fra skolelederundersøkelsen at Ny GIV-undervisningen stort sett foregikk i samlet gruppe utenfor ordinære klasser. Bare fem prosent krysset av for at halvparten eller mer av Ny GIV-timene foregikk innenfor ordinære klasser, mens 80 prosent oppga at halvparten eller mer av Ny GIV-undervisningen ble gitt i samlet gruppe (utenfor ordinære klasser), og 37 prosent oppga at mesteparten av undervisningen foregikk utenfor ordinære klasser organisert etter undervisningsområde (for eksempel egne regne- og lese-/skrivegrupper).

I tabell 6.7 er skoleledernes svar når det gjaldt organisering av undervisningen i grupper slått sammen. Vi har laget en samlevariabel basert på andelene som oppga at halvparten eller mer av Ny GIV-timene foregikk i samlet gruppe (utenfor ordinære klasser) og utenfor ordinære klasser i ulike

grupper organisert etter undervisningsområdet. Nærmere 60 prosent av skolelederne krysset kun av for at mer enn halvparten av undervisningen ble gjennomført i samlet gruppe utenfor ordinære klasser, mens 21 prosent også krysset av for at undervisningen like ofte ble gitt i separate undervisningsgrupper for regning og lesing/skriving. Bare 16 prosent av skolelederne krysset kun av for at mer enn halvparten av undervisning foregikk i egne grupper organisert etter hvilke ferdigheter elevene fikk trening i.

Tabell 6.7 Andelen skoler som har organisert halvparten eller mer av Ny GIV-undervisningen i samlet gruppe utenfor ordinære klasser og i ulike faggrupper utenfor ordinære klasser etter antall Ny GIV-elever på skolen (N=171). Prosent.

	5 eller færre elever (N=35)	6–15 elever (N=110)	Mer enn 15 elever (N=26)	Alle	N
Samlet gruppe	66	61	38	58	100
Egne faggrupper	11	12	38	16	27
Innenfor ordinær klasse	14	2	4	5	8
Både samlet gruppe og egne faggrupper	9	25	19	21	36
Totalt	100	100	100	100	171

Signifikansnivå $p < 0,001$

Tabell 6.7 viser at organiseringen varierte i forhold til antall elever som fikk Ny GIV-undervisning på skolen. Skoler med få elever (5 eller færre) skiller seg ut ved at relativt flere skoleledere oppga at Ny GIV-undervisningen foregikk innenfor ordinære klasser, mens en høyere andel skoler med mange Ny GIV-elever (15 eller flere) organiserte undervisningen i egne «faggrupper».⁷

Læremidler

I hvilken grad brukte skolene andre læremidler i intensivopplæringen enn de som ble brukt i ordinær undervisning? Vi ba skolelederne ta stilling til tre utsagn om læremidlene i Ny GIV-undervisningen.

⁷ Konklusjonen er den samme når antall Ny GIV-elever på skolen tredeles på andre måter.

Tabell 6.8. Svar på spørsmål om bruk av læremidler i Ny GIV-undervisningen. Prosent.

Hva slags læremidler brukes i Ny GIV-undervisningen?	I stor grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt	Totalt	N
Læremidler som brukes i vanlig undervisning	45	50	6	100	163
Lærebøker spesielt tilrettelagt for elever med svake grunnleggende ferdigheter	45	44	12	100	163
Digitale læremidler spesielt tilrettelagt for elever med svake grunnleggende ferdigheter	32	61	7	100	158

Om lag halvparten av skolelederne krysset av for at læremidler som ble brukt i ordinær undervisning også i stor grad ble benyttet i intensivopplæringen. En like stor andel merket av for at det i stor grad ble brukt læremidler som var spesielt tilrettelagt for elever med svake grunnleggende ferdigheter. Litt færre (én av tre) oppga at det i stor grad ble brukt digitale læremidler spesielt tilrettelagt for elever med svake grunnleggende ferdigheter. De fleste skolene ser imidlertid ut til å ha benyttet slike digitale læremidler i noe grad. Bare sju prosent mente at slike læremidler ikke ble brukt i det hele tatt i intensivopplæringen på deres skole.

Tilskudd

Det følger i utgangspunktet ingen statlige overføringer til skolene med intensivopplæringen som gjennomføres i regi av Ny GIV. Det er opp til hver enkelt kommune om det gis tilskudd til skolene eller ikke. Som vist i tabell 6.9 oppga imidlertid de fleste skolelederne at skolen mottok tilskudd til kompetanseheving i forbindelse med Ny GIV. Dette gjaldt 66 prosent.

Tabell 6.9. Svar på spørsmål om tilskudd i forbindelse med Ny GIV-undervisningen. Prosent.

Har skolen fått...?	Ja	Nei	Ikke svart	Total	N
Tilskudd til kompetanseheving	66	21	87	13	171
Tilskudd til ansettelse av lærere	44	43	87	13	171
Tilskudd til innkjøp av læremidler	18	58	76	24	171
Annet tilskudd	20	48	68	32	171

Bortimot halvparten av skolene fikk tilskudd til ansettelse av lærere, mens bare 18 prosent oppga at de mottok ekstra bevilgninger til innkjøp av læremidler.

20 prosent krysset av for «annet tilskudd». Totalt var det bare ni prosent av skolelederne som ikke krysset av for noen av tilskuddene som var nevnt i spørreskjema, og i underkant av 50 prosent hadde mottatt to eller flere typer av tilskudd. Til tross for at det ikke er klare føringer for ekstra tilskudd til skolene i forbindelse med Ny GIV-opplæringen, fikk de alle fleste av skolene i undersøkelsen altså en form for tilskudd i den første fasen av prosjektet. Hvor omfattende disse tilskuddene har vært, er imidlertid ikke undersøkt.

Motivasjon og opplevd effekt

For å måle skoleledernes innstilling til Ny GIV i forkant og deres vurderinger i etterkant, skulle de svare på om de var «helt enig», «litt enig», «litt uenig» eller «helt uenig» i tre påstander om det å gi intensivopplæring til de svakeste elevene, samt om gjennomføringen av prosjektet på deres skole.

Tabell 6.10. Svar på spørsmål om Ny GIV-undervisningen på skolen. Prosent.

Er du enig eller uenig i dette?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Totalt	N
Det er en god idé at de svakeste elevene får intensivopplæring i 10. trinn	51	34	10	5	100	169
Intensivopplæringen i regi av Ny GIV fungerer svært godt på min skole	34	50	14	3	100	169
Intensivopplæringen i regi av Ny GIV har virket negativt inn på gjennomføringen av ordinær undervisning på min skole	2	17	15	67	100	165

I likhet med lærerne mente et klart flertall av skolelederne det var en god idé at de svakeste elevene fikk intensivopplæring i 10. trinn. 51 prosent var helt enig, mens 34 prosent var litt enig i dette. Litt færre (34 prosent) var helt enig i at intensivopplæringen i regi av Ny GIV hadde fungert svært godt på deres skole. De fleste var likevel tålelig fornøyd med prosjektet, i og med at totalt 85 prosent var helt eller litt enig i at intensivopplæringen hadde fungert svært godt på skolen. Derimot var det få skoleledere som opplevde at prosjektet hadde virket negativt inn på ordinær undervisning. Bare to prosent var helt enig i dette, mens 17 prosent er litt enig.

Et viktig mål med intensivopplæringen er å styrke elevenes ferdigheter i regning, lesing og skriving. I hvilken grad opplevde skolelederne at denne målsetningen var nådd?

Tabell 6.11 Svar på spørsmål om effekter (for Ny GIV-elevene) av Ny GIV-undervisningen. Prosent.

Nå som intensivopplæringen har pågått en stund, hva opplever du at den har ført til for Ny GIV-elevene?	Ja, de fleste	Ja, noen	Nei ingen	Vet ikke	Totalt	N
Elevene presterer bedre i fagene/ferdighetene de får intensivopplæring i	19	65	6	10	100	170
Elevenes presterer bedre også i andre fag enn norsk og matematikk	5	46	15	33	100	169
Vurderingsgrunnlaget for å sette standpunkt karakter er svekket	-	15	77	8	100	165

Som det framgår av tabell 6.11 mente 19 prosent at de fleste Ny GIV-elevene presterte bedre i fagene/ferdighetene de fikk intensivopplæring i, mens totalt 84 prosent av skolelederne mente minst noen elever hadde et slikt utbytte. En litt lavere andel av skolelederne opplevde at tiltaket virket positivt på prestasjoner i andre fag enn norsk og matematikk. Om lag halvparten mente intensivopplæringen hadde slike effekter for minst noen elever. Vi kan regne med at skoleledernes inntrykk av effekter bygger på opplysninger fra lærerne, samtidig sitter de på karakterstatistikk for sin skole og har dermed anledning til å sammenligne Ny GIV-elevens karakter før og etter intensivopplæringen.

Til slutt i dette spørsmålsbatteriet var det inkludert en påstand om negative konsekvenser for Ny GIV-elevene. Få av skolelederne mente vurderingsgrunnlaget for å sette standpunkt karakterer var svekket på grunn av elevenes deltagelse i Ny GIV. Bare 15 prosent oppga at det gjaldt for noen av elevene. Alt i alt viser resultatene at de fleste skolelederne både var positive til tiltaket i utgangspunktet og at de sitter igjen med en opplevelse av at tiltaket faktisk har utgjort en forskjell for minst noen av elevene. Det er likevel få som mener tiltaket har fungert slik for de fleste.

En nærmere analyse av sammenhengen mellom mottak av tilskudd i forbindelse med Ny GIV-undervisningen og skoleledernes opplevelse av utbytte, viser ingen signifikante sammenhenger. Vi ser likevel en moderat tendens til at skoleledere som oppga at de fikk tilskudd til kompetanseheving, innkjøp av læremidler og til ansettelse av lærere, oftere opplevde at intensivopplæringen hadde positive konsekvenser for elevene og sjeldnere trodde prosjektet svekket lærernes vurderingsgrunnlag for å sette standpunkt-

karakterer. Slike sammenhenger er sannsynligvis verdt å sjekke ut nærmere også i neste fase av Ny GIV.

Kjennetegn ved Ny GIV-lærerne

En av målsettingene med skolelederundersøkelsen var å få mer kunnskap om hva slags lærere som underviste i intensivopplæringen. Vi spurte skolelederne hvor mange lærere som underviste i intensivopplæringen på skolen, og ba dem videre angi hvor mange av disse som hadde ulike kjennetegn og ulike typer kompetanse. I tillegg listet vi opp mulige kriterier for å velge ut lærere til intensivopplæringen, og ba skolelederne angi i hvilken grad disse hadde vært bestemmende for utvelgelsen av Ny GIV-lærere på skolen.

Skoleledernes svar viste at det ved de aller fleste skolene som deltok i undersøkelsen var to lærere som ga Ny GIV-undervisning. Dette gjaldt 75 prosent av skolene, mens 20 prosent hadde tre eller flere Ny GIV-lærere. Ved bare fire prosent av skolene sto kun én lærer for intensivopplæringen. Med bakgrunn i lærerundersøkelsen vet vi at lærere som underviste i regning sjelden ga undervisning i lesing/skriving. Dette antyder at de fleste skolene typisk hadde én lærer som ga intensivopplæring i lesing/skriving og en annen som ga undervisning i regning.

Tabell 6.12 viser andelen skoler der under 50 prosent, 50 prosent og over 50 prosent av Ny GIV-lærerne var kvinner, hadde pedagogisk utdanning og var rekruttert til skolen som Ny Giv-lærere. Ved en stor andel av skolene (41 prosent) var alle lærerne som underviste i Ny GIV, kvinner. Mest vanlig var det imidlertid at halvparten eller flere av Ny GIV-lærerne var menn.

Tabell 6.12. Andelen skoler der under 50 prosent, 50 prosent og over 50 prosent av Ny GIV-lærerne er kvinner, har pedagogisk utdanning og er rekruttert til skolen som Ny Giv-lærere. Prosent.

Hvor mange av Ny GIV lærerne har følgende kjennetegn?	Under 50 %	50 %	Over 50 %	Totalt	N
De er kvinner	15	38	48	100	171
De har pedagogisk utdanning	-	1	99	100	171
De er særskilt rekruttert til skolen som Ny GIV-lærere	85	2	13	100	171

I følge skolelederne hadde langt de fleste Ny GIV-lærere pedagogisk utdanning. Ved hele 95 prosent av skolene hadde alle lærerne slik kompetanse (tallet vises ikke i tabellen). Få av Ny GIV-lærerne var imidlertid rekruttert til skolen i forbindelse med prosjektet. Bare 15 prosent av skolelederne oppga at de hadde ansatt nye lærere i forbindelse med prosjektet.

I spørreskjemaet ble skolelederne også bedt om å oppgi antall Ny GIV-lærere som var ansatt som assistenter. Bare fire skoleledere oppga at minst én Ny GIV-lærer ved deres skole var ansatt som assistent. Bruk av assistenter som lærere i Ny GIV-undervisningen var dermed svært uvanlig.

Et viktig spørsmål er i hvilken grad Ny GIV-lærerne hadde særskilt kompetanse for å gi intensivundervisning i grunnleggende ferdigheter som regning, lesing og skriving. For å få en oversikt over dette ble skolelederne først bedt om å oppgi antallet blant Ny GIV-lærerne med formell kompetanse i matematikk og norsk. Deretter ble de bedt om å oppgi antallet lærere som de vurderte hadde «spesielt god kompetanse» i denne type undervisning av skolefaglig svake elever.

Tabell 6.13. Andelen skoler der under 50 prosent, 50 prosent og over 50 prosent av Ny GIV-lærerne har ulike typer kompetanse. Prosent.

Hvor mange av Ny GIV-lærerne har følgende kjennetegn?	Under 50 %	50 %	Over 50 %	Totalt	N
Formell kompetanse i Matematikk	13	67	20	100	168
Formell kompetanse i Norsk	11	70	19	100	169
Spesielt god kompetanse i skrivetrening for skrivesvake elever	42	51	7	100	159
Spesielt god kompetanse i lesetrening for lesesvake elever	48	47	5	100	161
Spesielt god kompetanse i regneopplæring for elever som har svake regneferdigheter	44	49	7	100	162

Det vanligste var at om lag halvparten av Ny GIV-lærerne på skolen hadde formell kompetanse i matematikk. Det samme gjaldt for formell kompetanse i norsk. Det er gjennomgående slik at skolelederne oppga et høyere antall lærere med formell kompetanse i matematikk og norsk, enn antallet blant Ny GIV-lærerne som hadde spesielt god kompetanse i lese-, skrive- og

regneundervisning for svake elever. Likevel oppga flertallet av skolelederne også at minst halvparten av Ny GIV-lærerne på deres skole hadde spesielt god kompetanse i å undervise denne elevgruppen.

Skolelederne fikk også spørsmål om hvor mange av Ny GIV-lærerne ved deres skole som deltok på skoleringsseminar i regi av Ny GIV.

Tabell 6.14. Andelen skoler der under 50 prosent, 50 prosent og over 50 prosent, og andelen skoler der 100 prosent av Ny GIV-lærerne har ulike typer kompetanse. Prosent.

Hvor mange av Ny GIV-lærerne har følgende kjennetegn?	Under 50 %	50 %	Over 50 %	Totalt	N
Har deltatt på skoleringsseminar i regi av Ny GIV	4	7	89	100	169

Som det framgår av tabell 6.14 er det klart vanligst at over halvparten av Ny GIV-lærerne har deltatt på skoleringsseminar. En nærmere analyse viser at alle lærerne i tiltaket har fått skolering ved 80 prosent av skolene.

Til slutt i spørreskjemaet fikk skolelederne listet opp mulige kriterier for å velge ut lærere til å undervise i Ny GIV. De skulle svare på om de ulike kriteriene ble brukt i stor grad, i noen grad eller ikke i det hele tatt ved deres skole.

Tabell 6.15. Svar på spørsmål om hvilke kriterier som har vært viktige ved valg av Ny GIV-lærere. Prosent.

Nedenfor er det listet opp ulike kriterier for å velge ut lærere til å undervise i Ny GIV. I hvilken grad har disse påvirket utvelgelsen av Ny GIV-lærere på din skole?	I stor grad	I noen grad	Ikke i det hele tatt	Totalt	N
Formell kompetanse i regneopplæring for elever som har problemer med regneferdigheter	21	46	33	100	164
Formell kompetanse i lese- og skriveopplæring av lese- og skrivesvake elever	20	45	35	100	162
Lærernes eget ønske om å undervise i Ny GIV	10	37	52	100	166
Erfaring med undervisning av skolesvake elever	7	46	47	100	164
Personlig egnethet	2	14	84	100	169

Vi ser at flest skoleledere mente at formell kompetanse var avgjørende for valg av Ny GIV-lærere. Én av tre mente formell kompetanse i regneopplæring eller lese- og skriveopplæring for svakt presterende elever, hadde

påvirket utvelgelsen (i stor eller noe grad). Litt færre (53 prosent) mente generell erfaring med å undervise skolesvake elever påvirket valget. Ut over formelle kvalifikasjoner og erfaring, var lærernes eget ønske også med å bestemme ved knapt halvparten av skolene. Mer overraskende er det kanskje at relativt få skoleledere (16 prosent) krysset av for at personlig egnethet påvirket valget av lærere til intensivopplæringen ved skolen.

7 Sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV

Ungdomsskoleelevene som var med i Overgangsprosjektet skoleåret 2010/11 kunne også få tilbud om sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV. For å innhente informasjon om hvilke aktiviteter elevene ble tilbudt samt gjennomføringen av aktivitetene, sendte NOVA en kort elektronisk spørreundersøkelse til samtlige fylkeskoordinatorer for Ny GIV. I forarbeidet med undersøkelsen har vi i tillegg gjennomgått fylkenes rapporteringer til prosjektledelsen i Kunnskapsdepartementet sommeren 2011. Rapportene inneholdt blant annet informasjon om sommeraktiviteter i regi av Ny GIV. Rapportene tyder på en viss variasjon i sommeraktivitetstilbudet, men det er likevel særlig tre typer av aktiviteter som går igjen:

- *Mini-folkehøyskole:* Som regel i form av sommerleir på en folkehøyskole i fylket. Vanligvis 1–2 uker med overnatting, og kurs-tilbudene var sosiale og praktiske aktiviteter som samhandlingsøvelser, nettverksbygging, motivasjon, mestring, matlaging og friluftsliv.
- *Forkurs til videregående/sommerskole:* Dette gjelder tilbud om opplæring og aktiviteter uten overnatting. Fra 2–3 dagers samlinger på de videregående skolene i forkant av skolestart, til 1–2 ukers «sommer camp» som ikke var knyttet direkte til en videregående skole. Kursene inneholder som regel trening i grunnleggende ferdigheter, praktiske aktiviteter knyttet til valgte programområder i videregående, studieteknikk etc. Ved kurs som foregikk på en videregående skole, så det i tillegg ut til å være et hovedpoeng at elevene ble kjent med skolen og lærerne. Ofte var det Ny GIV-lærere ved de videregående skolene som sto for opplegget. Som regel inneholdt forkurs eller sommerskoler av denne typen også innslag av sosiale aktiviteter og det var vanlig at det ble servert frokost og/eller lunsj til deltagerne. Enkelte steder ble transport tilbudt.
- *Sommerjobb/arbeidstrening:* En del fylker ga også tilbud om sommerjobb i offentlige eller private virksomheter. Det varierte i hvilken grad dette var ren arbeidstrening, eller om aktiviteten også hadde innslag av sommerskole. Noen av tilbudene tok spesifikt sikte på å gi relevant

praksis i forhold til elevenes førstevalg av linje på videregående, mens andre tilbud om sommerjobb i større grad var rettet mot forefallende arbeid i kommunen. Arbeidsgivere fikk lønnstilskudd, eller elevene ble lønnet av prosjektet. Det varierte også hvor lang arbeidsperiode elevene fikk tilbud om, fra tre dagers arbeidstrening knyttet til videregående skoler til flere ukers arbeidstrening i kommunal virksomhet eller private bedrifter.

Utover det konkrete innholdet ser sosiale aktiviteter, motivasjon i forhold til videre utdanning og praktisk trening, samt tilbud om transport og gratis lunsj, ut til å være et fellestrekk for mange av aktivitetene. Tabell 7.1 viser antall fylker som oppga at de ga tilbud om ulike aktiviteter, hvor mange fylker som avlyste og hvor mange fylker som gjennomførte de ulike aktivitetene.

Tabell 7.1 Antall fylker som har tilbudt ulike sommeraktiviteter til Ny GIV-elever sommeren 2011.

	Tilbud	Avlyst	Gjennomført med ikke som planlagt	Gjennomført som planlagt
Forkurs/sommerskole	15	0	1	14
Mini-folkehøgskole	9	3	2	4
Sommerjobb/arbeidstrening	7	0	0	7
Annet	5	0	1	6

Sommertilbud av type forkurs til videregående eller sommerskole er mest utbredt. Hele 15 fylker hadde et slikt tilbud, og 14 oppga at disse ble gjennomført som planlagt. En respondent oppgir at aktiviteten ble gjennomført, men ikke helt som planlagt. Dette gjaldt Oslo som hadde tilbud om skreddersydde kurs for Ny GIV-elever i regi av den ordinære Sommerskolen i Oslo. Liten oppslutning førte til at disse kursene måtte avlyses, men Ny GIV-elever som ønsket det fikk tilbud om plass på tilsvarende kurs i sommerskolens vanlige program. Disse kursene ble forsterket med lærere som hadde et spesielt ansvar for Ny GIV-elevne.

Nest vanligst var det at fylkene ga tilbud om en form for mini-folkehøgskole. Ni fylker krysset av for dette, men bare fire fylker gjennomførte opplegget som planlagt. Tre fylker avlyste og to gjennomførte, men endret opplegget underveis. Ut fra fylkenes rapporteringer ser årsaken til avlysninger

og endringer i tilbudet stort sett ut til å være lav interesse og få påmeldte. Endelig hadde sju fylker tilbudt om sommerjobb til Ny GIV-elever. Alle sju rapporterte om at denne aktiviteten ble gjennomført som planlagt.

Fem fylker krysset i tillegg av for «annet». De ble bedt om å beskrive hvilke andre aktiviteter det gjaldt. Fylkeskoordinatorenes svar på dette åpne spørsmålet er gjengitt i boks 7.1.

Boks 7.1 Svar på åpent spørsmål om hvilke andre aktiviteter fylkene har gjennomført.

1. **Buskerud:** Motivasjon- og mestringskurs/foredrag. Fritidsaktiviteter med andre elever og lærere.
2. **Hedmark:** En besøksdag på videregående skole i forkant av ordinær skolestart.* Blitt oppringt av ungdomsskolen flere ganger i forbindelse med svarfrist vgs., besøksdag vgs., oppstart vgs.
3. **Hordaland:** Sosiale ettermiddagsaktiviteter i forbindelse med «sommerskole og arbeide» Kafé/«drop inn», med råd og hjelp i forbindelse med inntaket til vgs.
4. **Oppland:** 1. Sosial 3-dagers tur til fjells i Lom med fokus på mestring, positive opplevelser, friluftsliv og bygging av sosialt nettverk. Et samarbeidsprosjekt med voksne deltagere fra Oppland fylkeskommune ved prosjektleder, NAV, ungdomsavdelingen i to kommuner, leder for ungdomsprosjektet Ungdom i aktivitet, politiet i Vestoppland og en Ny GIV koordinator fra en av regionenes videregående skoler. 2. Hjemsendt informasjon om ungdomsprosjektet Ungdom i aktivitet i Gjøvik-regionen. Tilbud om fysiske aktiviteter i uorganisert form. 3. Hjemsendt informasjon om sommerens tilbud ved Parken ungdomsklubb på Dokka. Eneste klubb i regionen med åpent hele juli og mange positive aktiviteter.
5. **Vest Agder:** Røde Kors hadde aktiviteter etter kurs/skole= førstehjelp, livredning i basseng, fotokurs, klatring, kickboksing.

I følge fylkeskoordinatorenes beskrivelser ser «annet» stort sett ut til å gjelde ulike typer av sosiale fritidsaktiviteter, med innslag av motivering/veiledning i forhold til videregående opplæring.

Tabell 7.2 på neste side gir en mer detaljert oversikt over hvilke aktiviteter som har vært tilbudt i de ulike fylkene. Vi ser at de fleste fylker har gjennomført to typer av aktiviteter. Dette gjelder tolv fylker, mens fem fylker kun har gjennomført en type aktivitet og to fylker har krysset av for tre typer aktiviteter. Det er ellers verdt å merke seg at fylker som kun har tilbudt én type aktivitet enten har hatt forkurs/sommerskole eller tilbud om sommerjobb/arbeidstrening

Tabell 7.2 Fylkesvise tilbud om sommeraktiviteter til Ny GIV-elever sommeren 2011.

	Mini-folkehøgskole	Forkurs/sommer-skole	Sommerjobb/arbeidstrening	Annet	Totalt fylke
Akershus	Avlyst	Ja	-	-	1
Aust-Agder	-	Ja	-	-	1
Buskerud	Avlyst	Ja	-	Ja	2
Finnmark	-	Ja	Ja	-	2
Hedmark	Endret	-	Ja	Ja	3
Hordaland	Avlyst	Ja	Ja	Endret	3
Møre og Romsdal	Ja	Ja	-	-	2
Nordland	-	Ja	Ja	-	2
Nord-Trøndelag	Ja	Ja	-	-	2
Oppland	-	Ja	-	Ja	2
Oslo	Ja	Endret	-	-	2
Rogaland ⁸	Endret	Ja	-	-	2
Sogn og Fjordane	Avlyst	-	Ja	-	1
Sør-Trøndelag	Ja	Ja	-	-	2
Telemark	-	Ja	Ja	-	2
Troms	-	Ja	-	-	1
Vest-Agder	-	Ja ⁹	-	Ja	2
Vestfold	-	Ja	-	-	1
Østfold	-	-	Ja	-	2

For å undersøke fylkeskoordinatorenes erfaringer med tilbudet til Ny GIV-elever i fylket denne sommeren, spurte vi hvor vellykket de ulike aktivitetene var, alt i alt. Vi ba dem om å vurdere rene forkurs til videregående (kurs der Ny GIV-elevne ble kjent med en spesifikk vgs. skole, traff lærerne, og fikk opplæring i relevante ferdigheter) og andre tilbud om sommerskole for seg. I tabell 7.3 har vi kun tatt med fylker som opprinnelig hadde et tilbud om de ulike sommeraktivitetene.

Majoriteten av fylkeskoordinatorene vurderte tilbudene i sin kommune som svært vellykket. Selv når det gjaldt tilbudene om deltagelse på mini-folkehøgskole, som ble avlyst eller endret i fem av ni fylker, merket alle, bortsett fra ett fylke, av for at aktiviteten var svært eller ganske vellykket.

⁸ Rogaland oppgir at sommerskole og forkurs i matematikk har funnet sted men at disse ikke var egne sommerkurs i Ny GIV. Et generelt tilbud til alle elever

⁹ Vest-Agder oppgir at sommerskole ble tilbudt sammen med forkurset.

Tabell 7.3. Antall fylker som mener sommeraktivitetene har vært svært vellykket, ganske vellykket og ikke vellykket.

Alt i alt, hvor vellykket vil du si at sommeraktivitetene i ditt fylke har vært?	Svært vellykket	Ganske vellykket	Ikke vellykket	Totalt
Mini-folkehøgskole	5	3	1	9
Forkurs til videregående	6	3	0	9
Sommerskole	7	2	0	9
Sommerjobb	4	3	0	7
Annet	3	2	1	5

Samlet var fylkeskoordinatorene mest fornøyd med forkurs til videregående og andre tilbud om sommerskole. Henholdsvis seks og sju av ni fylker som hadde et slikt tilbud, var enig i at disse var svært vellykket, mens fire av sju fylker med tilbud om sommerjobb/arbeidstrening mente det samme om denne aktiviteten. Ingen krysset av for «ikke vellykket» når det gjaldt disse aktivitetstypene.

Til slutt ble fylkeskoordinatorene oppfordret til å skrive mer utfyllende om gjennomføringen av aktiviteter/opplæring i deres fylke. Åtte av koordinatorene brukte denne anledningen og svarene er gjengitt i boks 7.2 på neste side. Flere av svarene vitner om at aktivitetene fungerte i seg selv, men at det var en utfordring å få nok deltagere med. En del fylker har likevel lyktes med å skape høy oppslutning blant Ny GIV-elevne, og det blir sannsynligvis viktig å bygge videre på deres erfaringer i fase to av prosjektet. Generelt kan det også se ut som fylkene har gjort seg nyttige erfaringer med hensyn til informering, motivering og rekruttering av Ny GIV-elever til sommeraktivitetene.

Boks 7.2 Svar på avsluttende åpent spørsmål om gjennomføringen av sommeraktiviteter¹⁰.

1. **Akershus:** Sommerskole var vellykket for de få (10 % av inviterte) som deltok. Kurset kostet 25 000 per deltaker, så det ble en dyr seanse.
2. **Vestfold:** Forkurs gjennomført i uke 32, dvs. mens elevene ennå hadde sommerferie. Totalt meldte 51 elever seg på, 41 fullførte. Av de resterende ti meldte sju elever seg av etter å ha blitt kontaktet av prosjektledelsen. Tre elever var innom én dag. Tilbakemelding fra både elever og lærere var svært positive og vil anbefale forkurs for andre elever.
3. **Troms:** Vi har kalt vårt opplegg for sommercampus. Vi har kjørt opplegg i 2 uker – fra 1.–12. august - fra kl 1000–1530. Hovedvekten har vært på faglige aktiviteter i grunnleggende ferdigheter – men også aktiviteter i friluft og gym. Vi har brukt andre læringsarenaer som vitensenter og besøk alle videregående skoler som elever skal starte på. God faglig og sosial profil på årets sommercampus.
4. **Nord-Trøndelag:** Jeg synes både minifolkehøgskolen og sommeraktivitetstilbudet vårt ble svært vellykket, men ikke med tanke på antall påmeldte. Opplegget og tilbakemeldingene fra de som var der, var svært bra – men vi skulle ønske vi hadde fått med flere.
5. **Buskerud:** Må ha mer tid til markedsføring og rekruttering – samt ses på tidspunkt for når aktivitetene skal skje – kanskje det skal være en del av Ny GIV-pakke som elevene forplikter seg til å være med på allerede i oppstartfasen januar 10. trinn.
6. **Nordland:** Det er viktig at ungdomsskolelærerne forbereder ungdommene godt og motiverer dem til å delta. Sommerjobbaktivitetene kan forberedes og brukes pedagogisk i ungdomsskolen.
7. **Vest-Agder:** Vellykket i den forstand at de elevene som kom hadde veldig godt utbytte. Mislykket i den forstand at så få deltok, og at noen ikke fikk tilbud pga. geografisk avstand.
8. **Hordaland:** Vi hadde en kombinasjon av arbeids- og læringsaktivitet i uke 26–27, skiftevis jobb og læring, med 100 % fremmøte fikk elevene 1500 kr som honorar – utrolig bra aktivitet. To dager før skolestart tilbød 4 av 5 vgs. forkurs, 70 % av elever som fikk tilbudet takket «Ja», har gitt en bra skolestart med bra motivasjon gode relasjoner til ansatte på skolen med mer.

---

¹⁰ Tre svar på dette spørsmålet som ikke gjaldt gjennomføringen av aktivitetene, men som ga tilleggsinformasjon i forhold til respondentenes svar på andre spørsmål, gjengis ikke her.

8 Elevregisteret

Elevregisteret gir en oversikt over elever som deltok i intensivopplæringen skoleåret 2010/11. Registeret viser blant annet hvor mange av elevene som tegnet kontrakt med skolen og hvor mange uker elevene fikk Ny GIV-undervisning. Vi har i tillegg opplysninger om elevenes skoleprestasjoner etter første termin i 10. trinn og om fravær på ungdomstrinnet. Dette gjør at vi kan undersøke hvilke elever som faktisk ble valgt ut til å delta i intensivopplæringen. I hvilken grad er Ny GIV-elevne rekruttert blant de ti prosentene som hadde de svakeste karakterene etter første termin? Er fraværet blant elever som deltok i Ny GIV høyere enn fraværet blant avgangselever flest i ungdomsskolen?

Et annet viktig formål med dette kapittelet er å gjøre en første undersøkelse av om tiltaket har hatt ønsket effekt eller ikke. Rent teknisk betyr det at vi sammenligner elevenes karakterer i første termin i 10. trinn med standpunktkarakterer ved utgangen av ungdomsskolen. Inntrykket av karakterutviklingen til Ny GIV-elevne gir størst mening når den sammenlignes med karakterutviklingen til andre grupper, for eksempel med karakterutviklingen til elever på skoler som ikke har deltatt i Ny GIV eller med elever på Ny GIV-skolene som ikke har deltatt i tiltaket. I denne kartleggingen har vi, foruten karakteropplysningene om Ny GIV-elevne, kun informasjon om karakterer til elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV. Disse brukes derfor som sammenligningsgrunnlag. Dersom tiltaket har virket etter hensikten, er det rimelig å anta at Ny GIV-elevne forbedrer karakterene mer enn en «sammenlignbar» elevgruppe fra skoler som ikke var med i tiltaket dette skoleåret.

Til slutt i kapittelet undersøker vi også sammenhengen mellom Ny GIV-elevenes karakterutvikling og gjennomføringen av intensivopplæringen på skolene. Har det betydning for karakterutviklingene hvilke ferdigheter elevene har fått undervisning i, hvor mange uker opplæringen har vart, og hvordan Ny GIV-undervisningen ellers har vært organisert på skolen?

Kjennetegn ved Ny GIV-elevene

Elevregisteret utgjør 2 001 elever, hvorav gjennomsnittlig antall elever per skole er ti. 1 194 av elevene i registeret er gutter og 807 jenter. At guttene er overrepresentert stemmer med inntrykket fra elevundersøkelsen, hvor om lag to av tre deltagende elever var gutter. Totalt fikk 1 758 elever intensivopplæring i lesing/skriving mens 1 505 elever fikk Ny GIV-undervisning i regning. For 20 av elevene er det verken merket av for undervisning i regning eller i lesing/skriving.

Tabell 8.1 viser andelene jenter og gutter som fikk opplæring i alle tre emner, andelene som kun fikk regneopplæring og andelene som kun fikk opplæring i lesing/skriving.

Tabell 8.1 Andelen som fikk Ny GIV-undervisning i ulike emner etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Både regning og lesing/skriving	69	58	65
Kun regning	17	34	24
Kun lesing/skriving	14	8	11
Totalt	100	100	100
N	1179	802	1981

Signifikansnivå $p < 0,001$

Mest vanlig var det at elevene både fikk intensivopplæring i regning og i lesing/skriving. Dette gjaldt 65 prosent, mens 24 prosent kun fikk opplæring i regning og 11 prosent kun i lesing/skriving. Disse andelene tilsvarer omtrent andelene som framkom fra spørreskjemaundersøkelsen til elevene. I likhet med inntrykket fra elevundersøkelsen, var det også slik at flest jenter kun fikk intensivopplæring i regning, mens det var flest gutter som fikk opplæring i alle tre emner eller kun i lesing/skriving. Samlet støtter resultatet dermed en antagelse om at elevundersøkelsen gir et representativt bilde av Ny GIV-elever skoleåret 2010/11 selv om kun 603 av drøyt 2 000 Ny GIV-elever deltok i spørreskjemaundersøkelsen.

Organisering av undervisningen på skolene

Opplysninger fra skolelederundersøkelsen lar seg kople til elevregisteret på skolenivå for de skolene der skolelederne samtykket til en slik kopling. Totalt fikk 1 570 elever i elevregisteret koblet på opplysninger om organiseringen av

intensivopplæringen fra skolelederundersøkelsen. Tabell 8.2 viser andelene blant disse 1 570 elevene som gikk på skoler der Ny GIV-elevene hovedsakelige ble valgt ut på bakgrunn av karakterer og andelen på skoler der læreranbefalinger hovedsakelig fikk bestemme. I tillegg vises andelen som gikk på skoler der deler av Ny GIV-undervisningen ble gitt i tillegg til ordinær timeplan, andelene som gikk på skoler der mer enn halvparten av Ny GIV-undervisningen ble gitt i ordinære klasser, og andelen som går på skoler der Ny GIV-timene stort sett ble tatt fra norsk og matematikktimer.

Tabell 8.2. Andelen som er enig i ulike påstander om Ny GIV-undervisningen etter hvilke ferdigheter de får opplæring i. Prosent.

Andelen som går på skoler	Både regning og lesing/skriving	Kun regning	Kun lesing/skriving	Alle
... der elevene hovedsakelig er valgt ut på bakgrunn av karakterer***	14	35	27	20
... der elevene hovedsakelig er valgt ut på bakgrunn av anbefalinger fra lærere.	29	29	28	29
... der det er gitt Ny GIV-undervisning utenom ordinær timeplan***	25	53	55	34
... der mer enn halvparten av undervisningen er gitt i ordinære klasser (ikke i egne grupper)***	8	11	18	10
... der de fleste Ny GIV-timene er tatt fra norsk og matematikk***	30	36	49	33
N	1 052	339	166	1 557

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*).

Vi ser at elever som kun er registrert med opplæring i regning eller kun i lesing/skriving oftere enn elever som fikk opplæring i alle tre emner, gikk på skoler der elevene hovedsakelig ble valgt ut på bakgrunn av karakterer. Relativt flere av disse elevene gikk også på skoler der det ble gitt Ny GIV-undervisning utenom ordinær timeplan. Flere i disse gruppene fikk altså Ny GIV-undervisning i tillegg til de ordinære timene. I tillegg er andelene som gikk på skoler der mer enn halvparten av Ny GIV-undervisningen ble gitt i ordinære klasser, også størst for disse elevene – og særlig blant elever som kun fikk opplæring i lesing/skriving. Det er også blant elever som kun fikk opplæring i lesing/skriving vi finner den største andelen som gikk på skoler der mesteparten av Ny GIV-timer ble tatt fra norsk og matematikk.

Varighet

I etableringen av elevregisteret ble fylkene, for hver enkelt Ny GIV-elev, bedt om å skaffe opplysninger om hvilken uke intensivopplæringen startet og sluttet. Disse opplysningene foreligger for 1 920 av elevene. Startuken varierte fra uke 1 til uke 19, mens sluttuken varierte fra uke 6 til uke 25. Det vanligste var at intensivopplæringen startet i første del av mars (uke 9–11), mens et klart flertall av elevene sluttet opplæringen fra midten av mai og fram til siste skoledag. Den klart mest vanlige sluttuken var uke 20.

I gjennomsnitt varte intensivopplæringen i overkant av 13 uker. Tabell 8.3 viser andelene som fikk intensivopplæring i mindre enn 13 uker, samt andelene som fikk opplæring i 13–15 uker, i 16–18 uker og i mer enn 18 uker.

Tabell 8.3. Varighet av intensivopplæringen etter hvilke emner elevene fikk opplæring i. Prosent.

	Både regning og lesing/skriving	Kun regning	Kun lesing/skriving	Alle
< 13 uker	59	28	26	48
13–15 uker	20	42	32	27
16–18 uker	16	14	15	15
> 18 uker	5	16	27	10
Totalt	100	100	100	100
N	1241	447	204	1892

Signifikansnivå $p < 0,001$

Nesten halvparten av Ny GIV-elevene fikk intensivopplæring mindre enn 13 uker, mens 27 prosent fikk opplæring 13–15 uker, 15 prosent i 16–18 uker og ti prosent i mer enn 18 uker. Tabellen viser videre at tiltaket hadde lengst varighet for de elevene som kun fikk opplæring i regning eller kun i lesing/skriving. Mens 41 prosent av de elevene som fikk opplæring i alle tre emner fikk intensivopplæring i minst 13 uker, gjaldt det samme for i underkant av 75 prosent av de som kun fikk opplæring i regning eller kun i lesing/skriving. Tiltaket hadde lengst varighet for de som kun fikk lese-/skriveopplæring.

Kontrakt med skolen

Fylkeskommunene er i Ny GIV-prosjektet oppfordret til å lage et system der skolene inngår forpliktende avtaler med elever/foresatte som deltar i Overgangsprosjektet. Avtalene skal tydeliggjøre målet med tiltaket, virkemidlene og

hva som kreves av alle involverte parter. Begrunnelsen er at man ønsker å øke graden av forpliktelse både fra skolenes, elevenes og de foresattes side.

I elevregisteret finnes det opplysninger om elevene har kontrakt for 1 894 av elevene, hvorav 96 prosent har undertegnet en kontrakt med skolen. I 11 av 18 fylker er alle elevene registrert med kontrakt, og ved 163 av skolene hadde alle elevene kontrakt. Det er kun to skoler i registeret der ingen av Ny GIV-elevne hadde kontrakt med skolen. Tabell 8.4 viser bare marginale forskjeller i andelene som har og ikke har kontrakt, etter ferdighetene elevene fikk intensivopplæring i.

Tabell 8.4 Om elevene har kontrakt med skolen etter hvilke ferdigheter de har fått opplæring i. Prosent.

	Både regning og lesing/skriving	Kun regning	Kun lesing/skriving	Alle
Kontrakt	97	93	93	96
Ikke kontrakt	3	7	7	4
Totalt	100	100	100	100
N	1240	438	203	1881

Fravær

En av målsettingene med Ny GIV er å øke skolemotivasjonen til deltagerne. I dette ligger en forventning om at målgruppen i utgangspunktet er mindre motivert, og kanskje også har et høyere fravær, enn elever flest på ungdomstrinnet. Nedenfor gis en oversikt over omfanget av fraværet til Ny GIV-elevne. Det er verdt å merke seg at fraværsopplysningene i VIGO tilsvarer fraværet som framkommer på elevenes vitnemål når de går ut av grunnskolen. På vitnemålet står det oppført hvor mye fravær elevene har samlet sett for de tre årene på ungdomstrinnet. Det er ikke mulig å skille ut fraværet elevene hadde i Ny GIV-perioden. Det registreres heller ikke hvorvidt fraværet for eksempel skyldes sykdom, reiser eller skulk. Tallene som framkommer er videre trolig noe lavere enn det reelle fraværet, både fordi elever og foresatt har rett til å få strøket en del av fraværet og fordi det er grunn til å anta at ikke alt fravær registreres.

Per i dag blir fraværsdataene ikke offentliggjort som statistikk fra utdanningsmyndighetene. Bakgrunnen er at statistikken ikke er helt fullstendig og det foreligger ingen kvalitetssikringsrutiner for registreringen. Derfor foreligger det, så langt vi vet, ingen publisert statistikk om fraværsopplysninger for elever

som gikk ut av grunnskolen i 2011. I dette forskningsprosjektet har vi tilgang til fraværsopplysninger om Ny GIV-elever, men mangler data for resten av årskullet. Undersøkelser basert på fraværsopplysninger fra tidligere årskull gir imidlertid et grunnlag for å vurdere fraværet til Ny GIV-elevene. Som et sammenlikningsgrunnlag bruker vi derfor analyser av fraværet i avgangskullene 2009 og 2010, som NOVA tidligere har gjennomført for Utdanningsdirektoratet (Bakken og Dæhlen 2011). Det manglet fraværsopplysninger fra om lag ti prosent av disse årskullene. I elevregisteret for Ny GIV er dette tallet omtrent på samme nivå (9 prosent).

Mye tyder på at fraværet blant Ny GIV-elever er betydelig høyere enn det som er vanlig på ungdomstrinnet. Bakken & Dæhlen (2011) beregnet at det registrerte fraværet i gjennomsnitt lå på 11 fraværsdager og 9 fraværstimer for avgangskullene i 2009 og 2010. Blant elever som er med i Ny GIV (i 2011) er gjennomsnittet 20 fraværsdager og 18 fraværstimer. Det registrerte fraværet til elever som var med i Ny GIV, er dermed om lag dobbelt så høyt som det generelle fraværet for de to foregående årskullene. Tabell 8.5 gir noen ytterligere indikatorer på fravær, som er direkte sammenliknbare med samtlige elever fra avgangskullene 2009–2010 (se Bakken og Dæhlen 2011).

Tabell 8.5. Ulike indikatorer på fravær basert på registrerte vitnemålsopplysninger. Elever som deltok i Ny GIV i 2011 sammenliknet med samtlige avgangselever 2009 og 2010. Prosent

Fravær	Ny GIV-elever 2011	Samtlige avgangselever i 2009 og 2010 (*)
Andel som har null fravær	0,7	13
Andel som har høyere fravær enn 15 dager	53	25
Andel som har høyere fravær enn 10 timer	58	25
Andel som har høyere fravær enn 32 dager og/eller 32 timer	27	10
N	1 861	109 503
Mangler fraværsopplysninger (%)	9	10

Note: (*) Tallene for avgangskullene 2009 og 2010 er hentet fra Bakken & Dæhlen (2011)

Sammenstillingen viser at omtrent ingen av Ny GIV-elevene hadde null fravær, mens dette gjaldt for hver tiende elev i avgangskullene 2009–2010. I Bakken og Dæhlens analyser var det videre kun ti prosent av elever som gikk ut av grunnskolen i 2009–2010, som hadde et høyere fravær enn 32 dager og/eller 32 timer. Til sammenligning har hver fjerde av Ny GIV-elevene et fravær på mer enn 32 dager og/eller 32 timer.

Karakterer i forkant av opplæringsperioden

Intensjonen med intensivopplæringen i regi av Ny GIV er å gi et tilbud til elever med de dårligst skoleprestasjonene halvveis i 10. trinn. Målgruppen er i utgangspunktet definert som de ti prosentene av elevene med dårligst karakterer, men det åpnes også for at skolene kan gjøre en skjønnsmessig vurdering når det gjelder hvilke elever som får tilbud om å delta. I det følgende vil vi gi en oversikt over Ny GIV-elevens karakterer før de begynte med intensivopplæringen. Vi baserer oss her på de karakteropplysningene skolene har rapportert inn ved 1. termin, omtrent ved juletider. Av 2 001 elever som ble innrapportert til NOVA som deltakere i Ny GIV, finnes det opplysninger om karakterer fra 1. termin i 10. trinn for 1 817 elever.¹¹

Vi skal først se på elevenes karaktergjennomsnitt, deretter på karakterer i matematikk og norsk for seg. Ved utregningen av karaktergjennomsnittet brukes elevenes karakterer i åtte fag (matematikk, norsk skriftlig og muntlig, engelsk skriftlig og muntlig, naturfag, samfunnsfag og RLE). Disse fagene er valgt fordi de i størst grad reflekterer elevenes grunnleggende ferdigheter. Samtidig forelå det opplysninger om disse fagene for de aller fleste av Ny GIV-elevene i registeret, mens karakterer i de praktisk-estetiske fagene manglet for en del. Det siste har trolig sammenheng med at disse fagene er avsluttende fag i 9. trinn på enkelte skoler.

For et lite mindretall av Ny GIV-elevene mangler det karakteropplysninger fordi elevene enten ikke hadde blitt vurdert eller at de var fritatt for vurdering. Disse andelene er imidlertid svært små og mindre enn det som gjelder elever generelt (basert på karakteropplysninger fra skolene som ikke deltok i Ny GIV). Samtidig er det slik at de fleste Ny GIV-elevene som manglet karakterer, utelukkende manglet karakterer i ett eller to av de åtte fagene og ingen manglet karakter i samtlige åtte fag. Engelsk muntlig er det faget der flest Ny GIV-elever manglet karakter, noe som gjelder 2,1 prosent (hvorav de fleste er «ikke vurdert»). I matematikk og norsk skriftlig er dette

---

¹¹ Manglende innrapportering til VIGO fra ett fylke er hovedårsaken til at det mangler karakteropplysninger fra 1. termin. Av 184 som vi ikke har 1. terminkarakter for, er 131 fra Rogaland og 22 fra Oslo. Disse elevene er imidlertid registrert med standpunkt-karakter.

tallet 0,7 og 0,6 prosent. Når vi har beregnet gjennomsnittskarakteren, er det beregnet ut i fra de fagene vi har karakteropplysninger om.

Ikke uventet er det gjennomsnittlige karakternivået halvveis ut i 10. trinn betydelig lavere blant Ny GIV-elevene sammenliknet med elever flest. Mens gjennomsnittskarakteren for deltakerne i Ny GIV var 2,75 i de nevnte fagene, er gjennomsnittet 3,81 på skolene som ikke var med i Ny GIV. Ny GIV-elever som både fikk opplæring i lesing/skriving og regning, hadde gjennomsnittlig litt dårligere karakterer enn Ny GIV-elever som kun fikk opplæring i regning eller kun i lesing/skriving.

Tabell 8.6 viser hvordan Ny GIV-elevenes karakterer fordeler seg før de startet med intensivopplæringen. Med utgangspunkt i karakteropplysninger fra skolene som ikke deltok i Ny GIV, har vi rangert elevene etter hvilket karaktergjennomsnitt de hadde og deretter fordelt elevene i ti omtrent like store grupper (desiler). I tabellen er Ny GIV-elevene fordelt etter hvilken desil de tilhører ut fra gjennomsnittlig karakter i åtte fag.

Tabell 8.6. Andel av Ny GIV-elevene som er plassert i ulike desiler basert på gjennomsnitt av karakterer (etter 1. termin) i åtte fag for alle avgangselever ved skoler som ikke var med i Ny GIV skoleåret 2010/11. Prosent.

Desiler og (karakterspenn)	Totalt elever skoler u/Ny GIV	Totalt Ny GIV- elever	Ny GIV-elever som har fått intensivopplæring i ...		
			regning og lesing/ skrivning	kun regning	kun lesing/ skrivning
1 (1,0 - 2,5)	10	39	50	17	29
2 (2,5 - 2,9)	9	27	27	23	30
3 (2,9 - 3,3)	8	15	12	20	17
4 (3,3 - 3,5)	12	12	7	21	15
5 (3,5 - 3,8)	10	4	2	8	6
6 (3,8 - 4,1)	10	2	1	5	3
7 (4,1 - 4,4)	10	1	0,2	4	0,9
8 (4,4 - 4,6)	13	0,4	0	2	0
9 (4,6 - 5,0)	8	0,1	0	0	0,5
10 (5,0 - 6,0)	11	0	0	0	0
Totalt	100	100	100	100	100
N	38 620	1 814	1 121	462	213
Gjennomsnitts- karakter (åtte fag)	3,81	2,75	2,59	3,08	2,86

Som det framgår er Ny GIV-elevene betydelig overrepresentert i gruppen med de ti prosent dårligste karakterene, det vil si et karaktergjennomsnitt på 2,5 eller dårligere i de åtte fagene. Nærmere 40 prosent av Ny GIV-elevene hadde et karakternivå innenfor dette karakterspennet. Dette betyr at det er fire ganger så mange Ny GIV-elever i nederste desil sammenliknet med hele karakterfordelingen på skoler som ikke var med i Ny GIV. I og med at målgruppen for Ny GIV i utgangspunktet er de ti prosent svakest presterende elevene etter 1. termin i 10.trinn, er denne andelen likevel lavere enn det en skulle forvente. Tar vi i tillegg med den nest laveste desilen finner vi at 66 prosent av Ny GIV-elevene ble rekruttert blant de 20 prosentene med de svakeste prestasjonene midtveis i 10. trinn. En ikke utbetydelig andel av Ny GIV-elevene (20 prosent) hadde et karaktersnitt over 3,3 (nivået som skiller de 30 prosentene med dårligst karakterer fra de 70 prosent med best karakterer blant elever flest). Analysen viser altså at mange Ny GIV-elever hadde en god del bedre karakterer enn det som tilsvarer karaktergjennomsnittet for de ti prosentene som presterer svakest blant elever flest.

Tabellen viser videre at de som kun fikk intensivopplæring i regning eller kun i lesing/skriving, er overrepresentert blant Ny GIV-elever med et karaktersnitt på 3,3 eller bedre etter første termin. Hele 40 prosent av elever som kun fikk intensivopplæring i regning har 3,3 i snitt eller bedre, mot 25 prosent i gruppa som kun har fått intensivopplæring i lesing/skriving og kun ti prosent blant Ny GIV-elever som fikk opplæring i alle tre ferdigheter.

Siden tallene over er basert på et gjennomsnitt av karakterer i flere fag, sier de lite om elevenes prestasjoner i fag som ligger nærmest de ferdighetene som intensivopplæringen var rettet mot. Vi skal derfor gå over til å se på enkeltkarakterer i matematikk og norsk (hovedmål skriftlig) for seg.

Tabell 8.7. Karakterer i matematikk ved 1. termin i 10. trinn blant elever som fikk intensivopplæring våren 2011 (N=1 585). Prosent.

Karakterer	Totalt elever skoler u/Ny GIV	Totalt Ny GIV-elever	Ny GIV-elever som har fått intensivopplæring i ...		
			regning og lesing/skriving	kun regning	kun lesing/skriving
1	2	8	9	9	2
2	21	68	70	77	37
3	29	20	19	13	40
4	26	3	1	0,7	14
5	17	0,8	0,2	0	6
6	3	0,1	0,1	0	0,5
Mangler karakter	3	0,5	0,8	0,4	0,9
Totalt	100	100	100	100	100
N	39 112	1 792	1 118	461	213
Gjennomsnitt	3,46	2,20	2,13	2,05	2,86

Tabell 8.7 viser først andelen som har fått ulike karakterer i matematikk etter 1. termin. Første kolonne viser karakterfordelingen på skoler som ikke var med i Ny GIV. Andre kolonne viser fordelingen blant Ny GIV-elevene. De tre kolonnene lengst til høyre skiller mellom Ny GIV-elever som har fått intensivopplæring i ulike ferdigheter.

Blant Ny GIV-elevene har klart flest fått karakteren to i matematikk. Disse utgjør 68 prosent, mens åtte prosent hadde karakteren én i matematikk før de startet intensivopplæringen. Totalt var det dermed 76 prosent av Ny GIV-elevene som hadde én eller to i matematikk etter første termin i 10. trinn, mot 23 prosent blant elever flest på skoler uten Ny GIV. Elever med karakteren tre eller bedre i matematikk, omfattet 24 prosent (hver fjerde) av deltakerne i intensivopplæringen, mens bare 0,5 prosent av Ny GIV-elevene manglet karakter (det vil si at de enten ikke ble vurdert eller de var fritatt).

Det er rimelig å forvente at det særlig var de som fikk opplæring i regning som hadde de svakeste terminkarakterene i matematikk. Tabellen viser i tråd med dette en betydelig forskjell i matematikkarakterer mellom de Ny GIV-elever som utelukkende fikk lese-/skriveopplæring og de som fikk opplæring i regning (enten alene eller sammen med lese-/skriveopplæring). Blant Ny GIV-elevene som kun fikk intensivopplæring i lesing/skriving, hadde i underkant av 40 prosent karakterene én eller to i matematikk, mens

det samme gjaldt 86 prosent blant de som kun fikk regneopplæring og 79 prosent blant de som fikk opplæring i alle tre emner.

Selv om elever som fikk regneopplæring i all hovedsak hadde de aller dårligste karakterene i matematikk etter 1. termin, hadde også nærmere én av fem blant de som fikk regneopplæring karakteren tre eller bedre i matematikk (før tiltaket ble satt i gang). En forklaring kan være at en del Ny GIV-elever er plukket ut til tiltaket på bakgrunn av andre karakterer enn matematikk, men likevel har fått intensivopplæring i denne ferdigheten. At andelen med karakterer tre eller høyere er større blant de som har fått intensivopplæring i alle tre ferdigheter enn de som kun har fått opplæring i regning, støtter en slik antagelse.

Tabell 8.8 viser videre karakterfordelinger (etter første termin) i norsk hovedmål skriftlig. Igjen sammenlignes Ny GIV-elevenes karakterer med karakterfordelingen blant avgangselever flest på skoler som ikke var med i Ny GIV, samt at det skilles mellom Ny GIV-elever som fikk opplæring i ulike ferdigheter.

Tabell 8.8. Karakterer i norsk hovedmål, skriftlig ved 1. termin i 10. trinn blant elever som fikk intensivopplæring våren 2011 (N=1 585). Prosent.

Karakterer	Totalt elever skoler u/Ny GIV	Totalt Ny GIV-elever	Ny GIV-elever som har fått intensivopplæring i ...		
			regning og lesing/ skrivning	kun regning	kun lesing/ skrivning
1	0,5	1	1	0,4	3
2	9	33	38	10	55
3	30	51	52	56	40
4	36	12	7	29	2
5	20	1	0,2	4	0
6	2	0	0	0	0
Mangler karakter	3,1	0,9	1,3	0,2	0
Totalt	100	100	100	100	100
N	38 999	1 759	1 101	455	203
Gjennomsnitt	3,73	2,79	2,67	3,26	2,41

Vi ser at kun én prosent av Ny GIV-elevene hadde laveste karakter i norsk, mens 33 prosent hadde karakteren to. Blant elever flest fikk i underkant av ti prosent like dårlige karakterer. Den mest vanlige karakteren blant

Ny GIV-elevene var imidlertid tre. 51 prosent hadde tre i norsk før intensivopplæringen, mens 12 prosent hadde karakteren fire og én prosent karakteren fem. Ingen av elevene hadde seks.

Når det gjelder karakteren i norsk, går det et tydelig skille mellom de som utelukkende fikk opplæring i regning og de som fikk lese-/skriveopplæring, enten alene eller sammen med regneopplæringen. Blant elever som kun fikk lese-/skriveopplæring, hadde flertallet av elevene (58 prosent) karakterene én eller to, mens dette gjaldt nærmere 40 prosent blant elever som både fikk opplæring i lesing/skriving og i regning, og kun ti prosent blant de som utelukkende deltok i regneopplæringen. Likevel var det også blant elever som fikk lese-/skriveopplæring en ikke ubetydelig andel som fikk karakteren tre eller bedre i norsk hovedmål etter første termin. Dette gjaldt flertallet av Ny GIV-elevene som fikk undervisning i alle tre ferdigheter, og 42 prosent blant de som kun fikk opplæring i lesing/skriving.

Det er rimelig å forvente at noen elever som har tre i norsk har et gjennomsnittlig karakternivå som plasserer dem blant de ti prosent svakeste elevene ved skolen eller i kommunen. Trolig ligger også mange av Ny GIV-elevene med karakteren tre i den nedre delen av dette karakternivået. Like fullt viser resultatet fra tabell 8.7 at en del elever som har deltatt i lese-/skriveopplæringen ikke var blant de ti prosent svakeste målt ut fra lærernes vurdering av elevenes skriftlige prestasjoner i norsk hovedmål. Samlet tyder analysene av karakterer etter første termin på at deltakerne i Ny GIV ble rekruttert fra et bredere prestasjonsskikt av elevene enn det som opprinnelig var intensjonen med tiltaket.

Karakterutvikling – første termin til standpunkt

Intensivopplæringen i regi av Ny GIV skal øke elevenes skolemotivasjon, samt styrke grunnleggende ferdigheter i regning, lesing og skriving. Har karakterutviklingen i perioden hvor tiltaket har vart vært bedre for Ny GIV-elever enn for elever (totalt) på skoler som ikke var med i Ny GIV? Vi vil tilnærme oss dette spørsmålet gjennom å studere endringer i karakterer fra første termin til standpunkt – etter at elevene var ferdig med hele grunnskolen.

Tabell 8.9. Karaktersnitt åtte fagkarakterer ved 1. termin i 10. trinn og ved standpunkt

Karaktersnitt åtte fagkarakterer	Elever på skoler u/ Ny GIV	Totalt Ny GIV- elever	Begge deler	Kun regning	Kun lesing/ skrivning
Første termin	3,82	2,75	2,60	3,08	2,86
Standpunkt	3,97	2,85	2,70	3,18	2,97
Karakterutvikling	0,15	0,10	0,10	0,10	0,11
T	-111,81 ***	-16,01 ***	-13,07 ***	-7,52 ***	-5,16 ***
N	38 406	1 813	1121	461	213

Note: T-testen viser om det er statistisk signifikante forskjeller i gjennomsnittet for første termin og for standpunkt. Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***)

Som et utgangspunkt har vi i tabell 8.9 sammenliknet Ny GIV-elevenes karaktergjennomsnitt på disse to tidspunktene, med karaktergjennomsnittene på skoler som ikke deltok i Ny GIV. I kolonnene lengst til høyre gjengis tilsvarende tall for Ny GIV-elever som har mottatt intensivopplæring i ulike typer ferdigheter.

Resultatene viser at Ny GIV-elevene i gjennomsnitt gikk fram fra 2,75 før tiltaket til 2,85 etter tiltaksperioden. Framgangen er altså på 0,10 karakterpoeng. Bak dette tallet vil det selvsagt være noen som går tilbake, noen som går fram og mange vil opprettholde terminkarakterene sine. Som et gjennomsnitt kan vi likevel tolke dette tallet i retning av at 10 av 100 elever som har deltatt i Ny GIV gikk fram én karakter i alle disse åtte fagene. Denne framgangen er omtrent den samme uavhengig av om elevene har fått regne- og/eller skriveopplæring.

Karaktergjennomsnittet ved første termin på de skolene som ikke deltok i Ny GIV våren 2011, var 3,82. Gjennomsnittet for standpunkt var derimot 3,97 og viser en framgang på 0,15 karakterpoeng. Selv om både Ny GIV-elever og elever generelt forbedret sine karakterer i løpet av siste halvdel av 10. trinn, er den relative framgangen 0,05 karakterpoeng lavere blant Ny GIV-elevene.

Før vi gjør en vurdering av hva dette tallet innebærer, er det nødvendig med noen presiseringer. Et viktig poeng er at vi så langt har sammenliknet en relativt karaktersvak gruppe (Ny GIV-elevene) med elever som fordeler seg langs hele karakterskalaen. Når vi går nærmere inn i dataene, ser vi at det generelt er slik at karakterframgangen i løpet av andre halvdel av 10. trinn er

høyere desto bedre utgangspunkt elevene hadde ved terminoppgjøret. For eksempel er det slik at elever som ved 1. termin hadde fire i gjennomsnitt, økte sine gjennomsnittskarakterer i disse fagene med 0,17 poeng. For elever med tre i gjennomsnitt var økningen 0,13 og elever med to i gjennomsnitt økte karakterene sine med 0,11 poeng. Det kan være mange grunner til at det er slik. Det viktige i denne sammenheng er at en direkte sammenlikning mellom Ny GIV-elever og elever generelt, gir et fordreid inntrykk av forskjellene, siden Ny GIV-elevene starter med et svakere utgangspunkt. Derfor har vi gjennomført analyser hvor vi justerer for elevenes utgangskarakterer. Logikken er at vi sammenlikner Ny GIV-elever med «sammenlignbare» elever på skoler som ikke var med i Ny GIV (dvs. elever som hadde det samme karakternivået ved 1. termin), og undersøker innenfor hvert av disse nivåene hvor stor forskjell det er mellom de to gruppene når det gjelder endring i karakterer. Til disse analysene brukes ordinære regresjonsteknikker.

Karakterutvikling justert for utgangskarakterene før tiltaket

Tabell 8.10 viser resultatene fra et sett med regresjonsanalyser, der vi har undersøkt åtte fagkarakterer og gjennomsnittet av disse karakterene¹². De to første tallkolonnene angir den generelle endringen i karakterpoeng blant elever på skoler som ikke var med i Ny GIV og blant elever som var med i tiltaket. Disse tallene tilsvarer forskjellene mellom karaktergjennomsnittene vi viste under forrige punkt (tabell 8.10). Tredje kolonne angir differansen mellom endringen i karakterpoeng blant Ny GIV-elevene og endringen blant elever flest, fra første termin til standpunkt. Tallene i den fjerde kolonnen viser hvor stor denne differansen er når vi tar hensyn til at Ny GIV-elevenes utgangskarakter (karakterer etter første termin) er lavere enn det som er tilfelle for elever generelt. Disse tallene er altså basert på regresjonsanalysene og angir regresjonskoeffisienten for variabelen som skiller elever som deltok og ikke deltok i Ny GIV i en modell hvor det er kontrollert for karakterer før

---

¹² Karaktergjennomsnittet er basert på karakterer i fagene matematikk, norsk skriftlig og muntlig, engelsk skriftlig og muntlig, naturfag, samfunnsfag og RLE. Når vi har beregnet gjennomsnittskaracteren, er det beregnet ut i fra de fagene vi har karakteropplysninger om. Analyser der vi kun har beregnet gjennomsnitt for elever som har karakterer i sju eller flere fag, viser omtrent tilsvarende resultater som tabell 8.11.

Ny GIV ble igangsatt. Kolonnene lengst til høyre gjengir ulike statistiske mål som sier noe om usikkerheten i de estimatene vi får gjennom regresjonsanalysen og hvorvidt den justerte differansen er statistisk forskjellig fra null.

Tabell 8.10 Endring i karakterer blant elever på skoler uten Ny GIV og blant elever som deltok i Ny GIV våren 2011.

	Endring i karakter		Differanse		Statistiske mål på justert differanse		
	Ikke Ny GIV-elever	Ny GIV-elever	Ujustert	Justert	Se diff	t	Sig.nivå
Gjennomsnitt av 8 fagkarakterer	0,15	0,10	-0,05	-0,02	0,01	-3,67	***
Matematikk	0,11	0,12	0,01	0,04	0,01	2,50	**
Norsk skriftlig	0,15	0,11	-0,04	-0,01	0,01	-0,36	p=0,70
Norsk muntlig	0,15	0,09	-0,06	-0,02	0,02	-1,33	p=0,19
Engelsk skriftlig	0,13	0,10	-0,03	0,00	0,01	-0,15	p=0,89
Engelsk muntlig	0,16	0,10	-0,06	-0,04	0,01	-2,64	**
Samfunnsfag	0,16	0,10	-0,06	-0,04	0,02	-2,44	*
Naturfag	0,15	0,12	-0,03	-0,02	0,02	-1,33	p=0,19
RLE	0,20	0,10	-0,09	-0,09	0,02	-5,56	***
N	38 406	1 813					

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*), $p < 0,10$ (+)

Justert differanse innebærer at en sammenlikner tiltaks- og kontrollgruppen etter at det er justert for at disse to gruppene har ulike karakterer forut for tiltaket. Estimatet for justert differanse med tilhørende statistiske mål er basert på ordinære lineære regresjonsanalyser.

De viktigste tallene i tabell 8.10 er altså den justerte differansen (i karakterendring) mellom de som deltok i tiltaket og de som ikke gjorde det. En sammenlikning av kolonne tre og fire viser at den ujusterte forskjellen på nærmere 0,05 karakterpoeng som vi fant i de første analysene, reduseres til omtrent 0,02 poeng når vi justerer for elevenes utgangskarakterer. At Ny GIV-elevene starter ut med dårligere karakterer forklarer altså en god del, men ikke alt. Fortsatt er det slik at disse elevene har en karakterutvikling som er om lag 0,02 poeng svakere enn elever som gikk på skolene som ikke deltok i tiltaket. Sagt på en annen måte: mens 15 av 100 elever generelt øker fagkarakterene sine med en enhet, gjelder det samme for 13 av 100 elever som deltok i intensivopplæringen – når vi sammenlikner elever som hadde

tilsvarende karakterer i forkant av opplæringsperioden¹³. Forskjellen mellom disse to gruppene er statistisk signifikant.

Dette generelle bildet blir noe nyansert når vi studerer endring i ulike fagkarakterer. I matematikk er den generelle framgangen noe mindre enn i andre fag. I gjennomsnitt øker elevene matematikk-karakteren sin med 0,11 poeng. For Ny GIV-elevne har økningen vært større, og når vi justerer for elevenes karakterer ved første termin er det en positiv forskjell til fordel for elevene som deltok i intensivopplæringen. Forskjellen er på 0,035 poeng og er klart statistisk signifikant. Dette betyr at mens 11 av 100 elever på skoler utenfor tiltaket har gått fram en karakter i matematikk, gjaldt det samme 15 av 100 Ny GIV-elever.

Karakterutviklingen i norsk hovedmål skriftlig og i norsk muntlig er derimot nokså lik for Ny GIV-elever og andre elever. I begge disse fagene går i gjennomsnitt 15 av 100 elever fram en karakter. Heller ikke i engelsk skriftlig og i naturfag er det mulig å påvise noen signifikante forskjeller i karakterutvikling avhengig av om elevene har deltatt i intensivopplæringen eller ikke.

I tre fag er det derimot mindre framgang for elevene i Ny GIV. Størst forskjell er det i RLE, der det generelt er slik at 20 av 100 elever øker med en karakter, mens det samme kun gjelder 10 av 100 Ny GIV-elever. Også i engelsk muntlig og i samfunnsfag er det signifikant mindre framgang for Ny GIV-elever enn for andre, men forskjellene er ikke så markerte som i RLE-faget.

Oppsummert viser regresjonsanalysene at elever som deltok i intensivopplæringen *samlet sett* hadde mindre framgang karaktermessig, enn elever med tilsvarende karakternivå på skoler som ikke deltok i Ny GIV. Samtidig har vi dokumentert ulikheter mellom fagene. Det kan være flere grunner til at Ny GIV-elevne har mindre framgang i RLE, samfunnsfag og engelsk muntlig. For det første er det mulig at vår justering for karakterer etter første

---

¹³ Denne beregningen er modellert ut fra en tenkt situasjon der Ny GIV-elevenes karakterer var fordelt likt som elever generelt. Denne forutsetningen er selvfølgelig ikke reell, siden tiltaket per definisjon er rettet mot prestasjonssvake elever. Når vi likevel foretar en slik analyse, er det fordi sammenlikningen gir et mer realistisk bilde av Ny GIV-elevenes relative prestasjonsutvikling.

termin ikke fanger opp kjennetegn ved Ny GIV-elevene som har betydning for karakterutviklingen. Vi vet for eksempel at det er en del av Ny GIV-elevene som ikke var helt i målgruppen for tiltaket sett i forhold til karakterer etter første termin. 20 prosent av Ny GIV-elevene hadde et karaktersnitt (basert på åtte fagkarakterer) som lå over 3,3 etter første termin. Når disse elevene likevel ble valgt ut til tiltaket, er det kanskje grunn til å tro at de enten befant seg blant de «svakeste elevene» med et slikt karaktersnitt eller at de hadde tilleggsproblemer (f.eks. lav motivasjon og mye fravær) som gjorde det vanskeligere for dem å forbedre karakterene enn det som var tilfelle for elever flest med et tilsvarende utgangspunkt.

En annen mulighet er at tiltaket faktisk har styrket elevenes prestasjoner i lesing, skriving og regning, men at dette har skjedd på bekostning av innsatsen i andre fag. Enten ved at elevene har mistet undervisning i disse fagene, eller ved at de har lagt relativt flere ressurser inn i arbeidet med matematikk og derfor har hatt mindre tid å bruke på hjemmeoppgaver og prøver knyttet til andre fag. Hvorvidt dette har vært tilfelle, er vanskelig å si ut fra de dataene som foreligger.

Det er også vanskelig å si noe sikkert om hvorfor intensivopplæringen er knyttet til en relativt større framgang i matematikk enn i norsk. Hvis vi skal spekulere kan en mulighet være at det er en tettere forbindelse mellom regneferdigheter og det å prestere godt i matematikk, enn det er mellom grunnleggende lese- og skriveferdigheter og prestasjoner i norskfaget. Sannsynligvis er norskkarakteren basert på langt mer enn grunnleggende ferdigheter i lesing/skriving, mens det er grunn til å tro at en forbedring av grunnleggende regneferdigheter faktisk vil bedre prestasjonene i matematikkfaget – i hvert fall for de elevene som i utgangspunktet har de svakeste prestasjonene. På den annen side er det også mulig det å gi intensivopplæring over en relativt kort periode på slutten av 10. trinn, er bedre egnet til å øke elevenes prestasjoner i regning, enn til å bøte på lese- og skriveproblemer blant elever som sliter med dette.

Karakterutvikling og opplæringstilbudet

I hvilken grad varierer Ny GIV-elevenes karakterutvikling med det tilbudet elevene har fått, og i hvilken grad varierer utviklingen med hvordan intensiv-

opplæringen ble organisert på skolene? Spørsmålet undersøkes gjennom å se på endring fra første termin til standpunkt for 1) karaktergjennomsnittet for åtte fag, 2) matematikk-karakteren og 3) endring i karakteren for norsk hovedmål, skriftlig. I tabell 8.11 sammenliknes først karakterutviklingen til elever som både fikk regne- og lese-/skriveopplæring med karakterutviklingen til elever som kun fikk opplæring i regning, og deretter med elever som kun fikk opplæring i lesing/skriving. Tallene som presenteres er hentet fra tilsvarende regresjonsanalyser som ovenfor, der vi altså har justert for at elevene har ulikt karakterutgangspunkt i forkant av opplæringsperioden. I motsetning til ovenfor, omfatter analysene kun Ny GIV-elever og referansegruppa er elever som har fått opplæring i flere ferdigheter.

Tabell 8.11. Estimert endring i karakterer gjennom vårsemesteret 2011 etter hva slags type intensivopplæring elevene har deltatt i. Karaktergjennomsnitt i åtte fag, matematikk og norsk hovedmål skriftlig

	Gjennomsnitt 8 fag	Matematikk	Norsk hovedmål skriftlig	N
<i>Type opplæringstilbud</i>				
Både regne- og lese- /skriveopplæring (ref.gruppe)	0,11	0,07	0,13	1 121
Kun regneopplæring	0,11 IS	0,26 ***	0,02 **	462
Kun lese-/skriveopplæring	0,11 IS	-0,03 *	0,27 **	213

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*), $p < 0,10$ (+)

Estimatene er basert på ordinære lineære regresjonsanalyser. Forskjellene mellom elever som har fått opplæring i alle tre ferdigheter og elever som kun har fått opplæring i regning eller lesing/skrivinger justert for at disse to gruppene hadde ulikt karaktergjennomsnitt ved første termin.

Endringen i gjennomsnittsskarakteren fra første termin til standpunkt er omtrent lik for Ny GIV-elever som fikk opplæring i alle tre ferdigheter og elever som bare fikk ett av tilbudene (ingen signifikante forskjeller). Derimot er den gjennomsnittlige økningen i matematikk-karakterene fra første termin til standpunkt, signifikant høyere blant elever som kun fikk opplæring i regning, sammenlignet med elever som fikk opplæring i alle tre ferdigheter. Den gjennomsnittlige framgangen i matematikk til elever som kun fikk opplæring i lesing/skriving, var imidlertid noe lavere enn for elever i referansegruppa.

Tilsvarende finner vi at elever som kun har fått intensivopplæring i lesing/skriving går mest fram i norsk, mens elever som kun har fått

intensivopplæring i regning går minst fram. Dette gjelder altså også etter at det er justert for elevenes gjennomsnittlige utgangskarakterer i åtte fag.

I tabell 8.12 undersøkes det videre om karakterutviklingen varierer i forhold til hvordan tiltaket er implementert på skolene.

Tabell 8.12. Estimert endring i karakterer etter ulike måter å organisere intensivopplæringen på. (flernivå)

	Endring karaktersnitt	Endring matematikk	Endring norsk	N
Skolekontrakt (ref.)	0,10	0,10	0,11	1 806
Ikke skolekontrakt	0,07	0,07	0,09	75
Både karakter og læreranbefalinger (ref)	0,10	0,08	0,12	735
Valgt kun på bakgrunn av karakterer	0,08	0,13	0,06	254
Valgt kun på bakgrunn av læreranbefalinger	0,11	0,16	0,12	451
Varighet (ref. <13 uker)	0,08	0,05	0,08	768
13-16 uker	0,14 *	0,18 *	0,15 +	490
16-18 uker	0,09	0,14	0,07	281
> 18 uker	0,13	0,20 *	0,22 *	184
Undervisning i grupper (ref.)	0,10	0,11	0,12	1 302
I ordinære klasser	0,10	0,14	0,08	139
Innenfor timeplan (ref.)	0,11	0,10	0,12	976
Utenfor timeplan	0,09	0,10	0,09	464
De fleste timene er ikke tatt fra norsk/matematikk (ref.)	0,10	0,11	0,10	936
Tatt hovedsakelig fra norsk/matematikk timer	0,12	0,09	0,16	505

Note: Signifikansnivå angitt ved $p < 0,001$ (***), $p < 0,01$ (**), $p < 0,05$ (*), $p < 0,10$ (+)

Estimatene er basert på lineære flernivåregresjonsanalyser. Forskjellene er justert for karaktergjennomsnitt ved første termin.

Vi har sett på om elevene har kontrakt med skolen eller ikke og på varighet av intensivopplæringen. Disse opplysningene er hentet fra elevregisteret. I tillegg har vi sett på fire variabler som beskriver organiseringen av undervisningen som er hentet fra skolelederundersøkelsen. Det gjelder kriterier for valg av elever til intensivopplæringen, om noe av Ny Giv-undervisningen har foregått i tillegg til ordinær timeplan, om undervisningen har foregått i egne grupper eller i ordinære klasser, og hvilke fag Ny GIV-timene har vært tatt fra. Tradisjonelle regresjonsanalyser tar ikke hensyn til at elever som går på

samme skoler vanligvis er likere hverandre og har vært utsatt for et likere undervisningsopplegg enn elever som går på forskjellige skoler. For å ivareta tonivåstrukturen i dataene (skole- og elevnivået) har vi derfor brukt flernivåanalyseteknikker.

Generelt er det få signifikante effekter av «organiseringvariablene» vi har undersøkt. Kun når det gjelder varighet av tiltaket finner vi signifikante effekter på et 0,05 nivå. Karakterøkning fra første termin til standpunkt er høyere for elever som fikk mer enn 13 uker intensivopplæring, sammenlignet med elever som fikk opplæring færre uker. Dette gjelder både når vi ser på gjennomsnittlig karakterøkning i åtte fag og når vi ser på matematikk- og norskkarakterene. Elever som fikk opplæring mellom 13 og 16 uker har størst framgang når vi ser på gjennomsnittet av åtte fag, mens elever som fikk mer enn 18 uker opplæring har omtrent like stor eller større framgang, når vi ser på matematikk- og norskkarakterene for seg.

9 Avslutning

Formålet med rapporten har vært å gi en bred beskrivelse av ulike erfaringer med den første fasen av Overgangsprosjektet innen Ny GIV. Rapporten gir for det første en oversikt over hvordan elever, lærere og skoleledere vurderer intensivopplæringen. For det andre beskriver rapporten hvordan tiltaket har vært organisert og implementert på skolene. For det tredje har vi sett på hva som kjennetegner elevene som deltok i intensivopplæringen. Kartleggingen er basert på spørreundersøkelser til elever, lærere og skoleledere, og på et elevregister over samtlige elever som deltok i Ny GIV våren 2011. Det er også innhentet informasjon fra fylkene om sommerferieaktiviteter i overgangen mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring.

Tidsperioden fra oppstart av prosjektet til datainnsamlingen måtte avsluttes har vært svært kort. I tillegg har det vært nødvendig å legge datainnsamlingen til en periode i skoleåret som er særlig hektisk for skolene. Dette har skapt ekstra utfordringer for gjennomføringen av spørreskjemaundersøkelsene rettet mot elever, lærere og skoleledere. I løpet av 7–8 uker skulle kontaktinformasjon til skolene innhentes, deltagende skoler skulle rekrutteres, elevenes foreldre skulle informeres og spørreskjemaer skulle utarbeides, i tillegg til selve gjennomføringen av undersøkelsene.

De 603 elevene som deltok i elevundersøkelsen utgjør om lag 60 prosent av Ny GIV-elevene på skoler som deltok i kartleggingen, mens deltagende Ny GIV-lærere utgjør 67 prosent av Ny GIV-lærerne på skolene. Blant lærere som ikke selv underviste i Ny GIV var oppslutningen om undersøkelsen 44 prosent. Fordi skolelederundersøkelsen skulle kobles til elevregisteret ble det foretatt en ekstra oppfølging av de som ikke hadde svart ved skolestart høsten 2011. Skolelederundersøkelsen dekker derfor 88 prosent av alle skoleledere ved skoler som var med i tiltaket skoleåret 2010/11.

En sammenligning av kjennetegn (som kjønn og undervisningstilbud) ved elevene som deltok i elevundersøkelsen og kjennetegn ved elevene i elevregisteret, tyder på at de 603 elevene som deltok i spørreundersøkelsen er representative for Ny GIV-elever flest.

I dette avsluttende kapittelet vil vi trekke fram noen hovedfunn og komme med noen foreløpige konklusjoner av det arbeidet som er gjort. Vi vil understreke at rapporten må sees i sammenheng med at det fra 2012 skal gjennomføres en omfattende forskningsbasert evaluering av Overgangsprosjektet i Ny GIV. Den kommende evalueringen vil gi et langt bedre grunnlag for å gå inn i mange av de spørsmålene som vi har behandlet mer overflatisk i denne kartleggingen. Vi mener likevel at rapporten gir et godt grunnlag for å diskutere mottagelsen av tiltaket blant elever, lærere og skoleledere, samt at den gir et fundament som den videre evalueringen av Ny GIV kan bygge på.

De viktigste funnene i rapporten er som følger:

- 1) Tiltaket ble tatt godt i mot av både elever, lærere og skoleledere
- 2) Rekrutteringen av elever har vært bredere enn intensjonen
- 3) Samlet har karakterene økt noe mer blant elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV, men dette varierer i forhold til fag

Godt mottatt av elever, lærere og skoleledere

Det store flertallet av elever, lærere og skoleledere som var involvert i intensivopplæringen, sluttet opp om tiltaket. Forventningene i forkant var høye, og de fleste av elevene, lærerne og skolelederne mente at dette var et tiltak som ville forbedre skolemotivasjon og prestasjoner blant elever i målgruppa. Også etter at tiltaket var implementert på skolene var vurderingene at tiltaket hadde fungert etter intensjonen. Det er bare et mindretall av elevene som sier at de ikke har blitt flinkere på skolen, og flertallet forteller om økt motivasjon for å jobbe med skolearbeidet. Samtidig har få elever opplevd negative konsekvenser og stigmatisering.

Selv om flertallet blant lærerne og skolelederne mener at tiltaket ikke har fungert etter intensjonen for *alle eller de fleste* elevene, oppfattet det store flertallet at – i hvert fall en del av elevene – var mer motivert og presterte bedre i ferdighetene de fikk intensivopplæring i. De var samtidig mer usikre på om tiltaket hadde effekter på skoleprestasjonene ut over fagene norsk og matematikk.

Det er ellers verd å merke seg at et stort flertall av lærerne mente tiltaket begynte for sent. En god del mente at tiltaket burde begynne allerede før elevene kommer i gang med det siste året i grunnskolen. Det var videre slik at lærere som ikke selv underviste i intensivopplæringen mente det var lettere å undervise resten av klassen når Ny GIV-elevne ble tatt ut i enkelte timer.

Bredere rekruttering enn intensjonen

Intensjonen med tiltaket har vært å gi målrettet opplæring til de aller mest prestasjonssvake elevene i skolen. Sentrale føringer tilsier at elevene som befinner seg blant de ti prosent med dårligst karakterer etter første halvdel av 10. trinn, er målgruppa for intensivopplæringen. Samtidig er det lagt opp til at opplæringstilbudet er frivillig for elever/foreldre og at skolene må utvise et visst skjønn når gjelder hvilke elever som får tilbud om å delta.

Resultatene i denne rapporten tilsier at rekrutteringen av elever har vært langt bredere enn den opprinnelige målgruppen. Bare 40 prosent av Ny GIV-elevne tilhører «de ti prosent av elevene med svakest karakterer», og en betydelig andel har et karaktersnitt (i de teoretiske fagene) som ligger over 3,3. Dette betyr at mange av elevene som karaktermessig befinner seg blant de ti prosent svakeste ikke har deltatt i opplæringen, samtidig som mange av elevene i den «nest svakeste gruppen» har vært med.

Samtidig er det dokumentert en tydelig sammenheng mellom hvilke ferdigheter elevene har fått opplæring i og karakterer i enkeltfag. Elever som fikk opplæring i regning har de dårligste karakterene i matematikk, mens elever som fikk opplæring i lesing/skriving har de dårligste karakterene i norsk. Dette er i tråd med intensjonen, men mange av disse elevene har altså nokså gode karakterer i andre fag. Kanskje er dette elever som først og fremst har blitt trukket med fordi de trengte særskilt opplæring i grunnleggende ferdigheter som dekkes i intensivopplæringen, men som likevel hadde nokså gode faglige ferdigheter i fag som engelsk, samfunnsfag og naturfag?

Viktige spørsmål for den kommende evalueringen vil være å finne ut mer om hvilke elevene som er rekruttert til tiltaket, og hva slags konsekvenser den bredere rekrutteringen har for implementering av tiltaket på skolene og for elevens karakterutvikling.

En mulig årsak til den forholdsvis brede rekrutteringen av elever kan være at det er opp til kommunene å definere de ti prosent svakeste innen sin kommune. Vi har grunn til å tro at kriteriene for utvalg av elever ble tolket noe ulikt fra fylke til fylke og fra skole til skole. Rapporten viser for eksempel at noen fylker utelukkende forholdt seg til elevenes karakterer etter første termin, mens det i andre fylker var opp til skolene å vurdere hvilke elever som kunne ha nytte av tiltaket. Kanskje har denne typen skjønnsmessige vurderinger bidratt til at en del av de «nest svakeste» elevene fikk tilbudet framfor de «aller svakeste»? En annen forklaring kan være at deltagelsen i tiltaket var frivillig for elever og foresatte. Kanskje var det en del av de svakeste elevene som ikke ønsket å delta, slik at skolene måtte gå «høyere på lista» for å rekruttere nok elever til tiltaket? En tredje mulighet er at tiltaket i liten grad inkluderte elever som i utgangspunktet hadde krav på særskilt tilrettelagt opplæring, for eksempel gjennom spesialundervisning eller særskilt norskopplæring. Rapporten viser videre at to av tre elever som har deltatt i Ny GIV er gutter, og at elevgruppen har et betydelig høyere fravær på ungdomstrinnet enn andre elever.

Samlet har karakterene økt noe mer blant elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV, men dette varierer i forhold til fag

Elever som deltok i Ny GIV forbedret i gjennomsnitt karakterene sine med 0,10 karakterpoeng når vi sammenlikner karakterer i forkant av opplæringen med standpunkt-karakterene de oppnådde etter at intensivopplæringen ble avsluttet. Sammenliknet med elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV, er framgangen for Ny GIV-elevene relativt sett mindre. På disse skolene økte elevenes karakterer med 0,15 karakterpoeng. Halvparten av denne differansen forklares av at Ny GIV-elevene i utgangspunktet startet ut med dårligere karakterer. Blant elever med omtrent samme karakternivå etter første termin, viser beregningene at 13 av 100 Ny-GIV elever gikk fram én karakter i gjennomsnitt, mot 15 av 100 elever på skoler som ikke deltok i Ny GIV.

Resultatet er imidlertid mer nyansert når vi ser på enkeltkarakterer. For fire av åtte undersøkte fag var det ingen signifikant forskjeller i karakterframgangen mellom Ny GIV-elevene og elever (med tilsvarende utgangskarakterer) på andre skoler. Ny GIV-elevene gikk derimot mer fram i

matematikk, og mindre fram i RLE, samfunnsfag og i engelsk muntlig. Det at Ny GIV-elevene hadde noe mindre framgang i de sistnevnte fagene, gjør også at de *samlet sett* (basert på åtte fagkarakterer) hadde mindre framgang karaktermessig enn elever på skoler utenfor tiltaket.

En mulig tolkning er at intensivopplæringen ikke gir noen tilleggs-effekter i forhold til andre fag og at opplæringen snarere har gått på bekostning av læringen i enkelte fag, som for eksempel RLE. Uansett er dette en tolkning som ikke stemmer helt overens med det som kom fram gjennom spørreundersøkelsene. Få lærere som ikke underviste i intensivopplæringen, og få skoleledere, opplevde at denne gikk på bekostning av ordinær undervisning eller gikk utover vurderingsgrunnlaget for å sette standpunkt-karakterer i andre fag.

Hvordan kan vi så tolke det at karakterene har økt mer på skoler som ikke deltok i Ny GIV? Betyr det at tiltaket ikke har virket spesielt positivt for Ny GIV-elevenes læring? Rapporten gir ikke et entydig svar på disse spørsmålene. Vi har blant annet dokumentert varierende utfall for de ulike fagkarakterene. Resultatene indikerer at tiltaket, slik det er gjennomført, har virket positivt for elevenes matematikkarakterer, men ikke for norskfaget. Analysene antyder også negative effekter for noen andre fag.

Analysene gir imidlertid ikke grunnlag for å trekke en endelig konklusjon i forhold til effekter av intensivopplæringen på elevenes karakterutvikling. Det må understrekes at vi ikke kan være sikre på at vi har gode nok data til å avdekke kausale virkninger av tiltaket. For det første er det mulig at vi ikke har god nok kontroll med hvilke elever som har blitt plukket ut lokalt. Selv om vi har omfattende informasjon om hvilke karakterer de hadde forut for tiltaket, kan vi ikke vite sikkert om skolene systematisk har plukket ut et skjevt utvalg av elever innenfor hvert prestasjonsnivå. Dersom de systematisk har inkludert elever med størst utfordringer eller lavest motivasjon, vil dette kunne forklare en svakere progresjon totalt for Ny GIV-elevene, og Ny GIV-elevene ville altså ikke være direkte sammenlignbare med elever flest som har et tilsvarende karakterutgangspunkt etter termin 1.

På den annen side er det også en fare for at analysene underestimerer negative effekter av tiltaket hvis dersom det for eksempel er slik at skolene har valgt ut de mest motiverte elevene (innen hvert prestasjonsnivå) til tiltaket.

I tillegg til at Ny GIV-elevene kan være selektert på en måter vi ikke har informasjon om, er det også sannsynlig at skolene som deltok er noe skjevt rekruttert. Det bør derfor gjennomføres nærmere analyser av hvilke skoler som deltok i Ny GIV. Vi vet for eksempel at det ikke er tilfeldig hvilke skoler fylkeskommunene har invitert, og en kan ikke se bort i fra at dette har påvirket resultatene, uten at vi her kan si noe sikkert om retningen.

I den kommende evalueringen av Ny GIV bør det også innhentes karakteropplysninger fra flere år (også før tiltaket ble satt i gang), slik at Ny GIV-skolenes karakterutvikling kan sammenlignes med karakterutviklingen på ikke-Ny GIV-skoler over tid. Til slutt vil vi understreke at tiltaket er nokså nytt i norsk sammenheng og det er første gang noe slikt er gjennomført i stor skala. Det må også påpekes at tiltaket kom i gang etter at elevene hadde begynt i 10. trinn og etter at skolene hadde laget sine undervisningsplaner for skoleåret. For å implementert tiltaket ble skolene dermed nødt til å omrokkere seg. Det var også slik at lærere deltok i skoleringskurs kun kort tid før elevene skulle i gang med opplæringen. I en slik kontekst er det kanskje ikke å forvente de store effektene. I så fall er det grunn til å forvente bedre resultater i fase to og tre. Å få undersøkt dette og betydningen av seleksjon blir en viktig oppgave for den videre evalueringen av Ny GIV som starter i 2012.

Summary

Ny GIV is a three-year effort by the government to increase the completion rate in secondary education. This report is about the Transition Project (Overgangsprosjektet) in Ny GIV. The aim of the Transition Project is to increase students' prerequisite for the implementation of secondary education by providing the weakest performing students intensive training in basic reading, writing and arithmetic skills. The target group for intensive training is the 10 per cent with the lowest grades after the first period of tenth grade. In addition to intensive training the transition project include training and motivational activities during the summer holidays between tenth grade and upper secondary education.

The aim of the survey was to provide a broad description of how students, teachers and school management experienced the intensive training, how the training had been implemented in schools, and to create a register of students who participated in the program. It has also been a goal to do a first analysis of the Ny GIV-students school achievements – before and after intensive training.

The data collected consisted of three main parts: 1) questionnaires to students, teachers and school administrators who participated in the project, 2) collection of registered information about the Ny GIV-students to a student register and 3) a short questionnaire to county coordinators in the Transition Project on the implementation of summer activities organized by Ny GIV.

The report's main findings:

The project was well received on the participating schools. In advance, the vast majority of students, teachers and school administrators believed the intensive training would raise achievements in basic skills for participating students. Also after having completed the training most of the respondents expected that the training had effect on school achievements and motivation. At the same time, few students reported negative consequences and

stigmatization due to their participation in Ny GIV. Even though the project was well received and most teachers expected positive effects, a large majority also wanted the intensive training to start at an earlier date.

The target group for intensive training is the 10 per cent with the lowest grades after the first period of tenth grade. The analysis shows that only 40 percent of Ny GIV-students had a grade level equivalent to the grade level to the 10 percent weakest among most students (at schools that did not participate in Ny GIV). Hence, the recruitment of students to Ny GIV has been broader than the original intention. This indicates that some of the students that were actually among the 10 percent weakest did not participate in the intensive training, while some of the students in the "second-weakest group" was included. Reasons for this are likely complex, but may in part be due to the fact that participation in the project was voluntary and that schools and counties in many cases based the selection of students on subjective assessments.

Students who participated in Ny GIV had an average improvement in the last period of tenth grade of 0.10 grade points in eight subjects. This is a slightly lower rate of improvement than that of students (with similar grades) at schools that did not participate in Ny GIV. Still, it is difficult to draw any definite conclusions on the effects. First, the results are more nuanced when looking at individual subjects. Ny GIV-students had a higher average improvement in mathematics. In the subjects norwegian written and spoken, written english and science there were not significant differences between the Ny GIV-students and students at other schools, while the results showed a lower rate of improvement in RLE, social studies and English spoken among Ny GIV-students. Secondly, we may not have been able to control sufficiently for any bias in the selection of schools or students into the project.

The results in this the report must therefore be considered a first step in the evaluation of Ny GIV. A more comprehensive research-based evaluation of the Transition Project in Ny GIV will start in 2012. This next evaluation will provide better possibilities to go into many of the questions that we have treated more superficially in this report.

Referanser:

Markussen, Eifred (2009). *Videregående opplæring for (nesten) alle*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Markussen, Eifred, Frøseth, Mari Wigum, Lødding, Berit og Sandberg, Nina (2008). *Bortvalg og kompetanse. Gjennomføring, bortvalg og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring blant 9749 ungdommer som gikk ut av grunnskolen på Østlandet våren 2002. Hovedfunn, konklusjoner og implikasjoner fem år etter*. NIFU STEP Rapport/13.

Bakken, Anders og Dæhlen, Marianne (2011). *Valgmuligheter i ungdomsskolen. Erfaringer med de språklige fordypningsalternativene og forsøk med arbeidslivsfag*, NOVA Rapport 6/11.

Vedlegg 1: Svar på dispensasjonssøknad fra KD

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

NOVA – Norsk institutt for forskning
om oppvekst, velferd og aldring
Postboks 3223 Elisenberg
0208 OSLO

Deres ref
191/11/msl

Vår ref
201102357-/BAK

Dato
25.05.2011

Svar på søknad om dispensasjon fra taushetsplikt for forskningsformål

Kunnskapsdepartementet viser til søknad datert 11. mai 2011 om dispensasjon fra taushetsplikt i forbindelse med forskningsprosjektet ”Kartlegging av intensivopplæring i regi av Ny GIV-prosjektet”.

Forskningsprosjektet gjøres på oppdrag for Kunnskapsdepartementet, som ledd i evalueringen av Overgangsprosjektet i regjeringens satsing for økt gjennomføring i videregående opplæring, Ny GIV. Ifølge prosjektbeskrivelsen skal det gis en bred beskrivelse av erfaringene med intensivopplæring for elever med svake skoleprestasjoner i siste del av 10. trinn våren 2011. Prosjektet vil gi svar på hvilke elever som deltar i tiltaket, hvilke lærere som underviser og hvordan tiltaket er organisert. Det skal også gi svar på hvordan elever, lærere og skoleledere vurderer tiltaket. Prosjektet vil etablere en database med opplysninger om elever som deltar i intensivopplæringen, til bruk i den videre evalueringen av Ny GIV. Endelig rapport skal foreligge innen utgangen av 2011 og vil være utformet som en selvstendig forskningsrapport i NOVAs rapportserie.

I søknad om dispensasjon fra taushetsplikt viser NOVA til at forskningsprosjektet forutsetter at det etableres en database med opplysninger om samtlige elever som våren 2011 mottar intensivopplæring som tiltak i Overgangsprosjektet. Databasen skal inneholde opplysninger om elevens navn og skoletilhørighet, om eleven har kontrakt med skolen om deltakelse i prosjektet, i hvilket omfang eleven mottar intensivopplæring, fraværsopplysninger og elevens termin-, standpunkt- og eksamenskarakterer for alle fag på 10. trinn. I tillegg skal databasen inneholde opplysninger om hvordan tiltaket er organisert på den enkelte skolen, hvordan skoleledere vurderer tiltaket og hva som kjennetegner lærerne som har undervist elevene. Dette elevregisteret skal utformes slik at det på et senere tidspunkt skal være mulig å kople til data fra administrative registre som inneholder opplysninger om sosiodemografiske forhold, senere utdanningsforløp og arbeid. For å sikre at slike koplinger kan gjøres, må registeret inneholde navn på eleven, personnummer og skoletilhørighet. NOVA har bekreftet overfor departementet at forskningsfilen

skal avidentifiseres, slik at registeret ikke vil inneholde direkte personidentifiserende opplysninger. Koplingsnøkkelen skal oppbevares atskilt fra registeret.

For å få tilgang på de nødvendige opplysningene søkes det om at Utdanningsdirektoratet blir fritatt for taushetsplikt hva gjelder opplysninger om karakterer og fravær for elevene som deltar i prosjektet. Videre søker NOVA om at de aktører som besitter opplysninger om elevens navn, personnummer, skoletilhørighet, om eleven har kontrakt med skolen og omfanget av elevens intensivopplæring, fritas for eventuell taushetsplikt for disse opplysningene. Det framgår av prosjektbeskrivelsen at NOVA skal henvende seg til fylkeskommunal prosjektleder i Overgangsprosjektet for innhenting av disse opplysningene. Dersom denne ikke besitter opplysningene for hver av de deltakende elevene i det aktuelle fylket, vil kommunal prosjektleder eller skolen kontaktes direkte for utlevering av disse opplysningene. I praksis vil henvendelsen fra NOVA innebære forespørsel om lister med navn, personnummer og skoletilhørighet på deltakende elever, med opplysninger om intensivopplæringens omfang og eventuell kontrakt med skolen om deltakelse i prosjektet.

Kunnskapsdepartementets vurdering

Innledningsvis vil departementet bemerke at behandlingen av søknaden kun gjelder datagrunnlaget for forskningsprosjektets del 1, det såkalte elevregisteret.

Departementet vurderer det slik at informasjon om at en deltar i Overgangsprosjektet, kan være et personlig forhold en har krav på taushet om i henhold til forvaltningsloven § 13. Enhver opplysning det bes om at utleveres i forbindelse med elevens deltakelse i prosjektet, vil derfor kunne være taushetsbelagt i denne sammenheng.

Etter forvaltningsloven § 13d kan departementet når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser, bestemme at et forvaltningsorgan kan eller skal gi opplysninger til bruk for forskning, og at dette skal skje uten hinder av organets taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13. Fritak for taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13d er et unntak fra hovedregelen om at innhenting av opplysninger til bruk for forskning skal skje etter samtykke fra dem opplysningene gjelder. Det kan knyttes vilkår til vedtak om fritak for taushetsplikt.

Departementet mener at dispensasjon fra taushetsplikt i dette tilfellet vil være forenlig med kravene som oppstilles i forvaltningsloven § 13d. Det skal innhentes enkelte opplysninger som kan knyttes til den enkelte elev, hvilket gjør at prosjektet er inngripende sett ut fra hensynet til de registrertes personvern. Departementet er likevel av den oppfatning at det er rimelig å gi ut de omsøkte opplysningene. Det vises til at den samfunnsmessige nytteverdien av forskningsprosjektet synes særlig stor. Departementet har lagt vekt på at NOVA mener det vil være svært vanskelig å etablere et register som dekker forskningsoppdragets problemstillinger dersom det skal innhentes samtykke fra de registrerte. NOVA har erfart at det er krevende å samle inn samtykkeerklæringer fra foresatte i skolen.

Videre er prosjektet avhengig av et så fullstendig datamateriale som mulig. Det anføres at hvis undersøkelsen skal basere seg på samtykke, tilsier tidligere erfaring med spørreundersøkelser at svarprosenten blir lav. Dette anser man at vesentlig vil forringe verdien av undersøkelsene. Hvis prosjektet skal kunne realisere sin målsetning, forutsetter dette at man kan basere datainnsamlingen på en dispensasjon fra taushetsplikt i motsetning til samtykke. Den enkelte elev vil ikke direkte få nytte av forskningsprosjektet, men har gjennom sin deltakelse i

Overgangsprosjektet fått ekstra oppfølging og tilrettelegging. Det er av stor betydning å få kartlagt og vurdert hvorvidt denne typen oppfølging gir den ekstra gevinst man håper på. Prosjektet vil altså kunne bidra til ny kunnskap om forbedret skolegang for andre elever i den gruppen som disse elevene tilhører per i dag. Departementet er av den oppfatning at dette bør tillegges vekt. Det er videre ikke en omfattende opplysningsmengde som nå søkes utlevert. På bakgrunn av den informasjonen som er gitt om forskningsprosjektet, er departementet kommet til at taushetsplikt ikke skal være til hinder for utlevering av de aktuelle opplysningene.

Departementet understreker at opplysningene må behandles konfidensielt og at ingen andre enn forskerne Mira Aaboen Sletten, Anders Bakken og Hedda Haakestad skal ha tilgang på taushetsbelagte opplysninger som samles inn. NOVA skal aidentifisere forskningsfilene etter at de nødvendige koplinger er gjort, og koplingsnøkkel oppbevares atskilt fra elevregisteret. Det er av særlig viktighet at forskningsresultater publiseres i en slik form at det ikke er risiko for at enkeltpersoner gjenkjennes.

Etter departementets syn vil det ikke være uforholdsmessig byrdefullt å informere de registrerte om forskningsprosjektet, herunder om etableringen av elevregisteret. Dispensasjonen er derfor betinget av at NOVA på egnet måte gir elevene relevant informasjon om forskningen. NOVA behøver ikke kontakte den enkelte elev for å informere, og kan for eksempel spre informasjonen via prosjektlederne i fylkene.

Departementet forutsetter at NOVA overholder reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13–13e og personopplysningslovens bestemmelser om behandling av personopplysninger.

Vedtak

De omsøkte opplysninger om elever som våren 2011 mottar intensivopplæring på 10. trinn i Overgangsprosjektet, kan utleveres NOVA til forskningsformål uten hinder av taushetsplikt.

Utdanningsdirektoratet skal utlevere de omsøkte opplysninger om deltakende elevers karakterer og fravær. Fylkeskommunal prosjektleder i Overgangsprosjektet utleverer opplysninger om deltakende elevers navn, personnummer, skoletilhørighet, hvorvidt det er inngått kontrakt med skolen og intensivopplæringens omfang. Dersom fylkeskommunal prosjektleder ikke besitter disse opplysningene, kan kommunal prosjektleder eller skolen utlevere opplysningene til NOVA.

Departementet knytter følgende vilkår til vedtaket:

1. Opplysningene kan kun benyttes som beskrevet i NOVAs prosjektbeskrivelse av 15. april 2011.
2. Taushetsbelagt materiale kan ikke utleveres til andre enn Mira Aaboen Sletten, Anders Bakken og Hedda Haakstad for NOVA. Disse tre er bundet av taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13e.
3. Opplysningene må ikke direkte eller som resultat av bearbeiding, offentliggjøres på en slik måte at det medfører risiko for direkte eller indirekte identifisering av enkeltpersoner.
4. NOVA kan bare bruke opplysningene så lenge forskningsprosjektet pågår.
5. Dersom opplysningene (rådata og koplede filer i elevregisteret) ikke overføres til ny forskningsinstitusjon (jf. avtale om forskningsoppdraget pkt. 5.1) innen 1. januar 2014, skal samtlige opplysninger slettes. Kunnskapsdepartementet skal informeres i forkant av eventuell sletting.
6. NOVA sørger for å på egnet måte informere de registrerte om forskningsprosjektet, herunder om elevregisteret som etableres.

Departementet gjør oppmerksom på at brudd på taushetsplikten eller vilkårene knyttet til dette vedtaket, kan være straffbart i henhold til forvaltningsloven § 13e, jf. straffeloven § 121.

Foreliggende vedtak kan påklages, i henhold til forvaltningslovens bestemmelser om klage på enkeltvedtak. Klagefristen er tre uker fra dette brevet mottas. Klageinstansen er Kongen i statsråd, men en eventuell klage skal rettes til Kunnskapsdepartementet.

Med hilsen

Hege Johansen (e.f.)
avdelingsdirektør

Bergitte Anita Kjosvatn
førstekonsulent

Kopi:
Utdanningsdirektoratet
Fylkeskommunale prosjektledere i Overgangsprosjektet

Vedlegg 2: Informasjonsskriv til elever og foresatte

Til elever som deltar i Ny GIV og hans/hennes foresatte

Juni 2011

Informasjon om forskningsprosjekt

Forskningsinstituttet NOVA er i gang med et forskningsprosjekt, der målet er å finne ut av hvordan det går med elever som deltar i ordningen Ny GIV. For å få til dette skal NOVA lage et register over samtlige elever som deltar i Ny GIV-opplæringen. Registeret skal inneholde navn, personnummer og skole på elevene som deltar. Vi skal også registrere om elever/ foresatte har undertegnet en kontrakt med skolen om deltagelse i Ny GIV, hva elevene får intensivopplæring i og når intensivopplæringen startet og sluttet. Disse opplysningene vil senere bli koplet sammen med andre offentlige registre som inneholder opplysninger om elevenes karakterer, fravær og resultater på nasjonale prøver, samt med offentlige registre over deltagelse i videregående opplæring og i arbeidsmarkedet. Det kan også bli aktuelt å koble opplysninger fra offentlige registre om foreldrene (utdanning og arbeidsmarkedsdeltakelse) til elevregisteret.

For at registeret skal gi best mulig informasjon om nytten av Regjeringens Ny GIV-satsning er det viktig at flest mulig av deltakerne i Ny GIV satsningen inngår i registeret. Vi håper derfor at du/dere synes det er greit at disse opplysningene registreres. Registeret vil kun bli brukt til forskning og skal slettes senest etter 10 år. Du skal vite at forskerne er underlagt taushetsplikt og at alle data behandles konfidensielt. Det vil si at alle opplysninger blir oppbevart og håndtert på en måte som gjør at ingen uvedkommende får tilgang. Resultater fra undersøkelsen vil dessuten offentliggjøres på en slik måte at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes.

NOVA gjennomfører forskningsprosjektet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Prosjektet er meldt og tilrådet av vårt personvernombud for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

Elever og deres foresatte kan reservere seg fra at opplysninger om deltagelse i NY GIV blir registeret og koblet til opplysninger om eleven og hans/hennes foresatte fra andre registre. Dette kan gjøres ved å sende en e-post til nygiv@nova.no.

Har du spørsmål i denne forbindelse, ta kontakt med undertegnede på 22 54 12 00 / 22 54 12 02.

Med vennlig hilsen

Mira Aaboen Sletten

Prosjektleder

NOVA